

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

Demokrasi için tek yol devrim!
Yıl:11, Sayı:274, 7 Ocak 1985

Burjuva partileri nikah şahitliğine, sünnet düğünlerine merak sardılar

Yığın çalısmasını artırdılar

Burjuva siyasetçileri, partileri elden gidince, kendi deyimleriyle, "sine-i millete" döneriz dediler. Birdenbire nikâh şahitliğine, sünnet düğünlerine merak sardılar. Bu yollardan gazete fotoğraflarına tırmanıp, suratlarını halka unutturmamaya çalıştılar.

Eskiden, kapitalizm Osmanlının içinden daha yeni çıkarken, burjuvanın "sine-i millete" başvurması komitacılığa kadar uzanırdı. Şimdi ise, devrimci durum yaşamış, iktidara elini uzatmış bir işçi sınıfının olmasından ötürü burjuvazinin yığın çalışması nikâh şahitliği düzeyinde kalıyor. Bugünkü burjuva partiler bu yöntemlerle, ama esas olarak, toplumda güç dengelerinin değişmesiyle, faşist kliğin insiyatifi elden kaçırmasıyla ortaya çıktılar.

Her siyasal parti bir iktidar alternatifi demektir. Partiler bunun için kurulur. Bir sınıfın partilerinin yaşamda yanyana varolması ve iktidar için birbirleriyle mücadele etmesi, o sınıfın bir bütün olarak ülkeyi yönetmesinin mekanizmasını öngörür. Burjuvaziden konuşursak, onun partilerinin birbiriyle iktidar için mücadele edeceği çerçeveye — sınırları dar ya da geniş, ister sınırları dar ya da geniş olsun — burjuva demokrasisi denir. Faşizmde ise, finans-kapitalin bir kesimi, öteki burjuva kesimlere hayat hakkı tanıyan burjuva demokrasisini ortadan kaldırdığı ve tüm topluma çıplak diktatörlük uyguladığı için bir *yasasızlık* çerçevesi söz konusudur.

12 Eylül'ün getirdiği *yasasızlık* çerçevesi (MGK'nın sınırsız erki ve anayasasızlık ortamı) halkın basıncına dayanamadı. 12 Eylül öncesine göre daha güçlü bir yürütmeyi öngören ama — tanımı gereği — *yürütmeyi sınırlandıran* ve öteki burjuva siyasal eğilimlere yaşam hakkı tanıyan bir anayasa geldi. Dahası, gelişen olaylar, bu anayasanın rafta kalmadığını ve toplumca yaşama çekildiğini gösterdi.

Yeri gelmişken söyleyelim: Çeşitli yayın organlarının 1984'ü değerlendirme anketlerindeki yılın olayı nedir sorusuna herkes — adetâ ağız birliği etmişçesine — 25 Mart yerel seçimleri dedi. Bu topyekün cevap bile, toplumun faşizmi kustuğunu ve c berbat anayasayı kaldıraç yaparak başka dünyalara doğru yelken açtığını gösteriyor.

Her sınıf ve katman tabii ki kendi dünyasına doğru toplumu itmek istiyor. Burjuvazi de, kendi sınıfının bir bütün olarak ülkeyi yöneteceği ve toplumda eskiden kabul görmüşe yakın bir çerçeveyi hazırlama telaşında. Burjuva partilerinin birbirleriyle ve faşist klikle boğuşmaları kaçınılmaz olarak halk yığınlarını da kendi elleriyle siyasete daha çok çekmelerini getiriyor.

Ortada ilginç bir köşe kapmaca oyunu var. Bir yanda, yaşamda *de facto* güç merkezi olma konumunu koruyan faşist kliğin fincancı katırlarını ürkütmeme endişesi, öte yanda, aralarından birinin biraz fazlaca yığınlara meyletmesiyle, siyasette istenmedik düzeyde bir halk katılımının oluşması tehlikesi. Bunlar hassas dengenin iki ucunu oluşturuyor.

Bu arada 1982 Anayasası birçok açıdan zor durumdadır. Anayasanın getirdiği işleyiş ve kurumlar yeni durumları kapsayacak tarzda alabildiğine çekiştiriliyor. Esneyemediği yerlerde daha şimdiden anayasanın çarkları birbirini yemeye başladı. Başsavcılığın DYP'yi kapatma istemini Anayasa Mahkemesi reddediyor. Başsavcı Çilingiroğlu, DYP'nin yeni tüzüğüne karşı hasta yatağından suç duyurusu yapıyor, yardımcısı, "o hasta, yetki bende, böyle dava açılmaz" diyor. Herhalde bu faşizmin öngördüğü monolitiklik değildir. Kalıplı kafalara göre, Başsavcılık, Yargıtay, Danıştay gibi kurumlar Evrenlerce atanıyor, o halde bu kurumlar da faşisttir. Ama hayat öyle göstermiyor. Toplumda değişen rüzgarlar, o kurumları da, o kurumları oluşturan kişileri de başkalaşmaya uğratıyor. Başsavcıyla yardımcısı, Başsavcılıkla Anayasa Mahkemesi birbirine düşüyor, Evren'in de iç içini yiyor.

Köyceğiz'de belediye başkanlığı için ara seçim yapıldı. Topu topu 2 bin 800 seçmen için bütün burjuva partilerin ağır topları küçücük kasabaya doluştu. Bu mini seçime neredeyse referandum havası veriliyordu. Derken, ağırbaşlı burjuva yazarlar uyarı yapmaya başladılar. "Yahu, tansiyonu bu kadar yükseltmeyin, 1985'te belediye başkanlığı boşalan 20'nin üstünde yerde seçim var, bu tempoyla giderseniz Türkiye karışır" dediler.

DYP ve SODEP, 1986'da mitinglere başlamaktan, hatta ortak eylemden söz ettiler. Ajan Calp ise, 1986 erken olur, biz 1987'de başlayacağız diye serzenişte bulundu. Bu sözler, Türk-İş toplantısındaki "sessiz yürüyüş ve miting" önerisiyle birlikte değerlendirilince şu gerçek bütün açıklığıyla ortaya çıkıyor. Yığınlar kıran kırana demokrasi savaşımına, yürüyüşlere, mitinglere, devrimci durum yıllarına susamıştır. Bu öyle gerçek, öyle elle tutulur bir özlemdir ki, havayı koklayan burjuva siyasetçiler bile lafta olsun değinmek zorunda kalmışlardır.

İşler bu düzeye gelmişken, tam zamanıdır diye, Rahşan Ecevit piyasaya sürüldü. DSP'nin örgütlenme çalışmalarına katıldığını açıkladı. Rahşan Ecevit DSP'ye başkan yapılarak o bayat "umudumuz Ecevit" diriltilmek isteniyor.

Başta söylediğimiz gibi, burjuvazi "sine-i millet"ten bu ucube partileri çıkarttı. Bizim ise sine-i sınıftan topluma götürebileceğimiz pırıl pırıl proletarya hegemonyamız var. Demokrasi, onun gerçek sahibi proletarya hegemonyasında genişlesin. Demokrasi için tek yol devrim.

M. Kurtalan

Sarı sendikacılar işçileri dizginleyemiyoruz diye yakınıyorlar

İşçil ri dizginl yemeyeceklerdir

Türk-İş'in yaptığı bir açıklamaya göre, işten çıkarma yasağının kaldırılmasından bu yana ayda ortalama 2 bin 400 işçinin işine son veriliyor. İşten çıkarmalar ağırlığıyla sendikal nedenlerledir. Nitekim, örneğin Atlı Zincir Makina Fabrikası patronu Tekin Altıner, "sendikal hareketler olduğu için" diye bunu pervasızca kabul ediyor. Bu konudaki bir soruyu Atlı Zincir patronu şöyle cevaplıyor:

> "Burası işyeridir. Çalışmak icap eder. İşine son verdiğimiz bu iki işçi öteki işçileri huzursuz ediyorlardı. İşyerine sükunet getirmek için işlerine son verdik." *(Nokta*, sayı:43)

Legal basında, bir yandan, işsizliğin can yaktığı üstüne feryatlar yükseliyor. Öte yandan, işçilere dönülüp, "aman ha" deniliyor, "her ay şu kadar işçi işinden oluyor, uslu durun, 'karışık' işlere bulaşmayın, yoksa işten atılırsınız, Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olursunuz!"

Bu, işçi sınıfına çok eskiden beri söylenen bayat bir korku masalıdır. Kapitalizm, zaten, işsiz kalma korkusu üstüne iş disiplinini kuran, yani açlık disiplinine dayanan bir sistemdir. Dolayısıyla, kapitalizmde işçi işsizlikten ayrı düşünülemez. İşçinin kapitalizme karşı savaşımı, her zaman, kocaman işsizler ordusunun geri çekici, caydırıcı etkilerine *rağmen* yürümüştür.

Türkiye sendikacılığının bu alanda ulaştığı en ileri nokta, devrimci durum dönemindeki aktif yığın savaşlarına dayanarak, iş yasasındaki işçi çıkarmaları düzenleyen 13, 17 ve 24. maddelerin işçiden yana yorumunu sağlamak olmuştu. Bunun yanında, bazı toplu sözleşmelere konulan ek önlemlerle işten çıkarmalar daha da sınırlandırılabiliyordu. Bugün bu noktadan çok geriye gidilmiştir. Faşizm döneminde, Yüksek Hakemler Kurulu, toplu sözleşmelerden iş güvencesine ilişkin hükümleri ayıkladı. İş yasasının 13, 17, ve 24. maddeleri bugünkü güçler dengesi içinde işçiden yana yorumlanmıyor. Ama gücümüz bileğimizde duruyor ve en sonunda, yaşamın gidişini, iki sınıfın çarpışması belirliyor.

Bugün Türkiye işte böyle bir çarpışmaya doğru hızla ilerliyor. Bunun göstergeleri hayatın her alanında pıtırak gibi çıkıyor. Başta, fabrikalardaki değişen hava geliyor.

12 Eylül'den hemen sonraki dönemde, fabrikalarda, posta başlarının, yönetimin adamlarının afra-tafrasından geçilmiyordu. Deneyli işçiler bunlara "Evren paşa yiğitleri" adını takmıştı. Bu "yiğitler" bugün pörsüdüler, yine eski ip cambazlıklarına döndüler. İşçiyle yönetim arasında hokkabazlık yaparak gemiyi yürütmeye çalışıyorlar.

Fabrikada işçinin insiyatifinin artmakta olduğuna ilişkin birçok işaret vardır. Ne var ki, burjuva basını olayları yansıtmamak için bilinçli bir çaba içindedir. Yine de, fabrikalardaki bazı *çok ciddi* eğilimler basına sızmıyor değil. Örneğin, işten atılan bir işçinin gazeteciye söylediği şu üstü kapalı sözler çok şey anlatıyor: *"Fabrikanın etrafında insanlar dolaşıyor, birşey olursa bizden bilecekler." (Nokta*, sayı:43)

Evet, fabrikalarda gerginlik artmıştır. Fabrikaların etrafında dolaşmalar, yol kesmeler başlamıştır. Patronlar, "birşeyler olacağı" korkusu içindedirler.

İşçilerin nabzını burjuvaziye aktarmakla görevli Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz'ın da paçaları tutuşmuştur. Anlaşılan derdini burjuvaziye iyi anlatamadığını düşünüyor. Artık her konuşmasında, yaklaşan fırtınanın şiddetini gittikçe daha "ürkütücü" sıfatlarla ifade etmeye çalışıyor:

> "Çalışma hayatımızda büyük bir buhran başlamıştır. *Bu gidiş iyi bir gidiş değildir.* Bu meselelere çözüm bulmalı ve Türkiye'nin yarınki sosyal huzuru şimdiden tahrip edilmemelidir." *(Tercüman*, 23 Aralık 1984) (abç)

Şevket Yılmaz, kamu işyerlerini cenderesi altına alan Kamu Toplu İş Sözleşmeleri Koordinasyon Kurulu'nun yasal bir kuruluş olmadığını "keşfetmiş", "aman bunu geri alın, işçileri dizginleyemiyoruz" diyor:

> "Siyasal iktidar bu yasa dışı tutumla işçilerin sosyal ve ekonomik çıkarlarının gerilemesine yol açmaktadır. Bu tutumu kamuoyu önünde açıkça kınıyorum. *Yarın bu yasaların ihlâli yaygınlaşırsa, o fırtınaları biçmeye kimsenin gücü yetmez.* Siyasal iktidar bu büyük hatasını anlamalı ve hatadan dönmek faziletini göstermelidir." *(Tercüman, 23 Aralık 1984) (abç)*

Türk-İş üst yönetimi bu endişeli hava içinde genişletilmiş başkanlar kurulu toplantısına gitti. 27 Aralık'ta başlayıp birkaç gün süren toplantı çok sert geçti. Bazı sendikacılar, toplu sözleşmelere oturmama, işi yavaşlatma, sessiz yürüyüş ve miting yapma önerileri getirdiler. Türk Metal'in uğursuz başı Mustafa Özbek, bu önerileri yapanlara "12 Eylül öncesi isteklileri, Enternasyonal Marşı özlemcileri" diye saldırdı.

Evet, fırtına yaklaşıyor. Türkiye bugün öyle bir durumdadır ki, masum bir "sessiz yürüyüşün" ateşleyeceği toplumsal bombalar burjuvaziye hayatı zehir edebilir. Enternasyonal'in coşkun seli bütün ülkeyi kaplayabilir.

Fabrikalar büyük bir gerginlik içindedir. Bu potansiyel, onu boşaltmaya çalışan sarı sendikacılığı da küçük burjuva liberalizmini de ezip geçecek güçtedir. Haydi, daha daha dalıcı bir çalışmayla fabrikaların içine, yığınların içine!

S. Rasin

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 407 London, E16 2EA ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Kurmayı savaşa hazırlayalım

Selam Yoldaşlar,

Yaklaşık iki saattir Sevgi Soysal'ın *Yıldırım Bölge Kadınlar Koğuşu*'nu okuyorum. Kitabın başlangıcını 71'lerin devrimci militan kadrolara karşı başlatılan insan avını anlatan, yeren ve çoğu kez dönemin aptallıklarıyla alay eden bir bölüm oluşturuyor. Gelişen olaylarla o dönemin devrimci çıkışlarının yanıbaşında hissediyorsunuz kendinizi. Hele 13 yaşındaki Ayda'nın tavırları... İnsan duygusallaşıyor.

Böyle bir ortamda yazacaklarımın duygusallık kokacağını düşündüm. Ama ne koktuğunun ne önemi var ki. Önemli olan yaşadığımız günlerde, tonla yol ayrımının bulunduğu bu günlerde neyi nasıl düşündüğümüz. Birşeyler yapabilmek kadar önemli olan bir diğer şey de güvenlikli bir biçimde yapabilmektir.

Parti olarak savaş vermek birey düzeyinde savaş vermekten çok farklı birşey. En önemlisi kişisel kahramanlıklara, gereksiz çıkışlara yer yok. Bu böyle olunca güvenlikli çalışmanın birinci koşulunu yerine getiriyorsunuz. Kahramanlık yapmadan savaşmak biraz zor birşey. Önemsiz ve bir dolu ufacık ufacık şeylerle ilgilenmeniz gerekiyor.

Örneğin bugünlerde üniversitelerde pıtrak gibi boykot çağrıları, harçları ödememe istemleri ortalığı sarıyor. Aklıma bir arkadaşımın sözleri geldi: "Bu işler artık eskisi gibi gazla yürümüyor, herşeyden önemlisi emek harcamak gerekiyor."

Dikkat çekmek istediğim bir nokta, bu potansiyeli hoyratça harcamaktan çekinmektir. Tutuklamaları belli bir ölçüde engelleyebilir ama tamamen önüne geçemezsiniz. Önemli olan eylemden ne elde edildiğidir. Kitlelerin güvenini elde etmek, her eylemde onları ve partiyi biraz daha ilerletebilmektir. O zaman tutuklama bile olsa yılgınlık getirmez.

Yazıma başlarken önceden çizebildiğim tek çerçeve, bireyin vereceği savaşımla, güvenliğini sağlanmasının birbirinin karşıtı olarak insana sunduğu açmazdı. Ama şimdi görüyorum ki aynı açmaz parti içinde sözkonusu. Hem nasıl olmasın, bir anlamda parti, o bireylerin örgütlülüğünden başka ne ki? Ama sonuç anlamda partinin açmazla ilişkisi daha şanslı. Bir kere X, Y, Z, bireylerinin üçü de bu açmazı belli bir nokta da kesiştirip hem güvenliğe dikkat edip hem de daha bir dolu çalışma kararı almış olsunlar. (Zaten böyle olmalı) Bu kararın sonunda X bireyi açmazdan yenilgiyle, Y ve Z bireyleri yengiyle çıktıklarında parti yengiyle çıkmış demektir? Peki açmazını aşarken deşifre olan X bireyi çok mu hata yaptı? Buna hiçbir zaman peşin yanıt veremezsiniz. Ama kesin olan hesaplarınızı böylesi bir olasılığın her zaman gerçekleşebileceği üzerine kurmanızın gerekliliğidir. Gerisini bir parça da savaş anının koşulları belirler. Hiçbir ordu savaş meydanına girmeden savaşanın tüm koşullarını önceden belirleyemez. Ama iyi bir ordu, savaş anında, neler yapması gerektiğine hemen ve doğru karar verebilen kurmaya sahip ordu demektir. Bir de kurmayın emirlerini doğru ve eksiksiz uygulayabilen erlere sahip olmaktır sorun. Bugüne kadar yaşadıklarımız hep bu savaşa hazırlık anlamında erlerimizi ve kurmaylarımızı yetiştirmekti. Taarruz da bunun en önemli parçalarından biri.

İşte erlerimiz olgunlaştı, işte kurmaylarımız olgunlaştı işte ortam olgunlaştı diyorsak haydi o zaman savaşa.

Tüm yoldaşlara çalışmalarında başarılar dilerim.

Hasan Kıvırcık, Ankara

Zonguldak'ta muazzam bir dev uyuyor gibi

Türkiye'deki bir yoldaştan aldığım mektupta gazetemizde yer almasında yarar gördüğüm çok güzel değerlendirmeler var. Bazı parçalarını size aktarıyorum:

"... Zonguldak'ın dikkat çekici bir durumu var. Orada sanki muazzam bir dev uyuyor gibi. Önümüzdeki yıllarda Zonguldak'ta önemli ve ciddi olaylar olabilir.

"... Uzun çalkantı ve bulanıklıktan sonra Türkiye'de herşey yeniden netleşme dönemine girdi sayılır. Yoğun bir Türkleştirme propagandası var, din öğesi de yaygınlaşıyor. Bu arada Türkiye'ye göre, önceki yıllara oranla önemli sayılabilecek kararlar ve önlemler alınıyor. Ciddi gelişmeler oluyor. Açlık, sıkıntı ve sefalet, Özal'ın propagandacıları eliyle meşrulaştırılmaya çalışılıyor. Milyonlarca insanın Türkiye'de herşeyin iyiye gideceği umuduyla yoğun sefaleti sineye çekip beklemesi için çabalanıyor.

"Bu işin sonu ne olur tam kestiremiyorum. Tüm toplumu saran bir siyasal bunalım nereden, nasıl patlak verir bilmiyorum. Belki bankerlik olayında olduğu gibi ciddi bir ekonomik sorunla ya da ekonomik skandalla, belki Doğu'daki olaylarla, belki de bir sınır sorunuyla. Bu konuda şimdilik sadece birkaç gösterge var, kestirmek olanaksız. Ama bir kez böyle bir ciddi bunalım patlak verirse, yayılır, yağma olayları başlar ve sonunda iç savaşa kadar ulaşır gibi geliyor bana."

M.Y., Londra

Yollarımız ayrıldı

Değerli yoldaşlar,

Hepinize devrimci selamlar. Almanya'da gelişen olayların nasıl geliştiği ve bu olaylardan kimin yararlandığı artık ortaya çıkmıştır. Olaylardan sonra Ali H. K. Paris'e geldi, örgütleri dolaştı. İşçi Birliği'ne gelip bizlerle de konuşmaya çalıştı. Ben bir nokta üzerinde durmak istiyorum.

Ali H. K., İşçi Birliği'nde bulunduğu sürece yoldaşlarımızın isimlerini üstüne basa basa tekrarlayıp durdu. Oysa yoldaşların takma isim kullandığı çok iyi biliniyordu. Bunu neden yaptı?

Ali H. K., partinin ezici çoğunluğunun kendi yanında durduğunu söylüyor. Sonra da partiden bir sürü istemde bulunuyor. "Ezici çoğunluk" hiç "ezici azınlıktan" böyle istemlerde bulunur mu? Ali H. K. yalan yere çoğunluğum demekle çoğunluk olunmayacağını bilmelidir.

Ali H. K. gerçekten görüşlerinin doğruluğuna güvense bugün tuttuğu yolu tutmazdı. Belgelerin, tutanakların da gösterdiği gibi *başlangıçta* Ali H. K. ayrılmayı gerektirecek görüşler taşımıyordu. Buna rağmen ayrılmaya gidecek bir yolu seçmiş, komünizmden de yolunu böylece ayırmıştır.

Tuncel Marsçı, Paris

Bir ses geldi kulaklarıma

Bir ses geldi kulaklarıma
Mercan Köklü yoldaşımın sesi
İşte biz, işte partimiz dedirten
İçimi zangır zangır titreten
Gözlerimi Cemile yoldaşın soyadına çeviren
Bilincimi ta İngiltere'ye
Maden ocaklarına ulaştıran
Alıp beni masamdan
Çukurova'dan başlayıp
Dünyanın tüm emekçilerine doğru dolaştıran
Maden ocaklarında durduran
Bir ses geldi kulaklarıma.

Bir ses geldi kulaklarıma
Adına *İşçinin Sesi* demişler
Ses ki ne ses
Gürleşmek için direnen
Emeğin, kan içiciliğiyle övünen,
Tarihin çöplüğüne kendi elleriyle atacağı ucubesini
Ha yıktık, ha yıkacağız dedirten bir ses geldi.

Tarihin emek üstünde yükselen ucubeleri
Eskiler derler ki
"Vakti kerahat geldi"
Ne demektir bilmem
Ama bilirim ki
Bizim vaktimiz bir geldi mi
Onu anlatmaya
Ne
"Yer demir, gök bakır"
Ne
"Fırtına", "dipten gelen dalga"
Ne de falanca güzel ve büyük tanımlama
Yetmez.
Bir ateştir ki o
Ancak yaşanır.

Hasan Kıvırcık, Ankara

İşçiyiz!

İşçiyiz!
Bu dünyanın yükünü
yüklenmiş geliyoruz
güç bizde
tükenmeyen enerji
yarına sabır bizde

İşçiyiz!
bu dünyanın yükünü
yüklenmiş geliyoruz
çarkın dümeni bizde
Ak umutlar bulandı
kof beyinler sulandı
proleter uyandı
gökleri sarsıyoruz

Suruç

Aşmak gerek

Dalga dalga kükreyen
taze kanla coşmak gerek
dört duvar arasında
köle sevgililer
koşmak gerek
Kurallar var arap saçı
engeller var, yarınlara
engel
aşmak gerek
Ata tımar gerek
aşı gerek ağaca
tohum gerek toprağa
çarka değişim gerek

Suruç

Ustinof yoldaşı yitirdik

Sovyetler Birliği Savunma Bakanı ve SBKP Politbüro üyesi Dimitri Ustinof yoldaş 1984'ün son haftasında yaşama gözlerini yumdu.

30 Ekim 1908'de eski adıyla Samara yeni adıyla Kuybişev'de doğmuş olan Ustinof, bir işçi ailesinin çocuğudur. Önce bir kağıt fabrikasında ve mekanik olarak çalışmaya başlayan Ustinof, daha sonra okudu ve mühendis oldu.

Ustinof 1927'de, 19 yaşında partiye girdi. 1941'de, 33 yaşındayken Leningrad'daki Bolşevik Silah Fabrikası'nın yönetimine getirildi ve silah endüstrisinin buradan Uralların doğusuna taşınması işini yürüttü. Stalin, "Kızıl baş" diye takıldığı Ustinof'a, özellikle buradaki başarıları nedeniyle, savaş sonrasında Sosyalist Emek Kahramanı nişanı verdi.

Daha sonra, Yuri Gagarin'in uzaya ilk giden insan oluşundaki katkıları nedeniyle Ustinof 1961'de bir kez daha aynı nişandan aldı. 1963'de sivil göreve geçen Ustinof, daha sonra yeniden askeri görevlere getirildi. 1976'da ise Savunma Bakanı, aynı zamanda Mareşal oldu ve SBKP Politbürosu'nda da yerini aldı.

Tam Gorbaçev yoldaş Britanya gezisindeyken Dimitri Ustinof'un ölüm haberi gelince, bunun büyük bir kayıp olduğunu söyleyerek gezisini erken bitirdi. Gerçekten de, tam silahsızlanma konusunda Batı ile yeniden görüşmelerin başlayacağı bir sırada Ustinof yoldaş gibi deneyimli bir Savunma bakanı ve siyaset adamının ölümü çok önemli bir kayıptır.

Ustinof yoldaşın yerine Mareşal Sergey Sokolov atandı. 73 yaşında olan Sokolov, 1932 yılında Kızıl Orduya girmiş ve II. Dünya Savaşı'nda çok önemli görevler görmüştür.

Ustinof yoldaş

Bununla bağlı olarak, gerek Güney Afrika'nın beyaz yönetiminin, gerekse ABD ve öteki emperyalist ülkelerin tutumunda değişmeler oldu, birden "eşitlik" "demokrasi" söylevleri "reformlar" ortalığa döküldü.

Güney Afrika halkı 1985'e dizi dizi yerel ayaklanmalarla girdi

Güney Afrika Birliği halkı ırkçı rejime karşı savaşımını 1984 yılında daha da yükseltti, 1985'e, artarak ve yayılarak süren dizi dizi yerel ayaklanmalarla girdi. Bununla bağlı olarak, gerek Güney Afrika'nın beyaz yönetiminin, gerekse ABD ve öteki emperyalist ülkelerin tutumunda 1984'te değişmeler oldu, birden "eşitlik", "demokrasi" söylevleri, "reformlar" ortalığa döküldü. Köleciliği kapitalizm temelinde hortlatmış ırkçı rejim sanki yıllardır, hem de bugüne göre çok daha ağır koşullarda sürüp gitmiyordu.

Kuşkusuz sürüp gidiyordu, değişen ve değişme getiren halkın savaşımındaki yükseliştir. Güney Afrika'da kapitalizm ırk ayrımı temelinde örgütlüdür. Derece derece, siyahlar, melezler bir yandan ucuz emek kaynağıdır, öte yandan sorunların görülmedik bir biçimde kurbanıdır. İşçiyken sudan ucuza çalıştırılan siyahlar, işsizliğin ilk kurbanı oldukları gibi, işsiz olunca da sorunların hapsedildiği ayrı bölgelere sürülür, işsizlik yanısıra açlık, hastalık ve yoklukla başbaşa bırakılırlar. Ekonomik, toplumsal ve siyasal yaşamın her alanında ırk ayrımı çıplak bir biçimde görülmektedir.

Bu duruma karşı Güney Afrika halkı yıllardır savaşım sürdürmektedir. Ancak son yıllarda iyice kötüleşen koşullar tüm baskılara rağmen savaşımın da yükselmesine neden olmuştur. Örneğin, 1980'lerde dünya kapitalizminin girdiği krizin etkileriyle Güney Afrika'da da işsizlik artınca, son yıllarda 3,5 milyon Afrikalı işsizlik bölgelerine yokluğun içine sürülmüştür. Ayrıca yerli halkın ödediği vergiler arttırılmış, onlara yönelik eğitim, sağlık, harcamaları ise kısılmıştır.

Yaşamın hepten dayanılmazlaştırılması karşısında, ırkçı rejimin ağır siyasal baskısı hepten sökmez olmuş, işçiler, hızla sendikal örgütlenmeyi geliştirmeye başlamışlardır. 1980-1983 arasında sendikalı siyah işçi sayısı üç katına çıkmış, siyasal savaşım da sendikalar çevresinde odaklaşmıştır. Ayaklanmalar, boykotlar, polisle çatışmalar başlamıştır. Bunun üzerine ırkçı rejim, tek başına sopa siyasetinin sökmediğini görmüş ve bir dizi "reformlar"a başvurmuştur.

Irkçı rejimin ilk reformlarından biri, bundan önce yalnızca beyazalara açık olan parlamentonun yerine, iki başka ırkı da katan, ama siyahları yine dışlayan ve ana kararı beyazlarda tutan üçlü bir sistem getirmek olmuştur. Amaçları arasında, ezilen halkları renklerine göre ayrıma uğratarak savaşımlarını bölmek de olan bu sistem bu amacına ulaşamadığı gibi, daha geniş bir öfke yaratmıştır. Bu sistem için referandumun yapıldığı ve yığınsal bir boykotla karşılaştığı ağustos ayından beri halkın öfkesi kendini giderek yayılan yerel ayaklanmalarla göstermektedir.

1984 yılının yalnızca son 14 haftasında 170 kişi çatışmalarda can vermiştir. Yılın yalnızca ilk 6 ayında 176 grev olmuş, son sıralarda ise yalnızca bir greve 800.000 siyah işçi katılmış ve basit bir grev değil, şanlı bir barikat savaşı verilmiştir. 1984 Güney Afrika Birliği'nde ayaklanmalar, barikat savaşları yılı olmuştur. Dileğimiz 1985'in devrim yılı olmasıdır.

Savaşım böyle yükseldikçe, ırkçı rejimin tutumu değişmiştir. Dünyanın en azgıncasına baskıcı yönetimi uzun bir süredir "reform" sözünü ağzından düşürmemektedir. Yeni parlamentonun çeşitli reformlar hazırlayacağı söylenmekte, Cumhurbaşkanı Botha, bazi siyasi tutuklulara af çıkarmaktadır.

Irkçı yönetim bile bu yönde bir değişim geçirirken, Güney Afrika Birliği'nin beyaz liberalleri paniğe kapılmış ve patlama tehlikesine karşı uyarılar yağdırmaya başlamışlardır.

Uyarılar, tüm emperyalist ülkelerde, özellikle de ABD'de yakından kaydedilmektedir. Güney Afrika ırkçı rejiminin en ateşli destekçisi ABD şimdi Güney Afrika Birliği'ne demokrasi öğütleri veriyor. Reagan, Güney Afrika'ya eleştiri yöneltti! İşsiz siyahların yokluk bölgelerine sürülmesine ve siyah liderlerin yargıç önüne çıkarılmadan tutuklamasına karşı çıktı.

Reagan bayatlamış ırkçı rejimi durup durup da 1984 sonunda eleştirirken, aynı sıralarda ABD'de Güney Afrika'ya karşı yaygın protesto gösterileri de oluyordu. Bu gösterilerden birinde, aralarında 13 milletvekilinin de bulunduğu 50 kişi tutuklandı. Yani Reagan ve öteki burjuva partilerinin sözcüleri, Güney Afrika'ya karşı tutum değiştirirken, ABD kamuoyunun tepkisini yatıştırmayı da amaçlıyorlar.

Öte yandan, 1984 Nobel Barış Ödülü, ırkçı rejimin karşıtlarından, Güney Afrikalı siyah papaz Desmond Tutu'ya verildi. Yıllardır ırkçı rejim nice kanlı baskılar uygularken ve bu baskılara karşı savaşım yıllardır sürerken, Nobel Barış Ödülü'nün bu yıl bir Güney Afrikalı'ya verilmesi emperyalist ülkelerdeki tutum değişikliğini de, Nobel Barış Ödülü'nün ne denli basit bir siyaset aracı olduğunu da gösteriyor.

Gerek ırkçı Güney Afrika rejimi ve onun yerli burjuva muhalifleri, gerekse çeşitli tonlarıyla dünya emperyalist sisteminin sözcüleri, Güney Afrika'da devrim olmasın diye uğraşıyorlar.

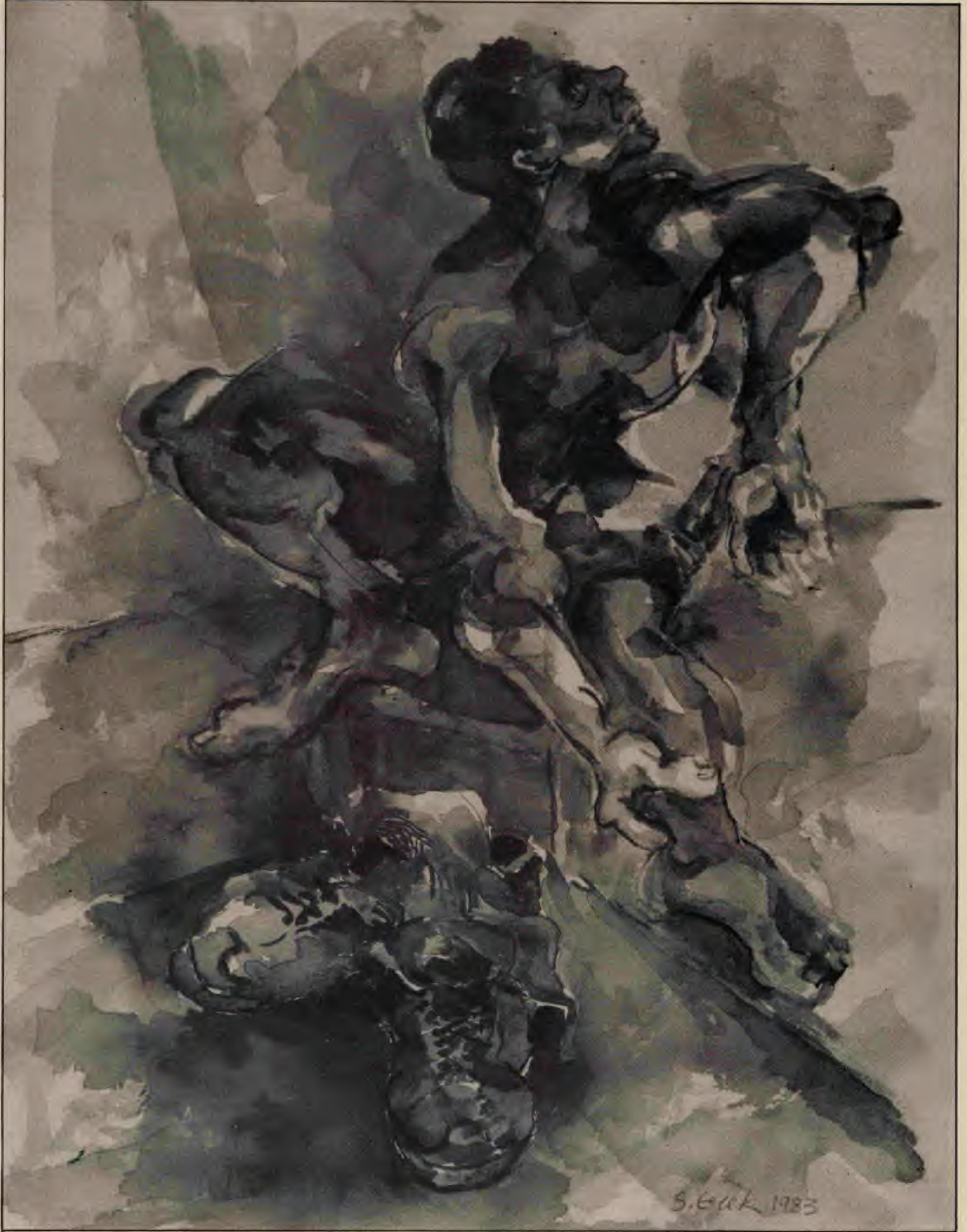
S. Günbudak

Ayaklanan Güney Afrika halkını köpekleriyle durduramayacaklar

8. Özveri Taarruzu'nun öğrettiği

Güçlü bir m rkezi örgüt ve n g niş yığın etkisi

Yalçın Çağlar

Özveri taarruzları dönemleri örgütün enerjisini yoğunlaştırdığı, kaynaklarını sonuna kadar zorladığı dönemler oluyor. Tam da bu nedenle olağan dönemlerde geride duran zaafları ve eksiklikleri ışığın altına getiriyor. Örgütün tümünü ve tek tek üyelerini, eğiten, sınayan bir okul işlevi görüyor. 8. Özveri Taarruzu da bu bakımdan diğer taarruzlardan farklı olmadı. Yalnızca eğitim daha yoğundu, sınavlar daha zordu. Büyümenin sancıları oldu bunlar. Dökülen döküldü, kalan kadrolar daha yetişti. Örgüt başarıyla ilerledi.

Taarruzlar büyük ağırlığı ile militanların omuzlarında gider. En büyük özveriyi onlardan bekler. Bu her zaman böyle olmuştur. Bu nedenle de en başta onların bilincini, kararlılığını sorguya çeker. "Az veren candan, çok veren maldan" hesabı taarruza kıyısından, köşesinden katkıda bulunan "çevre"de taarruz nedeni ile örgütle arasında "sorun" çıkan pek olmaz. Militanlar için durum farklıdır. Onlar, bir taarruzdan diğerine artan büyük bir özveriyi sürekli yapmak durumundadırlar. Komünizme, devrime inancını yitirmekte olan bir kimse için bu dayanılır birşey değildir. Hele Avrupa ülkelerinde burjuvazi tüm olanakları ile her pencereden "gel" diye el ediyorsa.

8. Özveri Taarruzu, bu sınavda tek tek üyelerinin başarısı düzeyinde ele alındığında önceki taaruzlara kıyasla *üstün başarılı* olmuştur. Parti yıkıcılarının etkisinin görüldüğü Almanya ve Hollanda dışındaki örgütlerde taarruz sırasında hedefini tamamlamadan örgütü bırakma oranında geçen yıllara kıyasla büyük bir düşüş vardır. Bu oran örneğin İngiltere'de %1 olmuştur. Bu eğilim yıllar içinde yinelenmeden önemli bir sonuca varmak kolay değildir. Örgüt yeni militanlarla beslendiği sürece Türkiye'nin siyasal ortamı devrim seçeneğini bilinçlerde yakınlaştırmadan, TKP-*İşçinin Sesi* Türkiye sol hareketi içinde devrimin kurmaylığına yapmaya aday örgüt olarak kafalarda ve gönüllerde sivrilmeye başlamadan ve ileri düzeyde merkezileşme, kurumlaşma ve kadrolaşmanın eşiğine gelmeden bu başarılı oranı yıldan yıla yinelemek olanaksızdır.

Parti yıkıcılarının "başarısı" ve sınırı da bu noktada başlayıp bitmektedir. Yöneticisi olduğu bir örgütte zaman içinde adım adım merkeze güveni yıktıktan sonra inancını yitirmiş bir gurup insanı taarruz döneminin basıncı altında *İşçinin Sesi*'nden koparmak çok zor olmamıştır. Ve aynı nedenle de yönetici olarak böyle bir operasyonun yürütülemediği bölgelerde, parti yıkıcılığı, çoktan komünizmden kopmuş birkaç siyasal mevtaya Doktor Aslan'ın gençlik şırıngası yapma çabasından öteye gitmemiştir.

Parti yıkıcıları, 8. Taarruz'da *İşçinin Sesi*'nden kopardıklarının gerçekten *İşçinin Sesi*'nin yanlış olduğunu düşündükleri için mi yoksa komünizmden, devrimcilikten ve özveriden 'devrimci' bir çıkış yapabilmek için mi bu yolda yürüdüklerini taş üstüne taş koymak istedikleri anda anlayacaklardır.

Bilimsel ideolojiyi pratiğine klavuz edinmeden siyasal savaşım yürütmeye çalışanlara yaşam muhakkak ki çok tuhaf bir öğretmen olarak görünmektedir. Önce sınavı verip sonra dersi öğreten insafsız bir öğretmen.

Orgütümüz için durum farklıdır. Örgütümüz için yaşam sınavlarının da öğretimin bir parçası ve devamı olduğu, değerlendirmelerinde objektif bir öğretmen olmuştur. Bu nedenle de uzun yıllar içinde beklemediği sorunlar karşısında şaşırıp kalan, kendisini ve sınıfını çuvallatan bir örgüt durumuna hiç düşmedik. Önemli siyasal hatalar yapmadık. Örgütsel düzeyde ele alındığında 8. Özveri Taarruzu'nun "sınavları"da böyle oldu. Biraz daha yakından bakalım.

Özveri taarruzları her zaman kitle çalışması ve siyasal savaşımla örülü yürümüştür. Bunun vurgusu ve biçimi o günün ortamına ve örgütün konumuna göre değişmiştir. Ancak 8. Özveri Taarruzu özellikle böyle olmuştur. 8. Özveri Taarruzu örgütlenmede daha güçlü bir merkezi örgütlenme ile en geniş yığın etkisi hedeflerini birlikte koyduğumuz bir döneme denk gelmiştir. Ve ilk kez taarruz bu yıl genel olarak siyasal ortamın

daha hareketli olduğu sonbahar aylarına kaydırılmıştır.

Bu koşullarda, taarruzun basıncının, siyasal savaşım için örgütün en çok geliştirilmeye muhtaç yönlerini en çok zorlayacağı beklenen bir gelişmeydi. Öyle de oldu. Bu taarruz partide merkeziyetçilik ile yerelciliğin kıyasıya boğuştuğu bir taarruz oldu. Güçlü bir merkezi örgütlenme ile en geniş yığın etkisi birleştiği ölçüde, yerelciliğin, merkez-kaç eğilimlerin partiden kendi kendisini tasfiye etmesi ile sonuçlandı.

Komintern'in Lenin'in denetimi altında Koenen ve Kusinen yoldaşlara hazırlattığı komünist partilerinin yapısına ilişkin tezlerinin 7. maddesinde şöyle diyor:

"...Eğer merkezilik boş bir söz olarak kalmayacaksa, gerçekten uygulanacaksa bu, üyelerin bunun ortak eylemlerini ve savaş gücünü geliştirip güçlendirmek için nesnel olarak gerekli olduğunu duyacakları bir biçimde yapılmalıdır. Tersi durumda, bu, yığınlara partinin bürokratikleştirilmesi olarak görünecek ve her türlü merkezileştirmeye, liderliğe, kesin disipline karşı bir muhalefet icat edeceklerdir." (*Komünist Enternasyonal,* İng. basım., cilt 1, sayfa 259, J. Degras)

Merkezileşme konusundaki eksikliklerin her adımda devrimcinin karşısına kabus gibi dikildiği Türkiye'den uzakta parti yıkıcılarının "icat ettiği muhalefet" Avrupa koşullarında çalışan militanlara merkeziliğin gerekliliğini öğretme işlevini mükemmel gördü. Bu da yaşamın diyalektiği. 8 Özveri Taarruzu'nun Avrupa'da ana dersi ve sınavı oldu. Bu gerçeği en güzel sayılar sergiliyor.

I nolu tablonun son sırasında 1984'ün diğer yıllara göreceli olarak hedefini, gerçekleştirdiği tutarı ve hedefi aşma yüzdesini görüyoruz. Taarruz başlarken 1977'ye kıyasla on kez büyük bir hedef konulmuş. Buna 1000 dersek bu hedef 1983'e kıyasla yüzde 11,1 daha fazladır. Ancak bu hedefin 953'ü gerçekleşmiş. Hedefin %4,6 altında kalınmış. Geçen yıl gerçekleşen tutardan 1984 tutarının %2,1 daha az olduğunu Tablo II'nin son sırasında görüyoruz.

Sayılar olayları nasıl yansıtıyor?

Taarruzun başında henüz bir ayrılık yokken yüksek bir hedef konmuş. Bu hedef içinde geçen yılları da dikkate alan bir serim ile Almanya toplam hedefin %36'sını gerçekleştirmeyi üstlenmiş. Ne var ki III nolu tablodan da görüleceği gibi Almanya gerçekleşen 953'ün %8,7 oranını sağlıyor. Parti yıkıcılarının *Almanya*'da verdikleri parasal zarar örgütsel olarak tuttukları yerden çok daha fazla olmuştur. Ancak bunda açıklaması zor bir yön yoktur.

TABLO I
Özveri taarruzları — genel döküm

Yıl	Hedef 1977=100	Gerçekleşenler 1977=100	Her yılki hedefi aşma %	1977 gerçekleşen =100
1977	100	136.8	36.8	100
1978	200	225.0	12.5	164
1979	300	374.0	25.0	273
1980	400	544.0	37.0	405
1981	500	695.0	39.0	517
1982	750	941.0	25.5	688
1983	900	975.0	8.3	713
1984	1000	953.0	— 4.7	697

TABLO II

Yıllar	Toplanan miktarın bir önceki yıl toplanan miktardan % kaç fazla olduğu
1977	—
1978	%64.5
1979	%66.2
1980	%45.5
1981	%27.8
1982	%35.4
1983	%3.6
1984	— %2.1

Herhangi bir bölgede taarruzun toplam başarısı birbirinden kopuk, tek tek üyelerin başarısının basit bir toplamından her zaman daha fazladır. Taarruzun ilk yarısında Almanya örgütünün dikey yapısı yöneticisi eliyle parçalanmıştır. Bunun taarruzun başarısını ayrışmanın oranından daha aşağı itici bir etkisi olmuştur. Ayrıca, taarruzlarda bulundukları yerde motor işlevi gören, özverili, yaratıcı pekçok yoldaş — polisin yardakçıları sağolsun — ya hapse düşmüş, ya Almanya dışına çıkmak zorunda kalmış, ya da Almanya'da sürekli saklanmak durumunda kalmıştır. Bunun yanısıra örgüt enerjisini, atılımını vurgusu merkeze gelir sağlamak olan bir çalışmadan başka yönlere kaydırmak zorunda kalmıştır.

Ancak Almanya'daki bu gidişin Avrupa'daki tüm taarruz açısından etkisi Almanya'nın örgütün bütünü içinde tuttuğu yerden çok daha az olmuştur. Bu sonucun tek bir açıklaması vardır: Başarının sırrı güçlü bir merkezi örgütlenmedir.

TABLO III
Özveri taarruzlarına örgütlerin yüzde katkıları

Örgütler	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984
İngiltere	%100	100	100	95	69.2	57	58	79.5
Almanya	—	—	—	.9	29.8	36.4	26.3	8.7
Fransa	—	—	—	—	.5	3.1	4	4.3
Norveç	—	—	—	—	—	2.8	3.1	2.3
İsviçre	—	—	—	—	—	.4	1.1	1.2
Hollanda	—	—	—	—	—	—	4.9	3.9
Avustralya	—	—	—	—	—	—	—	1.1

Merkeze gönderilen tutar

1983	%63.3
1984	%86.3

Tüm özveri taarruzu verilerinden parti yıkıcılarının Almanya ve Hollanda'da koyduğu hedeflerini ve ayrışmadan önce merkeze ilettikleri paraları düşersek 1984'ün hedefini 1000 değil 810 olarak belirlemek gerekecektir. Gerçekleşen 953 ise 940 olacaktır. Bu durumda örgütün sağlıklı unsurları hedeflerini %16 geçmiş olmaktadır. Bu oranı 1983'ün %8,3 hedefi aşma oranı ile karşılaştırdığımızda gönül rahatlığı ile "örgüt sağlıksız unsurlardan arınarak güçlenmiş" diyebiliriz. 9. Özveri Taarruzu'nun bunu çok daha parlak bir biçimde sergileyeceğinden eminiz.

Biz gene hedefi 1000 olarak alalım. Örgüt bütün olarak hedefin yalnızca 47 birim altında kalmıştır. Bu ise parti yıkıcılarının yalnızca sakalımızı tıraş etmiş olduğunu gösterir (Bunu zaten o çirkin yalan makinalarında "Avrupa'nın çoğunluğu bizim yanımızda" derken bir başka anlamda yapıyorlardı).

Almanya 1000 hedefin 360'ını sağlayacak yerde ancak 87'sini sağlamışken, örgüt Avrupa'da hedefin yalnızca 47 altında kalmıştır. İngiltere olağanüstü başarılı bir çalışmayla ve ardından Fransa hedeflerinin üstüne çıkarak Almanya ve Hollanda'nın açığını kapatmıştır. Güçlü bir merkezi örgütlenme bir bölgede çıkan bir marazın yayılmasını ve bütüne zarar vermesini engellemiştir. Dahası zararı çok büyük ölçüde gidermiştir.

Şunu da hemen belirtelim ki güçlenen merkeziliğin en güzel kanıtlarından biri merkeze ulaşan tutar bu yıl Tablo IV'den de görüleceği gibi geçen yıla kıyasla çok daha yüksektir. Bunda elbette en çok katkıyı İngiltere'nin yapmış olmasının büyük etkisi vardır. Ne var ki toplanan paraları merkeze iletmek konusunda özellikle Norveç'in, onun hemen ardından Avustralya'nın ve Fransa'nın disiplinli tutumunun da etkisini belirtmek gerekir.

Özellikle İngiltere ve Fransa örgütlerinin ve hemen onların ardından Hollanda'nın başarısının kilidi-tılsımı taarruzun yaygın yığın çalışması ile iyi birleştirebilmiş olmalarındadır. İngiltere'de patatesten sade suya tirite geçmekle böyle büyük bir para çıkmazdı. Fransa'daki ağır yaşam koşullarını ise tüm devrimciler iyi bilir. İngiltere'de bu yıl çevre ve sempatizanların katkılarındaki artış yaklaşık %500 olmuştur. Fransa'da ise taarruz boyunca iki greve, Limousin'de bir sendika kurulmasına ve Fransa'daki demokratik Türkiye'de demokratik haklar için savaşanlarla dayanışmasını sağlamak amacı ile bir komite kurulmasına öncülük edilmiş, bir radyo istasyonu kurulmuş ve kitle örgütü taarruzun sonunda eskiye kıyasla çok daha büyük yeni bir binaya taşınmıştır.

Merkez organın sürekli işlediği biçimde yerel sorunlardan başlayıp yaygın ve militan bir kitle çalışması yürütemeyen örgütlerimiz ise hedeflerine ulaşmakta zorluk çekmişlerdir.

Öyleyse 8. Özveri Taarruzu'nun öğrettiği ve sınava çektiği dersin bir kez daha altını çizelim: Güçlü bir merkezi örgüt ile en geniş yığın etkisi.

Taarruzumuzu c şkulu bir gec yle bitirdik

Fransa örgütü olarak bu seneki özveri taarruzunu da büyük bir başarıyla bitirdik. Örgüt olarak koyduğumuz hedefi geçtik. Taarruzumuzu 8 Aralık günü yaptığımız bir toplantıyla kapattık.

Çalışmalarımızı önceden planladık. Herkes görevini, yapacağı işi biliyordu. Tuttuğumuz salonu kızıl bayraklarla süsledik. Salonun ön tarafına kocaman kızıl bir bezin üzerine Fransızca ve Türkçe olarak "Devrim savaşımı devrimci özveri üstünde yükselir" yazısını yazdık. Ortasına da orak-çekiç çizdik. Salonun bir köşesine de gazete ve kitap sergisi açtık. Sergi çok ilgi çekti, gelen bütün konuklar ilgiyle izledi. Birçoğu almak istedikleri kitapların listesini bize verdiler.

Gece çok yığınsaldı. Fransız ve Tunuslu yoldaşlar katıldılar. Ayrıca Pirault işçilerinden arkadaşlar da vardı. Gecede Pirault'daki olayları ve gelişmeleri kısaca anlattılar. Bir yoldaşımız özveri taarruzunun önemini ve gelişimini anlattı.

Daha sonra sıra eğlence bölümüne geldi. Önce piyango çekilişi yapıldı, hayli eğlenceli oldu. Sonra başarı ödüllerinin dağıtılmasına sıra geldi. Bu da çekişmeli oldu. Çünkü son güne kadar birincilik için yarışanlar vardı. Ayrıca hedefini geçenlere, en çok dış bağış toplayanlara ve hedefini en kısa zamanda tamamlayıp kollektif adına en çok özveri yapanlara da ödül verildi.

Ödüllerin dağıtılmasından sonra folklor ekibi halaylar çekip oyunlar oynadı, konukları coşturdu. Herkes oyuna katıldı, uzun süre hep birlikte halay çektik. Kapanış gecemizi Enternasyonal'i söyleyerek bitirdik.

Mehtap Sönmez, Paris

Taarruzdan başarıyla çıkmak devrimci bir ölçüttür

Değerli Yoldaşlar,

8. Özveri Taarruzu'muzu bitirdik. Ama ben gene de taarruzla ilgili birşeyler yazmak istiyorum.

Bir buçuk yıldır *İşçinin Sesi* sempatizanıyım. Bu yıl ikinci kez yeni adıyla özveri taarruzuna katılıyorum. Özveri taarruzunun anlamını, neden bir gelenek haline geldiğini ve komünizme kadar süreceğini çok iyi anladım. Bu nedenle bu yılki hedefimi geçen yılın 7 katı olarak belirledim.

Geçenlerde Fransa'nın Paris şehrinde yapılan Barış Yürüyüşü'ne katıldık. Yürüyüşümüz boyunca çok miktarda bağış topladık. Bu para FİB ve İşçi Birliği kollektiflerinin 8. Özveri Taarruzu katkılarına yazıldı.

Partimizde yaşadığımız son olaylardan sonra başta FİB olmak üzere herkes hedefini yükseltti. Ben zaten hedefimi tamamlamak üzereydim. Ben de yükselttim.

Taarruza katkı için ek iş buldum, tüm masraflarımdan kısarak katkımı arttırmaya çalıştım. İki defa hafta birincisi oldum. Yoldaşlar, taarruzumuz bir devrim okuludur. Başarıyla çıkmak bir ölçüdür. 8. Özveri Taarruzu'ndan başarıyla çıktık, nice taarruzlara. Devrimci selamlar.

K. Duran, Paris

İşçi sınıfının başarısı partinin gerçekleri doğru yansıtmasına bağlıdır

İşçi sınıfının lin bu silahı verec ğiz

İşçinin Sesi ve partimiz *somut* durumu gözler önüne sermede *öncülük* görevini yerine getiriyor, diğer eğilimlerden farkını ortaya koyuyor. Marksist-Leninist hareketin tarihsel gelişiminden az çok haberi olan bir devrimci, bu kızıl şeridi görmeden edemiyor. Hareketimizin ideolojik çapını parlak ve abartmalı bir söz yığınına indirgeyenler, ortamla söylediklerimiz birleştikçe yanılgılarını anlıyorlar.

Son olarak, *Faşizmin Çözülüşü* adlı kitabında R. Yürükoğlu yoldaş gelişen durumun ayrıntılı bir çözümlemesini sunuyor ve görevlerimizi buna bağlıyor.

19. yüzyıl Avrupası'nda Marks ve Engels'in değerlendirmelerini okuduğum zaman, bu yazıların bende bıraktığı iz, coşturucuydu. Onlarda herşey devrim için, yeninin kurulması içindi. Lenin de 1903'ten itibaren ülkedeki devrimci temeli ısrarla vurguluyor, 1908 gericiliğinin daha yüksek nitelikte hareketlerle sonuçlanacağını belirtiyordu. Nisan 1917'de gene değişen nesnel ortamı ve görevleri gösteriyordu. Bunların tümünde oportünistler gibi "ama"lı sözlerle yan çizilmiyor, net çözümler getiriliyordu.

12 Eylül'den sonra, şimdi bizden ayrılmış bir arkadaşla rejimin geleceğini tartışıyorduk. O, 12 Eylül'ü bir kalıp içine oturtuyor, faşist devletin otomatikman oluşacağını ve devrime kadar böyle süreceğini savunuyordu. Gerçekten çoğu devrimcinin aklına gelen buydu. Bu değerlendirmede, ne yönetici sınıfın iç yapısı, ne Türkiye ortamı, ne de harekete geçmeye hazır sınıfın ortamı etkileyeceği hesaba katılıyordu.

Biz o günlerde kafalardaki kalıplarla, *gerçekte* olup bitecek olanın değişik olacağını savunuyorduk. 12 Eylül *havasının* değişeceğini, çözüleceğini tahmin ediyorduk. Bunda hareket noktamız *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*'den anladığımız halkın değişim istediği gerçeği idi.

Gerçekten de 1982'de anayasa oylamasından sonra, halkın içine gerici dalış tavsamaya başladı. Zaten desteği sağlanamayan ve örgütlenemeyen yığınlarda hoşnutsuzluk homurtuya dönüştü.

Burada, şunu da unutmamak gerekiyor. Bütün sınıfları bir potada eriten, korporatif bir düzen olmadan da faşizm sürdürülebilir. Ama monolitikliğin zedelenmemesi gerekir. Bugün görüyoruz ki cuntanın gücü dağılmış, dediği dedik bir odak çözülmüştür. Anayasa ise, *şimdiden* tartışmalarla, yönetici sınıfın anlaşmazlıklarıyla yıpranmaya başlamıştır.

12 Eylül, "huzur ve güven ortamı" sloganıyla yığınları toparlamaya çalışmış, ama alttaki çıplak temelin sırıtmasını engelleyememiştir. Bugün yığınların konuştuğu konu, 12 Eylül öncesinde olduğu gibi, durumlarını kötüleştiren yönetimdir. Artık hükümet ve 12 Eylül hakkında açık eleştiriler duyulabiliyor ve bu eleştiriler yüzlerdeki gülümsemeyle, ürkmeden destekleniyor.

İşçi sınıfı *kendi konumlarından*, kendi yöntemleriyle tepkilerini gösterir olmuştur. Bölgemizde bir gurup işçi Türk-İş binasına gelerek, sendika yönetimini protesto etmişler, "artık herşeyi değiştirmek istiyoruz" demişlerdir. Gene sendikanın bir yöneticisi, bir toplantıda ülke gerçeklerinden söz ettiği için üst-yöneticilerce uyarılmıştır. Bu sendikacı, işçi sınıfının kendi ideolojisine sahip çıkarak harekete geçmesi gerektiğini söylemiştir.

Çözülmenin lehimize çevrilmesi için, yığınları yanımıza almamız gerekiyor. Yığınların içine dalmanın ve örgütlemenin somut yollarını *uygulamak* bugünkü ana doğrultumuzdur.

İşçinin Sesi artık *dönemsel* değerlendirmeler ve *taktikler* ortaya koyan bir hareket haline geldi. Biz kadrolar da bu temelde çalışıyoruz. Kendimizi bu düzeye *yükseltmeye* çalışıyoruz.

İşçinin Sesi'yle onur duyuyoruz! İleri atılmaya hazır işçi sınıfının eline bu silahı vereceğiz!

Fehmi Sarpkaya, Marmara

Öğrenciler nefretlerini eyleme dökmeye başladılar

Ara dönemde hoşnutsuzluk kanal arıyor

Merhaba yoldaşlar,

Türkiye'de yaşanan ara dönem sırasında toplumsal muhalefet genişliyor. Emekçi halkımızın her kesiminde artan huzursuzluk kendisini gitgide daha fazla hissettiriyor. Öğrenci kesimi içindeki hoşnutsuzluk özellikle ara dönemle beraber kıpırdanmalara, eylemlere yansımaya başladı. Bu hareketliliğe karşı burjuvazi gerici tedbirlere başvuruyor ve gerçek yüzünü iyice saklayamaz oluyor.

Üniversitelerden, kendilerini rahatsız etmeyecek robotlar yetiştirmeye çalışan burjuvazi, bu çabalarının boşa çıktığını görünce kuduz köpeklere döndü. Gazi Üniversitesi'nin İktisat, İşletme vb. bölümlerindeki MHP'li faşist hocalar, ders konularıyla ilgisi olmamasına rağmen "Orta Asya" nutukları atıyorlar. Özellikle birinci sınıflarda, aşağılık komplekslerini tatmin etmek için olsa gerek, derse girdiklerinde öğrencileri ayağa kalkmaya zorluyorlar. Hacettepe Üniversitesi'nde bazı "İnkilâp Tarihi ve Atatürk İlkeleri" dersi hocaları derslerde pan-İslamizm, pan-Turanizm propagandası yapıyorlar. Kendilerine karşı çıkan öğrencileri ise en azından sınavda düşük not vererek cezalandırıyorlar. Öğrencilerin büyük bir kısmında içten içe nefret birikiyor. Yine birçoğu bu nefreti hareketleriyle gösteriyor, ufak çapta da olsa eyleme döküyor.

SBF'de yemekhanedeki düzensizliğin giderilmesi ve yemeklerin daha temiz çıkması için okul idaresine dilekçe veren 16 öğrenci önce okul idaresi tarafından disiplin cezasına çarptırılıyor, sonra da örgüt üyesi olabilecekleri savıyla polise ihbar ediliyor. Bu öğrencilere polis tarafından uzun süre işkence yapıldığı, sonra da Mamak cezaevine yollandıkları söyleniyor. Yine aynı okulda *Yeni Olgu* isimli legal dergiyi okuyan bir öğrenci ihbar sonucunda gözaltına alındı. Bu okulda girişte bütün öğrencilerin üzeri aranıyor.

Bütün bunlar toplumun artan huzursuzluğu karşısında burjuvazinin çaresiz saldırganlığını göstermektedir. Bu dönemde toplumun her kesiminde olacağı gibi, öğrenciler içinde de çeşitli nedenlere dayanan protestolar olacaktır. Bu eylemler 16-17 kişi gibi alt sınırlarda bırakılmamalı, nicel ve nitel açıdan daha kapsamlı olması için çalışılmalıdır. Ancak bu yolla, daha başarılı olunabilir. Başarının bir diğer ve en önemli koşulu da proletarya ideolojisiyle donanmış öğrencilerin önderliği ellerinde bulundurmalarıdır.

Balaybey, Ankara

İşçinin Sesi fikirlere susamışlığımı gideriyor

İşçinin Sesi hakkında ilk izlenimlerim

Yoldaşlar,

Sizlerle tanışıklığımın kısalığı ve bana ulaşan kaynakların sınırlılığı nedeniyle ilk izlenimlerimi aktarmaktan öteye gidemeyeceğim. Gazeteyi okumaya başladıktan sonra yazıların küçüklüğünden yakınmak bir yana, resimlerin gerektiğinden fazla yer kapladığını düşünüp içerlediğimi farkettim. Yanlış anlamayın bu bir eleştiri değil, yalnızca fikirlere susamışlığımı anlatmak istedim. Aynı şekilde mektuplara da fazla yer verdiğinizi düşünmüştüm. Sonra bunun, bizim için bir hak olduğu kadar bir görev olarak da değerlendirilmesi gerektiğini anladım.

Örgütlenme konusundaki düşüncelerinize yürekten katılıyorum. Parlak laflar etmeyeceğim, yalnızca şunu diyeceğim: Bu sömürü düzeni böylece sürdüğü sürece karşıtlarını da üretecektir. Bu karşıtlığı devrime akıtabilmek bizlerin hünerine bağlıdır.

Halkın çektiği sıkıntıların her geçen gün dayanılmaz boyutlara ulaşması, payına düşen sıkıntıları yaşayan gençliğin de aktivitesini arttırıyor. Bu durum bir yandan kadroları yaratmada elverişli bir potansiyeli, bir yandan da devrimci durumun geçmişte olduğu gibi yeniden gündeme geleceğini gösteriyor. Bugün ne için savaştığını, nasıl savaşılması gerektiğini tam olarak kavrayamamış da olsalar bu gençler arasından devrim için canını verecek kişiler çıkacak. Ama bunun yetmediğini, yetmeyeceğini yaşam bize kanıtladı.

Şimdi, sağlam bir çekirdeğe dayanan Markşçı-Leninci bir komünist partisinin yığınlarla bağlanmayı başarabilmesine gereksinim var. Dediğimiz gibi işimiz zor ama imkansız değil.

Konspirasyonu uygulamayı başarabilmiş, merkeziyetçi bir örgütlenmeyi sağlamış bir yapı yeterli mi acaba? Halkın izlenimlerini iyi kavrayamamış ya da kavrayabildiği şeyi nesnel gerçekliğin kendisi sanan bir parti, gizli çalışmanın, örgüt bütünlüğünü korumanın gereklerini yerine getirse de henüz bir komünist parti değildir. Gerçeği doğru yansıtmak canalıcı önem taşır.

Son olarak belirtmek istediğim konu TKP-resmiler ile olan polemik üzerine olacak. Her ne kadar menşevikler ile tartışmayı spor düzeyine yükseltmeseniz de, buna fazla yer verdiğiniz izlenimini edindim. Oportünistleri yenmeksizin devrim yolunda güvenli adımlarla yürünemeyeceğine katılıyorum. Ancak ülkemiz gençliğinin önemli bir kısmı sınıflararası barış gibi masallara kanmamaktadır. Teorik düzeyde yapılacak tartışmalarda pasifist olmayan siyasetlere de ağırlık verilmesine taraftarım. Sınıf uzlaşmacılığına dayalı, proletarya diktatörlüğünü reddeden örgütlerin sergilenmesi elbette önemli. Ama gençliğin militan bölümleri arasında etkin olan siyasetleri de sergilemeye gereken önemi vermeliyiz.

Sizleri yeni yeni tanıyorum ama söylediğiniz şeyler benim için son derece ilginç şeyler. Sözlerimi Yürükoğlu yoldaşın şu sözleri ile bitirmek istiyorum:

"Emekçi halkımız fikir namusunun, özverinin, yoldaşlığın ve yiğitliğin en yükseğini komünistlerde görecektir, görmelidir."

Bora E., Ankara

Halkın öfkesini "devrimci yoldan" maddi güce çevirelim

Yeni yılda yeni görevlerde başarılar

Yoldaşlar,

Ülkemizde zor koşullar altında iki yıl yaşadığımız faşizm çözüldü. Son yıl içinde siyasal hareketlilik ve ekonomik bunalımın artması bugünkü hükümeti oldukça yıpratmıştır.

Genel ve özellikle yerel seçimlerden sonra siyasal hareketlenme dalga dalga yayılmaya başlamıştır. Öğrenci gençlik üniversitelerde küçük çapta direnişler, boykotlar yapmaktadır. Aydınlar dilekçesi önemli bir etki yaratmıştır. İlk grevler başladı. Birçok yerde grev davulunun eli kulağında. Parlamento içi de dışı da kaynıyor.

İşyerlerinden, kahvelerden sokaklara hatta spor sahalarına bile inen siyasallaşma havası burjuvaziyi endişelendiriyor. Bu yüzden burjuvazi alternatif arıyor. Halkın tepkisini yatıştıracak kanal açmaya çalışıyor. Muhalefet partileri erken seçimi gündemden indirmiyorlar. Örneğin Doğru Yol Partisi'nin düzenlediği ikinci danışma toplantısına 200'e yakın eski bakan ve milletvekili katıldı. Bu toplantıda "demokratlığını" çok iyi bildiğimiz İhsan Sabri Çağlayangil demokrasi havarisi kesildi. Seçmenin parlamentodan kopmuş olduğunu, parlamentonun çarpık bir parlamento olduğunu söyledi. Böylece sanki yeniden seçimler yapılsa ve sandıktan kendi partisi çıksa halkın iradesini yansıtan bir parlamento olacakmış havası yaratmak istedi. Toplantıda "Bir gece ansızın gelebilirim" şarkısı parti marşı gibi söylendi. Öte yandan yeni sosyal demokrat partinin kuruluş çalışmalarına hız verildi. Bugün şu çok açıktır: Burjuvazi halkın kabaran öfkesini "evrimci yoldan" söndürmek istiyor.

Bu gelişmeler devam ederken yoğun tutuklamalar oluyor. İşkenceler, baskılar sürüyor. Burjuvazi bir yandan da halka gözdağı vermek istiyor. Burjuvazinin baskı ve terörü halk yığınlarının öfkesini arttırmaktan, ateşi körüklemekten başka bir işe yaramayacaktır.

Yeni dönemi, görevlerimizi saptadık. Şimdi bize düşen var gücümüzle yeni görevlerimize sarılmak, partimizi işçi, emekçi yığınlarla sıkı sıkıya bağlamaktır. Yeni dönemde tüm yoldaşlarımın yeni yılını kutlar, halkın öfkesini "devrimci yoldan" maddi güce çevirme uğraşlarında başarılar dilerim.

Volga Beşoluk, Hessen

KAVGA VE YORUM

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

Demokrasi için tek yol devrim!
Yıl:11, Sayı:274, 7 Ocak 1985

Rosa Luxemburg ve m rk ziyetçilik üstüne

Türkiye'de, bir süredir, gerek devrimci hareket içinde gerekse sosyal demokrat hareket içinde merkeziyetçi parti anlayışına karşı sistemli bir saldırı yürütülüyor. İşçi sınıfının tam da tek bir yumruk gibi vurabilen, merkezi bir partiye ihtiyacının daha da artmakta olduğu bir döneme rasgelen bu saldırılarda sık sık Rosa Luxemburg'un görüşleri de kullanılıyor. Böylece işçi sınıfını silahsızlandırmak isteyenler Lenin'in "yükseklerde uçan bir kartal" olarak nitelediği Rosa Luxemburg'u da karalamış oluyorlar.

I

Giriş

1800'lerin sonu ve 1900'lerin başında Alman Sosyal Demokrat Partisi (ASDP) legaldi ve II. Enternasyonal'in en güçlü partisiydi. Örnek bir parti olarak gösteriliyordu.

Kapitalizmin göreceli barışçıl gelişmesi ve burjuva demokrasisi koşullarında ASDP, hızla büyümüş, büyük, başarılı bir yığın partisi olmuştu. Yüzbinlerce üyesi, yüzbinlerce yerel örgütü 80'e yakın gazetesi, büyük bir oy potansiyeli vardı. ASDP burjuva parlamentosunu kullanmayı bilmiş, parlamentoda güçlü ve etkili bir yer tutmuştu.

Ne var ki, zamanla bu durum mutlaklaştırılmaya ve ASDP içinde legalist ve reformist eğilimler yayılmaya başladı. Parlamentarist taktikler ve sendikal eylemler, yığın desteğini yitirmemek için verilen siyasal ödünler, partiyi hızla sağa kaydırıyor, devrimci bir partide olması zorunlu örgütlenme ilkelerini laçkalaştırıyordu. Geniş sosyalist hareketteki her türlü eğilimi içinde toplayan parti, birbirine tamamıyla karşıt eğilimlerin tek bir çatı altında barınabildiği çok sesli bir örgüt durumuna geliyordu. Öyle ki, parti program ve kararlarıyla uyuşmayan en açık reformist eğilimler, devrimci eğilimlerle yanyana parti içinde rahatça yaşayabiliyordu. Bu durum, partinin nicel gücünü arttırıyor, ama nitel gücünü giderek zayıflatıyor ve parti artan oranda açık sağ eğilimlerin etkisine giriyordu.

ASDP'nin başlangıçta II. Enternasyonal'de *örnek* alınan bir parti olması, içinde gelişen sağ eğilimleri, legalizmi, reformizmi de uluslararası alanda kolayca yaymasını getiriyordu. Bununla bağlı olarak Rusya'da oportünistler, illegal bir parti için likidasyon demek olan legalist, reformist önerilerle geliyorlar. Öyle ki 1907'de başlayan gericilik döneminde bile "legal işçi partisi" özlemleriyle yola

mak istiyorsak, illegal örgütlenme gerekliliğini kabul etmek parti birliğinin en gerekli bir koşuludur, diyor.

"Burada ilk bakışta şunu görüyoruz: İllegal bir partiye olan ihtiyacı yalnızca *sözde* değil ama *gerçekte* kabul etmeden birlik sorununu çözemeyiz." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce Basım, c.18, s.454) (abç)

Lenin'in birlik adına savunulan örgütsel laçkalığa karşı çıkması, laçka örgütlenmeyi savunanlar arasında geniş bir tepki doğuruyor. Rus oportünistleri, ASDP liderlerinden de geniş bir destek buluyorlar. Lenin illegalite koşullarında ağırlığı bin kez daha artan merkeziyetçiliği savunduğu için "otokratlıkla", "uzlaşmasız" ve "anti-demokrat" olmakla suçlanıyor.

Uzun süren bir kavga içinden geçerek tarih, tek bir çizgiyi, Marksizmi doğruluyor. Büyük, legal, birleşik, ama laçka örgütlenmesiyle ASDP 1914'te savaşla birlikte çökerken ve burjuva hükümetleri destekleyen sosyal-şöven bir partiye evrimleşirken, merkeziyetçi ve çelik disipliniyle Bolşeviklerin öncülüğünde RSDİP, işçi sınıfını Ekim Devrimi'ne götürüyor. ***Devrimci siyaset, kendisini doğru örgütlenme içinden yansıtarak başarıya ulaşıyor.***

Doğru siyasetin ancak doğru bir örgütsel yapı içinden geçerek gücünü yansıtabileceği gerçeği görülmüyorsa, savaşım tek yanlı ve eksik kalır. ASDP'nin reformizmine karşı savaşan devrimci sol kanadın bile yanılgılarından biri, siyaset ve örgütlenme arasındaki doğru bağı görememekti. Yazımızın konusu olan R. Luxemburg da, aynı yanılgının etkisinde kaldı ve uzun süre, örgütlenme üstüne oportünistlerle, aynı oportünist görüşleri savundu. Ama bu Rosa Luxemburg'un büyüklüğünü gölgelemeye yetmez.

Rosa Luxemburg, reformizme karşı aktif savaşan, Ekim Devrimi'nden sonra görüşlerinin çoğunu düzelten, Bolşevik

tinde saygın yeri olan bir komünisttir.

Rosa Luxemburg'un yeri

Rosa Luxemburg, uluslararası işçi sınıfı hareketinin önde gelen liderlerinden biridir. Polonya Sosyal Demokrat Partisi'nin kurucularındandır. 1897'den sonra Alman Sosyal Demokrat hareketine aktif olarak katılmıştır. I. Emperyalist Savaş'ın başında ASDP liderlerinin sosyal şövenist tutumuna karşı, enternasyonalist tutum almıştır ve reformizme karşı savaşımı kurucusu olduğu Spartasistler Birliği'nde sürdürmüştür. Almanya'da Kasım 1918 devriminden sonra Alman Komünist Partisi'nin kurulmasında öncü bir rol oynamıştır. Devrimin yenilgisinden sonra Ocak 1919'da Scheidemann hükümetinin emriyle tutuklanmış ve subaylarca öldürülmüştür.

Luxemburg, 1917 Devrimi'nden sonra, özellikle hapiste olduğu 1918 yılının sonuna doğru, öldürülüşünden kısa bir süre önce görüşlerinin çoğunu değiştiriyor, düzeltiyor. Luxemburg görüşlerini değiştiriyor, ama onun yanlışlarını ön plana çıkarıp, onu yanlışlarıyla genellemeye çalışanlar çıkıyor. Örneğin Paul Levi, Alman Komünist Partisi'nden atıldıktan sonra Rosa Luxemburg'un hapisten kendisine gönderdiği, Bolşeviklerin devrimden sonra bazı siyasetlerini eleştiren görüşlerini anlatan yazısının kopyasını — Rosa Luxemburg bu yazıyı yayınlamadığı ya da yayınlamaya çalışmadığı halde — yayınlıyor. Bu makalenin çıkması üstüne Lenin, Rosa Luxemburg'un tarihteki yerini şu sözlerle değerlendiriyor:

"Paul Levi şimdi Rosa Luxemburg'un tam da yanlışlarını içeren yazılarını yeniden yayınlamakla burjuvazinin — *dolayısıyla* onun ajanları İkinci ve İki buçukuncu Enternasyonallerin — gözüne girmek istiyor. Buna iyi bir eski Rus masalından aktaracağımız şu satırlarla yanıt vereceğiz: 'Kartallar bazen

tavuklar kartalların yüksekliklerine asla ulaşamazlar.' Rosa Luxemburg Polonya'nın bağımsızlığı üstüne görüşlerinde yanlıştı, 1903'te Menşevikleri değerlendirmesi yanlıştı, sermaye birikimi teorisinde yanlıştı, Temmuz 1914'te Plehanof, Vandervelde, Kautsky ve diğerleriyle birlikte Bolşevikler ve Menşeviklerin birliğini savunurken yanlıştı, 1918'de hapiste yazdıklarında yanlıştı. (1918 sonunda ve 1919'un başında serbest bırakıldıktan sonra bu hataların çoğunu düzeltti.) Ama bu yanlışlarına rağmen o bizim için bir kartaldı ve öyle kalacak. Tüm dünyada komünistler yalnızca onun anısını yaşatmakla kalmayacaklar. Onun biyografisi ve *tüm* eserleri (...) tüm dünyada birçok komünist nesil yetiştirmede yararlı kaynaklar olacak. '4 Ağustos 1914'ten beri Alman Sosyal Demokrasisi (ko-münist-İ.S.) kokuşan bir cesettir.' Bu sözler, Rosa Luxemburg'un adını uluslararası işçi sınıfının tarihinde ünlü kılacak. Ve elbette, işçi sınıfı hareketinin arka bahçesinde, gübre yığınları arasında Paul Levi, Scheidemann, Kautsky ve tüm şürekası gibi tavuklar bu büyük komünistin düştüğü hatalar üstüne gıdaklayacaklar. Herkes kendine göre." (Lenin, *agy*, c.33, s.210)

Lenin'in çizdiği çerçeve içinde bu büyük devrimcinin parti ve örgütlenme üstüne görüşlerini, onun değerini düşürmek için değil, yanlışlarından ders çıkarmak için ele alacağız. Çünkü eskiden Paul Levi'nin yaptığı gibi, bugün de Rosa Luxemburg'u yanlışlarıyla genellemeye çalışanlar vardır.

II

Rosa Luxemburg ve örgütlenme

Rosa Luxemburg'un parti ve örgütlenme sorunuyla doğrudan ilgilendiği bir ana yazısı vardır. Bu yazı, hem bu konudaki yanlışlarının kaynağını, hem de neden sorunla derinden ilgilenmediğini ortaya

Rosa Luxemburg söz konusu makaleyi 1904'de yazıyor. "Sosyal Demokrasinin Örgütlenme Sorunları" başlıklı yazı aynı zamanda RSDİP 2. Kongre azınlığının, yani Menşeviklerin yayın organında da yayınlanıyor. Yazıyı yayınlamak Menşeviklerin işine geliyor, çünkü Luxemburg, kongre azınlığını ve bu azınlığın örgütlenme üstüne oportünist görüşlerini savunuyor.

Lenin, bu yazıya, 1904'te yazdığı "Bir Adım İleri, İki Adım Geri — Rosa Luxemburg'a Yanıt" başlıklı yazısıyla karşılık veriyor. Yanıtında Lenin, Luxemburg'un örgütlenme üstüne görüşleriyle doğrudan ilgilenmiyor. Çünkü tüm görüşler, Bolşeviklerin hem kongre öncesi, hem de kongre boyunca çarpıştıkları oportünist görüşlerle derin bir paralellik taşıyor. Bu nedenle üstünde ayrıca durmaya gerek görmüyor.

Lenin yanıtında bir konuyu ısrarla vurguluyor: Rosa Luxemburg da içinde olmak üzere tüm muhalefetlerin üstünden atlamaya çalıştığı II. Kongre ve II. Kongre'de oluşan *devrimci çoğunluğun* kararlarının savunulması.

Rosa Luxemburg yazısında, II. Kongre'deki somut durumun üstünden atlayarak, Lenin'i parti çoğunluğundan ayırıyor, "parti birliği" adına oportünist azınlığın görüşleriyle uzlaşmayı kabul etmeyen Lenin'i, "otokratlık"la, "aşırı-merkeziyetçilik"le, "acımasız merkeziyetçilik"le suçluyor. *(Rosa Luxemburg Speaks,* Pathfinder Press, s.118)

Bilindiği gibi RSDİP'nin II. Kongre'si, Lenin'in öncülüğünde *Iskra* tarafından örgütlendi. Lenin'in öncülüğünde *Iskra,* RSDİP'nin dağınık ve otonom yerel örgütlerine, tek bir siyasal çizgi ve tek bir merkezi disiplin altında örgütlenme çağrısı yapıyordu. Kongrede geneliyle Lenin'in ve *Iskra*'nın savunduğu görüşleri onaylayan devrimci bir çoğunluk oluşmuş, örgütlenmede oportünist görüşleri savunan Martof ve Akselrodlar azınlıkta kalmıştı, hatta *Iskra* editörlüğünün dışında bırakılmışlardı.

Azınlık, kongrede oluşmuş merkez kurulların yönetimi altında çalışmayı reddediyor, parti çalışmalarını boykot ediyordu. Bölünmeye gidecek koşulları partinin oportünist azınlığı yaratıyordu. Lenin, parti çoğunluğunun kararlarında sonuna kadar ısrarlı ve uzlaşmasız olmayı savundu. Ancak Plehanof, partinin "bölünmesini" engellemek uğruna Martof ve üç kişiyi *Iskra* editörlüğüne koopte etti, bunu şu gerekçeyle açıkladı:

"Siyasette dediğim dedik, çok sert ve ödünsüz olunmamalıdır, bazen bölünmeyi engellemek için revizyonistlere... ve anarşistlere bile ödün vermek gereklidir." (Lenin, *agy,* c.7, s.367)

Plehanof'un bu tutumuyla, parti kongresinin çoğunluğuna karşı, parti azınlığı çoğunluk yapıldı. Lenin, Plehanof'un bu tutumunun partinin koymuş olduğu kuralları çiğnediğini, kuralların ancak gelecek parti kongresiyle değiştirilebileceğini hatırlattı. II. Kongre Düzenlemeleri'nin 18. maddesi şöyle diyordu:

"Kongre'nin tüm kararları ve yaptığı tüm seçimler, parti kararlarıdır ve tüm parti örgütlerini bağlar. Bunlara hiçbir bahaneyle, hiç kimse tarafından karşı çıkılamaz ve ancak gelecek parti kongresiyle yürürlükten kaldırılabilir ya da düzeltilebilir." (Lenin, *agy,* c.7, s.209)

Partinin en demokratik organı kongre, *merkeziyetçi kuralları onaylamıştı.* Azınlıkta kalanlar, "demokrasi", "uzlaşma", "ödün" adına, partinin koyduğu kuralları çiğniyor, ardından dönüp bu ilkesizliği, ikiyüzlülüğü, Lenin'e karşı "otokrat", "bürokrat", "formalist", "aşırı merkeziyetçi", "tek yanlı", "dikkafalı", "dar görüşlü", "kuşkucu", "kavgacı", vb. sıfatları kullanarak örtbas etmeye çabalıyorlardı. (Lenin, *agy,* c.7, s.377)

Rosa Luxemburg da söz konusu yazısında Lenin'e oportünistlerin yöntemleriyle saldırıyor. Oportünist azınlıkla uzlaşmayı savunmadığı için Lenin'i, parti çoğunluğundan ayırıp, "otokrat", "aşırı merkeziyetçi", "uzlaşmasız merkeziyetçi" vb. sıfatlarla suçluyor.

Öte yandan, Lenin'in hiçbir yerde tersini savunmadığı, tüzük üstüne bir takım genel doğruları yineleyerek, azınlığı savunusunu haklı göstermeye çalışıyor.

Rosa Luxemburg'un, Lenin'in hiçbir yerde tersini savunmadığı tüzükle oportünizmi engelleme üstüne görüşü şudur: "Parti tüzüğü kendi başına anlam taşımaz, kendi başına oportünizme karşı direnişin aracı olamaz. Ama partinin gerçekte varolan devrimci proleter çoğunluğunun egemen etkisini sürdürmenin dışsal aracıdır."

Kimse tüzüğün tek başına bir silah olduğunu elbette düşünemez. Ama tek başına silah değildir diye tüzük çiğnendiği zaman, ses çıkarmamak da olamaz. Rosa Luxemburg, II. Kongre sonrasında nasıl çoğunluğun kongrede belirlenen iradesinin hiçe sayıldığına değinmeden, soyut bazı doğruları ayakları gerçeklerden kopuk olarak yineliyor. Bu durumda Lenin, çok yerinde olarak, Rosa Luxemburg'a Marksizmin ABC'sini hatırlatmak zorunda kalıyor ve şunları yazıyor:

"... Rosa Luxemburg, gerçekte partinin temellerini atan parti kongresini görmemezlikten gelerek, partimizde şu anda varolan durum üstüne konuşmaya başlıyor. Bunun çok alelacele bir girişim olduğu söylenmelidir. Hele ki kitabımda, muhaliflerimin parti kongresini görmemezlikten geldiklerini ve böyle yaparak tüm iddialarını verisel temelden yoksun bıraktıklarını binlerce kez işaret ettikten sonra.

"Luxemburg yoldaş, tam aynı temel yanlışı yapıyor. Somut anlamlarını yakalamaya zahmet göstermeden çıplak sözcükleri tekrarlıyor... Ağzıma basmakalıp, genel doğruları, kavramları, mutlak doğruları koyuyor ve mükemmel biçimde belirli verilere (ki ben yalnızca bunlarla uğraşıyorum) ilişkin *göreceli doğruların üstünden atlamaya çalışıyor..* Sonra da konmuş formüllere karşı çıkıp Marks'ın diyalektiğini hatırlatıyor! Oysa değerli yoldaşın kendi yazısı, eklektik formüllerden başka hiçbir şey içermiyor ve diyalektiğin ABC'sine karşı duruyor. *Bu ABC bize soyut doğru diye birşey olmadığını, doğrunun her zaman somut olduğunu gösteriyor. ...*

"Benim, tüzüğün formüle ediliş biçimi, onu oportünizme karşı daha az ya da daha çok koruyucu bir silah yapar görüşümü aktarıyor. Kitabımda benim ve hepimizin kongrede hangi formüller üstünde konuştuğumuz üstüne tek bir söz sarfetmiyor. Parti kongresindeki tartışma neydi, kime karşı tezlerimi geliştirdim, buna en ufak bir biçimde değinmiyor. Onun yerine bana... parlamenter ülkelerdeki oportünizm üstüne ders veriyor.! Ancak kitabımda ilgilendiğim, Rusya'da oportünizmin kendine özgü çeşitleri, orada aldığı tonlar üstüne yazıda tek bir söz bulamıyoruz. Tüm bu parlak tartışmaların tek bir sonucu vardır: 'Parti tüzüğü oportünizme karşı direnişte kendi başına silah olma amacını taşımaz. (Bunu anlayabilen anlasın!) Ama yalnızca, partinin fiilen varolan devrimci-proleter çoğunluğunun egemen etkisini sürdürmesinin dışsal bir aracıdır.' Elbette öyle. Ancak bu fiilen varolan parti çoğunluğu nasıl oluştu, bunun üstüne Rosa Luxemburg birşey söylemiyor. Ben ise kitabımda bundan söz ettim. ... Yalnızca şunu ekleyebilirim ki, parti tüzüğünün 'kendi başına' bir araç olduğu gibi bir saçmalıktan asla ve hiçbir yerde söz etmedim." (Lenin, *agy,* c.7, s.475-476)

Lenin, Luxemburg'a yalnızca şunu hatırlatıyor: Kongrede partinin devrimci çoğunluğu oluşmuştur, bu çoğunluk, parti normlarına uyarak iradesini yaşama geçirmeye çalışıyor. Luxemburg ise şöyle diyor:

"Konuya sınıf savaşının partisi olarak sosyal demokrasinin formal görevleri açısından bakarsak, ilk bakışta partinin gücü ve enerjisi, partiyi merkezileştirme olanağına doğrudan bağlı görünüyor. Bununla birlikte bu formel görevler tüm aktif partilere uygulanabilir. Sosyal demokrasi konusunda ise tarihsel koşulların etkisinden daha az önemlidir.

"Sosyal demokratik hareket, tüm aşamalarında ve tüm gidişi içinde yığınların örgütlenmesi, doğrudan bağımsız eylemini hesaba katar." *(Rosa Luxemburg Speaks,* s.117)

Rosa Luxemburg, parti içi merkeziyetçiliği, formel bir görevdir deyip, ikinci plana alıyor, aşağıda ayrıntılı olarak göreceğimiz gibi, "sosyal demokrat merkeziyetçiliğin" merkezini de partinin dışında, yığınların içinde görüyor. Böylece hem yığınların kendiliğinden hareketi birinci plana çıkıyor, hem de *sınıf disiplinine bilinç* unsuru katacak partinin yığınlara ilişkin rolü küçümsenmiş oluyor.

Luxemburg'un merkeziyetçilik üstüne söylediklerine geçmeden Lenin'in aynı tartışmayı II. Kongre'de yürüten oportünist azınlığın sözcüsü Akselrod'a verdiği yanıta bakalım:

"Yeni *Iskra,* program tüzükten, program örgütlenme sorunundan daha önemlidir gibi basmakalıp sözlerle örgütlenme üstüne Sosyal Demokrasinin (komünist — *İ.S.)* bir kesiminin yanlışlarını haklı çıkarmaya çalışıyor. Bu, kuyrukçuluktan başka birşey değildir." (Lenin, *agy,* c.7, s.385)

Merkeziyetçilik üstüne

Rosa Luxemburg merkeziyetçilik sorununa Martof ve Akselrodların konumundan yanaşıyor. Ayrıca, onların merkeziyetçiliğe karşı tutumlarına onlardan daha "derin" teorik gerekçeler getiriyor.

Yukarıda, Luxemburg, partinin güç ve enerjisinin ilk bakışta partiyi merkezileştirme olanağına bağlı olduğunu, ama gerçekte bu görevlerin tüm partilere özgü formel görevler olduğunu yazıyordu. Luxemburg, sosyal demokrat hareketin özelliği, yığınların doğrudan, bağımsız eylemine dayanmasıdır, diyordu.

Bolşevikler bunu yadsıyorlar mı? Tersine. Bolşevikler yığınların doğrudan, bağımsız eyleminin ancak güçlü, disiplinli bir partide devrim kanalına akıtılabileceğini savunuyorlar. O halde Luxemburg Lenin'e neden tersini savunmadığı birşeyi hatırlatıyor? Neden partinin yığınların içinde, ama yığınlardan ayrı bir varlık olarak kendine özgü formel görevlerini küçümsüyor? Çünkü Luxemburg'un kendisinin merkeziyetçilik anlayışı eksiktir.

Süreç içinde merkeziyetçilik

Rosa Luxemburg, Lenin ve *Iskra*'nın propagandasını yürüttükleri merkeziyetçi parti belgisini şöyle yorumluyor:

"... Otonomi ve yalıtlanma eski örgütlenme tipinin karakteristiğidir. Bu nedenle herşeyi içine alan ulusal bir örgütlenme görmek isteyen insanların neden 'merkeziyetçilik' belgisini attıklarını anlamak olanaklıdır." *(Rosa Luxemburg Speaks, s.115)*

Luxemburg bu sözlerle, belginin gerçek anlamını anlamadığını anlatmış oluyor. Merkeziyetçilik kavramını yalnızca ulusal bir örgütlenmeye indirgemek eksiktir. Luxemburg için merkeziyetçilik, "sosyalist hareketin geniş, ulusal bir gövde içinde birliğidir." *(Agy,* s.115)

Rosa Luxemburg için merkeziyetçilik burada bitiyor. Ancak Bolşevikler için merkeziyetçilik tam da burada, yani partinin yukarıdan aşağıya örgütlenmesiyle başlıyor. Luxemburg'un "aşırı merkeziyetçilik", "acımasız merkeziyetçilik" dediği partinin yukarıdan aşağıya örgütlenmesidir.

"Lenin'in tezine göre, parti merkez komitesi partinin tüm yerel örgütlerini tayin etme ayrıcalığına sahip olmalıdır. Merkez komite Cenova'dan Liyej'e, Tomsk'tan Irkutsk'a kadar tüm yerel örgütlerin etkin organlarını tayin etme hakkına sahip olmalıdır. Yerel örgütleri dağıtma ve yeniden kurma gibi sorunlarda onlara başvurmadan yönetme hakkına sahip olmalıdır. Bu şekilde merkez komite, parti kongresi dahil en yüksek parti organlarının kompozisyonunu, kendine uygun biçimde belirleyebilir. Merkez komite partideki tek düşünen unsur olacaktır. Tüm diğer guruplar onun yürütme organları olacaktır." *(Agy,* s.116)

Rosa Luxemburg'un yukarıdaki sözleri, hem partinin yukarıdan aşağıya örgütlenmesine karşı olduğunu gösteriyor, hem de II. Kongre'de merkeziyetçi kararları onaylayan bir çoğunluk olduğunu gözlerden gizliyor. Çünkü merkez komiteye verilen yetkileri, *kongre çoğunluğu* onaylamıştır. MK'ya verilen yetkiler, tüzüğe Lenin'in de içinde bulunduğu parti kongresinin seçtiği komisyon tarafından kaydedilmiştir. Luxemburg, Lenin'i aşırı merkeziyetçi olmakla suçlarken, Kongre çoğunluğunu da suçlamış oluyor.

Luxemburg "birleşik, tek Rus partisinde gerekli olan merkeziyetçiliğin derecesi" üstüne bir tartışmanın yürüdüğünü söylüyor. *(Agy,* s.117) Oysa tartışma, merkeziyetçiliğin derecesi üstüne değil, kongre azınlığının, çoğunluğun kararlarına uyup uymaması üstüne yürüyor. Lenin de bu noktayı vurgulayarak şunları söylüyor:

"Rosa Luxemburg yoldaşın 'aşırı merkeziyetçilik', merkeziyetçiliğin azar azar olması ihtiyacı üstüne vb. konuşması, kongremizin alaya alınmasıdır. Öte yandan bu, soyut ve teorik olarak (burada teoriden söz edilebilirse) Marksizmin bayağılaştırılması, doğru Marksist diyalektiğin saptırılmasıdır." (Lenin, *agy,* c.7, s.482)

Rosa Luxemburg, bir yandan kongre çoğunluğunun kararlarının merkeziyetçi yönde olduğunu görmemezlikten geliyor, öte yandan kendisi merkeziyetçiliğin *azar azar, süreç içinde* uygulanması gerektiğini savunuyor.

Luxemburg'a göre merkeziyetçilik, a) parti dışında kapitalizmin gelişmesiyle, b) sınıfın gelişmesi ve siyasal eğitimiyle birlikte süreç içinde oluşuyor. Parti içi merkeziyetçilik de bunlara paralel olarak gelişiyor. Luxemburg için *merkeziyetçilik* parti içinde gözetilmesi ve en azından sürekli ulaşmak için çalışılması gereken bir *ilke* değil, süreç içinde oluşan bir *eğilimdir.* Rosa Luxemburg kapitalizmin sosyal demokrat harekette yarattığı bu *eğilimi,* şöyle açıklıyor:

"Genel olarak konuşulursa sosyal demokrat hareket içinde merkeziyetçiliğe doğru güçlü bir eğilimin olduğu inkar edilemez. Bu eğilim, zorunlu olarak merkeziyetçi bir unsur oluşturan kapitalizmin ekonomik yapısından kaynaklanıyor. Sosyal demokrat (komünist — *İ.S.)* hareket eylemini geniş burjuva ülkesinde yürütüyor. Onun misyonu ulusal devlet sınırları içinde proletaryanın sınıf çıkarlarını temsil etmek ve ortak çıkarları, tüm yerel ve gurup çıkarlarının üstünde tutmaktır." *(Rosa Luxemburg Speaks,* s.116)

Kapitalizmin merkezileştirici etkisiyle doğan sosyal demokrat hareketteki merkeziyetçilik eğilimi, işçi hareketinin her aşamasına uygulanamaz:

"Sosyalist anlamda merkeziyetçilik işçi hareketinin her aşamasına uygulanabilir mutlak birşey değildir. Merkeziyetçilik, mücadele süreci içinde emekçi yığınların kazandığı gelişme ve siyasal eğitim oranı içinde gerçek olur." *(Agy,* s.120)

Sosyal demokrat merkeziyetçiliğin vazgeçilmez unsurları şunlardır:

"Sosyal demokrat merkeziyetçiliğin vazgeçilmez koşulları şunlardır: 1. Siyasal mücadelede eğitilmiş geniş bir işçi kesiminin varlığı. 2. İşçilerin kendi siyasal eylemini, kamu yaşamını doğrudan etkileyerek, parti basını ve halk kongrelerinde doğrudan etkileyerek geliştirme olanağı." *(Agy,* s.119)

Görüldüğü gibi, Luxemburg merkeziyetçiliği, hangi aşamada olursa olsun bilinçli olarak gözetilmesi ve uygulanması gerekli bir *ilke* olarak değil, ***uygulanabilirliği çeşitli koşullara bağlı bir eğilim*** olarak anlıyor.

Bu anlayışla, örneğin, Rusya'da yukarıda sayılan "vazgeçilmez koşullar" henüz yetşrince oluşmamıştı. Hatta ikinci koşul görünürde yoktu. Oysa Luxemburg ikinci koşulun yalnızca "siyasal özgürlük koşullarında varolabileceğini" söylüyordu. *(Agy*, s.119) Birinci koşul yeterince, ikinci koşul hiç oluşmamış olduğuna göre, Rosa Luxemburg için doğal olarak, RSDİP içinde merkeziyetçilik olamazdı. Böyle bir mantıkla, oportünist azınlığın örgütsel anarşizmini savunması kaçınılmaz oldu:

"Lenin, bu sonuçlara şiddetle karşı çıkıyor. İnanıyor ki, Rusya'da güçlü ve merkeziyetçi bir partinin oluşması için gerekli tüm koşullar vardır. O, 'artık proletaryanın değil ama partideki belli entellektüellerin örgüt ve disiplin üstüne eğitilmeye ihtiyacı olduğunu' söylüyor. ... O, proletaryayı 'disiplin ve örgütlenmeye' alıştıran fabrikanın eğitimsel etkisini yüceltiyor." *(Agy*, s.119)

Luxemburg, aynen tüzük konusunda olduğu gibi yine Lenin'in söylemediklerini, Lenin'e söyletmeye çalışıyor. Lenin ne söylediğini, Rosa Luxemburg'a şu güzel yanıtıyla anlatıyor:

"Luxemburg yoldaş, benim Rusya'da büyük ve aşırı merkeziyetçi bir işçi partisi için tüm koşulların oluştuğu görüşünü öne sürdüğümü söylüyor. Yine gerçek bir yanılgı. Kitabımda böyle bir görüşü değil savunmak, ağzıma bile almadım. Ortaya attığım tez, başka birşeyi anlatıyor. Yalnızca şunun üstünde durdum: parti kongresi kararlarına uymayı beklemek için tüm koşullar oluşmuştur. Özel gurupların bir parti aygıtıyla yer değiştirmesinin zamanı geçmiştir. Partimizde belli akademisyenlerin kendilerinin kararsız ve dengesiz olduğunu, ve kendi disiplin eksikliklerini Rus proletaryasına yüklemeye hakları olmadığını kanıtladım. Rus işçileri çeşitli kereler, parti kongresi kararlarına uyulmasını sürekli olarak yinelediler. Tezimin gerçek temeli üstüne tek kelime sarfetmeden Luxemburg yoldaşın böyle bir görüşü 'optimist'... olarak ilan etmesi gülünç oluyor." (Lenin, *agy*, c.7, s.474)

Görüldüğü gibi Lenin, Rusya'da güçlü ve merkeziyetçi bir parti için tüm koşullar oluşmuştur demiyor, parti kongresinde çoğunluğun iradesi belirlenmiştir, çoğunluğun kararlarına uymanın koşulları oluşmuştur, uymayan sallantılı, kararsız entellektüellerdir, diyor. Elbet partide merkeziyetçiliğin daha tam uygulanmasının belli toplumsal-siyasal koşulları vardır ama merkeziyetçiliği uygulamak için bu koşulları beklemek ya da bu koşulların merkeziyetçiliği kendiliğinden yaratmasını beklemek kendiliğindencilik olur.

Rosa Luxemburg bir yandan, sosyal demokrat merkeziyetçilik "proletaryanın öncü kesimlerinin öz-merkeziyetçiliğidir (self-santralizm — *İ.S.)*, partide çoğunluğun erkidir" diyor, öte yandan, II. Kongre'de parti içinde oluşan çoğunluğu, proletaryanın öncü kesimlerinin çoğunluğu olarak görmüyor.

Rosa Luxemburg'a göre, bilinçli işçi çoğunluğunun erkinin parti içinde gerçekleşebilmesi için RSDİP'nin yukarıdan aşağıya örgütlenmemesi ve "sosyal demokrat merkeziyetçiliğin" "vazgeçilmez" 2. koşulunu, yani siyasal özgürlüklerin kazanılmasını beklemesi gerekirdi!!

Rosa Luxemburg, siyasal özgürlüklerin yokluğunu, parti içinde merkeziyetçiliğin uygulanamayacağının özrü olarak gösteriyor. Bunun dayattığı zorlukları göstererek parti içinde azınlığın çoğunluğa uymamasını haklı kılmaya çalışıyor:

"Rus sosyalistleri bir burjuva demokratik aygıt altında genel olarak varolan formel garantilerden yararlanma olanağından yoksun kalıyorlar. Diğer ülkelerde burjuva toplumunun sağladığı siyasal hammaddeden yoksunlar. *(Agy*, s.115)

Luxemburg'un formel garantiler dediği, burjuva toplumunun siyasal özgürlükleridir. Bu özgürlüklerin yokluğunun, yukarıdan aşağıya örgütlenmeyi çok daha gerekli, merkeziyetçiliğin bilinçle uygulanmasını çok daha önemli kıldığı Luxemburg'un aklına gelmiyor.

Bilinç ve merkeziyetçilik

Rosa Luxemburg'un süreç içinde merkeziyetçilik görüşü onu bilinç taşıyıcı örgütü öncü partinin görevleriyle, işçi sınıfının kendiliğinden hareketini karşı karşıya koymaya götürüyor. Çünkü Luxemburg'un söylediğini izlersek, bunun mantıksal sonucu şu olur: İşçi sınıfının ileri kesimlerinin "öz merkeziyetçiliğini" sağlayan, yukarıda sözünü ettiğimiz vazgeçilmez koşullar gerçekleşmeden, işçi sınıfının öncü kesimlerini örgütleyen parti, işçi sınıfına merkeziyetçilik bilinci taşımamalıdır ve kendisi de bu bilinçle örgütlenmemelidir.

RSDİP'nin II. Kongresi'nde oportünist azınlığın savunduğu da buydu. Mekeziyetçiliği parti dışında kendiliğinden bir sürece bırakıp, parti içinde otonomiyi ilke düzeyine çıkarmak.

Bir kez işçi sınıfı kapitalist toplumda partinin bilinçli çabası dışında "sosyal demokrat merkezyetçi" bilince "kendi kendine" ulaşabilseydi, önce ASDP içinde oportünizmden söz etmek doğru olmazdı. Çünkü, o siyasal özgürlükler ortamında işçi sınıfının bu bilinci, oportünist liderlere rağmen kazanması gerekirdi. Ne oldu? Merkeziyetçilik bilinci, oportünist bir örgütlenme siyasetiyle, kendiliğinden ulaşabileceği düzeyde bırakıldığı için, parti, komünist partisi değil, "sendikalar federasyonu" oldu. Bu düzeyde bir örgütlenme ile ASDP, Rosa Luxemburg'un isyanla sözünü ettiği parlamenter ve reformist taktiklerin mutlaklaşmasına elverişli bir örgüt biçimi oldu. *(Agy*, s.121) Yığınların *öncüsü* olmadı, yığınların içinde *eridi*. Yığınlar içinde *eriyen* bir parti, ortam değiştiğinde, o ortama uygun taktikleri uygulama *esnekliğine* sahip olamaz, devrimci taktikleri gerektiren örgüt *biçimine* aynı esneklikle geçemez.

Rosa Luxemburg, taktiklerle ortam arasındaki bağı çok güzel görüyor ve ASDP'yi eleştirirken şöyle diyor:

"Partide parlamenter taktikleri, sosyalist eylemin değişmez ve özel taktikleri olarak görme eğilimi vardır İnsanlar, örneğin Almanya'da seçimlerin yasaklanma durumunda taktik siyasetimizi değiştirme... olanağını yadsıyorlar." *(Agy*, s.121)

Rosa Luxemburg, insanlar, siyasal özgürlüklerin ortadan kaldırıldığı ortamda parlamenter taktikleri değiştirme olanağını yadsıyorlar, diyor. Oysa konunun örgütsel yanı da vardır. Taktik değişikliğini ancak parti içi çoğunluğunu merkeziyetçilik bilincine kazanmış bir parti örgütü uygulayabilir. Luxemburg, bu bağı görebilseydi, hangi koşulda savaşıyor olursa olsun, devrimci bir partinin yığınlara merkeziyetçi örgütlenme bilincini vermesi gerektiğini baştan kabul ederdi.

Rosa Luxemburg, oportünizm ile desantralizasyon eğilimi arasında bir bağ vardır, ama bu bağ yalnızca Avrupa partileri için geçerlidir, Rusya için geçerli değildir, diyor. Luxemburg'a göre, RSDİP içinde oportünist azınlığın desantralizasyonu ve otonomiyi savunması oportünizm olarak görülemez. Çünkü Rusya'da entellektüellerin partide oportünist siyaseti izleyebilmeleri için önce bir burjuva devrimi, sonra bir burjuva parlamentosu olması gerekir ki bu, "politik kariyeristlerin atlama tahtası" olabilsin *(agy*, s.124) Bunlar olmadan oportünist olunamayacağına göre, parti içinde anti-merkeziyetçi tutuma karşı savaşmak da gerekmez.

Luxemburg şöyle yazıyor:

"Rus sosyal demokrat hareketi içindeki entellektüel, herhangi bir örgütsüzlüğe yalnızca zorlukla çekilebilir. Bu, Rus entellektüel ortamının genel görüşüne karşıt birşeydir. Rusya'da bu eğilimi destekleyecek bir burjuva parlamentosu yoktur.

"Unutmayalım ki Rusya'da çok yakında kopacak devrim proleter değil, bir burjuva devrimi olacaktır. Bu sosyalist mücadelenin tüm koşullarını köklü bir biçimde değiştiriyor. Rus entellektüeli de çok yakında burjuva ideolojisiyle dolacaktır. Şu anda sosyal demokrasi Rus proletaryasının tek yönlendiricisidir. Ama devrimden hemen sonra yığınları egemenliklerinin atlama tahtası olarak kullanmayı arayan burjuvaziyi ve en başta burj ıva entelektüellerini göreceğiz.

"Burjuva demagoglarının oyunu, şu aşamada işçi sınıfının ileri kesimlerini kendiliğinden eylemi, insiyatifi ve politik duyarlılığı kısıtlanırsa ve otoriter merkez komitenin korumacılığıyla kısıtlanırsa kolaylaştırılmış olacaktır." *(Agy*, s.127)

Rosa Luxemburg, Lenin'in yanıtında sözünü ettiği oportünizmin Rusya'ya özgü türünü görmüyor. Oportünizm için de burjuva devrimini ve parlamentosunu bekliyor. Rusya'da oportünizmin tabanı yoktur, diye oportünistleri savunmuş oluyor. Partinin görevlerini geri itip, işçi sınıfının kendiliğinden hareketini yüceltiyor. Hatta, en büyük tehlikenin kendiliğinden hareketi bir üst düzeye sıçratacak Leninci parti örgütlenmesinden geldiğini söylüyor.

"Lenin'in öne sürdüğü görüşü kabul etsek ve proleter hareketinde entellektüel tehlikeden korksak bile, Rus partisine Lenin'in örgütlenme planından daha büyük bir tehlike göremeyiz. *Hiçbir şey* erke aç bir entellektüel elitin *genç işçi hareketini*, hareketi immobilize edecek ve onu bir merkez komitenin manipüle ettiği otomata dönüştürecek deli gömleğinden daha çok köleleştiremez. Öte yandan oportünist sızma ve kişisel tutkuya karşı proletaryanın bağımsız devrimci eyleminden daha etkili bir garantör olamaz." *(Agy*, s.127)

Kuşkusuz bu sözler, asıl Rosa Luxemburg'un gençliğinin, deneyimsizliğinin bir ürünüdür. Nitekim sonradan bu tür görüşlerinin çoğunu değiştirmiştir.

Süreç olarak örgütlenme süreç olarak taktikler

Rosa Luxemburg'un merkeziyetçiliği süreçlere bağlamasının ardında yatan mantık gerçekte yığın kuyrukçuluğuna varıyor.

Rosa Luxemburg, Rusya'da 1904 öncesi kendiliğinden gelişen işçi hareketini övüyor, "herşey kendi kendine oldu" diyor. Grev, siyasal gösterilere, sokak ajitasyonuna, sokak gösterilerine dönüştü, en iyimser devrimciler bile birkaç yıl önce bunları hayal edemezdi, davamız bu olaylarda büyük kazanımlar kaydetti diyor ve ekliyor: Sosyal demokrat örgütlenmenin bilinçli öncülüğü geri kaldı. Bu örgütler bu olaylar için hazır değildi. Ancak Lenin'in söylediği gibi güçlü bir merkezi parti aygıtı olsaydı da birşey değişmezdi. Ayrıca böyle bir aygıt yerel örgütler arasındaki farklılıkları vurgulayarak, örgütlerin düzensizliğini arttırır, yığınların istekli saldırısını gemlerdi. Genel olarak zaten sosyal demokrasinin taktikleri "türeme" şeyler değildir. Çoğunlukla ileriye doğru yolu açan kendiliğinden sınıf mücadelesinin bir dizi büyük yaratıcı eyleminin ürünüdür. *(Agy*, s.121)

Sözler kendi kendini anlatıyor. Bilinçli öncü geri kaldı, olsaydı da birşey değişmezdi, hatta kötü olurdu:

Luxemburg devam ediyor:

"Bilinçsizlik bilinçten önce gelir. Tarihsel sürecin mantığı, tarihsel sürece katılan insanların subjektif mantığından önce gelir. Sosyalist partinin yönlendirici organlarının eğilimi tutucu bir rol oynamaktadır." *(Agy*, s.121)

"Mücadelenin genel ilkeleri dışında sosyal demokrasi için merkez komitesinin parti üyelerine eğitim kamplarında askerlere dikte edildiği biçimde öğretebileceği bir dizi taktikler olamaz. Bunun dışında sosyalist partinin etkinlik derecesi, örgütü yaratan ve büyüten mücadele sürecinin iniş ve çıkışlarıyla sürekli olarak değişir." *(Agy*, s.118)

"Sosyal demokrasi için önemli olan şey, gelecek siyaset için önceden ayarlanmış bir dizi direktif hazırlamak değildir." *(Agy*, s.121)

"Yığın grevi ve siyasal yığın mücadelesi Almanya'da yalnızca ne örgütlü işçiler tarafından yürütülebilir, ne de parti merkez komitesinden gelen düzenli 'yönlendirme'yle bildirilebilir. Bu durumda yine, kesinlikle Rusya'da olduğu gibi onlar, 'disipline' ve 'eğitime'... örgütsüz işçilerin en geniş kesimlerini ruh durumlarına ve koşullarına göre kazanacak ve mücadeleye çekecek gerçek bir devrimci ve kararlı bir sınıf eylemine bağlı olduğu kadar bağlı değildir." *(Agy*, s.198)

Bu alıntıların tümünde söylenenlere dikkat edilirse, Rosa Luxemburg, hep savaşımın bir yönüne, bilinçsiz gelişen ya da azar azar bilinç unsuru taşıyan kendiliğinden yönüne ağırlığı koyuyor. Elbette bunlar, Rosa Luxemburg'un ASDP'nin reformist bürokratik merkeziyetçiliğine olan tepkisinin sonucudur. Ama bu tepki onu, bilinç unsurunu küçümsemek, taktikleri ve örgütü süreç olarak ele almak gibi teorik yanlışlara götürmüştür. Rus işçi sınıfı hareketindeki kendiliğinden savaşımı öne çıkarması ve merkeziyetçi güçlü bir parti insiyatifi sınırlayacak diye partinin oynayacağı rolü küçümsemesi de aynı tepkinin sonucudur.

Rosa Luxemburg, komünist bilinci, işçi sınıfının dışında değil, içinde görüyor. Lenin, bir yerde kendisini Jakobenlikle suçlayan Menşeviklere verdiği yanıtta "devrimci sosyal demokrat sınıf çıkarlarının bilincine varan, proletaryanın örgütüne katılmış Jakobendir" diyor. Rosa Luxemburg, bu sözü eleştiriyor, "sosyal demokrasi, proletaryanın örgütüne *katılmıyor*, o proletaryanın kendisidir" diyor. *(Agy*, s.119)

Rosa Luxemburg, işçi sınıfının içgüdüsel olarak sosyalizme çekilmesini, sosyalist bilincin kendisi olarak görüyor. Lenin bu yanlışa *Ne Yapmalı*'da dikkat çekiyor:

"Sık sık işçi sınıfının sosyalizme spontane (kendiliğinden) olarak çekildiği söylenir. Bu şu anlamda mükemmel olarak doğrudur: Sosyalist teori, işçi sınıfın ezginin nedenlerini, başka hiçbir teorinin yapmadığından daha derin ve doğru olarak açığa çıkarıyor. Bu nedenle işçiler onu kolaylıkla benimsiyor. Ama teorinin kendiliğindenliğe teslim olmaması, kendiliğindenliği kendisine bağlaması *koşul* kabul edilerek." (Lenin, *agy*, c.5, s.386)

Komünistler yığın hareketini hiç küçümsemeden onun kendiliğinden içinden geçtiği süreci, ve o sürecin dayattığı görevleri doğru kavramak, o sürece en yüksek düzeyde bilinç unsurunu, yani komünizmi katmakla yükümlüdürler.

Lenin bu konuda şöyle diyor:

"Yığın hareketinin çok önemli bir olgu olduğu gerçekte tartışma götürmez. Ama sorun, yığınsal işçi sınıfı hareketinin 'görevlerimizi belirleyeceği' önermesini nasıl anlayacağımızdadır. İki yoldan biriyle yorumlanabilir. *Ya* o hareketin kendiliğindenliğine teslim olmak, yani sosyal demokrasinin rolünü, herhangi bir işçi sınıfı hareketinin salt uşaklığına indirgemek, *ya* yığın hareketinin önümüze *yeni* teorik, siyasal örgütlenme görevleri koyduğunu anlamak..." (Lenin, *agy*, c.5, s. 389-390)

Dikkat edelim, Lenin, *"yeni* teorik, siyasal ve örgütlenme görevlerinden" söz ediyor. Yani Rosa Luxemburg'un Lenin'e ilişkin öne sürdüğü gibi, görevleri bir kez belirlenmiş, hayır, bir daha değiştirilemeyecek siyasetler, taktikler, örgütlenmeler olarak görmüyor. Yığın hareketinin psikolojisini dikkate alarak belirlenecek siyasetlerden, taktiklerden

söz ediyor. Ama bir kez belirlendikten sonra, bunları yukarıdan aşağıya indirecek bir örgüt yapısı kurallarıı zincirinin varlığına gereksinim vardır. Rosa Luxemburg'a göre ise, merkezin doğru ya da yanlış olması önemli değil, taktik dikte etmesinin kendisi yanlıştır. Dikte edilirse, hareketin nesnel gelişmesi, insiyatifi kısıtlanır. Oysa Lenin, nesnel gelişme doğru bir bilinçle yansıtılırsa bu insiyatifin kısıtlanmayacağını şöyle anlatıyor:

"Subjektif bir planın hazırlayıcısı, nesnel gelişmeyi nasıl küçümseyebilir? Bu nesnel gelişmenin, belli sınıfları, gurupları, belli milletleri ya da milletler gurubunu, kesimleri yarattığını ya da güçlendirdiğini ve bu şekilde el altındaki güçlerin, uluslararası siyasal bağlaşıkları, ya da devrimci partilerin benimsediği konumları vb. belirlemeye yardımcı olduğu gerçeğini gözden kaçırarak. Eğer planları hazırlayan bunu yaparsa, suçu, kendiliğinden unsuru küçümsemek değil, ama tersine *bilinç* unsurunu küçümsemek olacaktır. O zaman nesnel gelişmeyi düzgün bir biçimde anlama 'bilinçinden' yoksun olduğunu gösterecektir." (Lenin, *agy*, c.5, s.393-394)

Luxemburg'un söylediği gibi, nesnel gelişmeyi dikkate almayan bir mutlaklaştırma, parti organlarını tutuculuğa yöneltir, ama buradan çıkarak partinin üst organları taktik belirlememelidir, taktikleri nesnel hareketin süreci yaratır demek de aynı tutuculuğu getirir. Bir parti, nesnel hareketin kendiliğinden gelişmesine kendisini bütünüyle bağlarsa, savaşımı yönlendirebilecek esnekliği sağlayamaz. Lenin, kendiliğinden harekette, devrimci bir partinin belirleyici farkını şöyle anlatıyor:

"Kendini anında en farklı ve en hızlı değişen savaşım koşullarına uydurma yeteneği, 'bir yandan düşman tüm güçlerini tek bir noktada toplamışken, ezici düşmana karşı açık savaştan sakınma, ama öte yandan, düşmanı saldırıyı en az beklediği anda avlamak yeteneği'. Parti örgütünü, yalnızca kabarışlar ve sokak çatışmalarını düşünerek, ya da yalnızca 'renksiz günlük mücadelenin ileri hareketi' üstüne kurmak gerçekten ağır bir yanlış olacaktır. Günlük çalışmamızı *her zaman* yürütmeli ve her zaman her durum için hazır olmalıyız. Çünkü genellikle bir kabarış döneminin ne zaman bir ılık döneme yerini bırakacağını önceden görmek hemen hemen olanaksızdır." (Lenin, *agy*, c.5, s.513-514)

"...Herkes çok iyi biliyor ki bir 'örgüt' grevler ve gösteriler olmaksızın da 'biçim alır'. Örgüt, akıllı baylar, her zaman oradadır. Bununla birlikte yığınlar yalnızca zaman zaman açık eyleme başvururlar." (Lenin, *agy*, c.18, s.389-390)

Komünist partisi, yalnızca programın değil, ama aynı zamanda belli örgütsel ilişkilerin de *öncü* sistemi olarak, kendiliğinen hareketin dışında bir varlıktır. Her döneme hazır olmak ve her dönemin gerekli kıldığı kendine özgü siyaset ve taktikleri uygulamak zorundadır. Bu esneklik ancak dönemlere bağlı olmayan örgütsel ilişkiler ve kadrolarla sağlanır. Yığınların kendiliğinden hareketi içinde bu nitelikleri, bu düzeyde bir bilinci bulmak olanaksızdır. O halde partinin ayrı, bağımsız bir varlık olarak görevlerini yadsımak, partiyi, yığınların içinde likide etmek olur.

Demokratizm

Rosa Luxemburg, merkeziyetçi örgütlenmeyi, aktif devrimcileri, devrimci ama örgütsüz yığından ayıran bir örgütlenme, Blankist, konspiratöryal bir örgütlenme olarak görüyor. *(Rosa Luxemburg Speaks*, s.116-117) Bu örgütlenmenin özelliklerinden biri, "parti bölümlerinin merkezin iradesine körü körüne boyun eğmesi, merkezin otoritesinin örgütün tüm bölümlerine doğru genişletilmesidir" diyor. *(Agy*, s.118)

Bir kez Lenin'in parti örgütlenmesini, konspiratöryal örgütlenmeye indirgediğini söylemek kesinlikle doğru değildir. Öte yandan yukarıdan aşağıya örgütlenmenin aktif devrimcileri, örgütsüz yığından ayıracağı görüşü de kesinlikle yanlıştır.

Parti içinde oportünist azınlık bunları öne sürdüğü zaman Lenin, konspiratöryal örgütlenmeye karşı olduğumuzu defalarca söyledik, bunu hayatın kendisi reddetti, yeni *Iskra*'nın bizi Fransız konspiratör devrimcilerinin taktiklerine karşı uyarması komiktir, diyor. (Lenin, *agy*, c.7, s.381)

Öte yandan merkeziyetçi örgütlenmenin aktif devrimcileri, örgütsüz yığından ayırmayacağını da yine Lenin şu sözlerle anlatıyor:

"Bugün Akselrod yoldaş yeni *Iskra*'da aynı tartışmayı geliştiriyor. ... Halihazırda Kongre'de, 1. paragrafın tartışıldığı oturumda, muhaliflerimin bu ucuz silahtan yararlanmak istediklerine dikkat ettim. Bu nedenle konuşmamda ikaz ettim ve şöyle dedim: 'Parti örgütlerinin yalnızca profesyonel devrimcilerden oluşması gerektiği düşünülmemelidir. Aşırı sınırlı ve gizlisinden başlayarak, geniş, özgür ve gevşek örgütlenmelere kadar her çeşit örgüt çeşidine ihtiyacımız vardır.' " (Lenin, *agy*, c.7, s.261)

Luxemburg, 1913'te merkeziyetçiliğe karşı savaşan tutumlarla uzlaşmayı kesinlikle reddeden Lenin'i ve Bolşevikleri Sosyalist Büro'ya şikayet ettiği zaman Lenin bu şikayeti şöyle yanıtlıyor:

"Rosa Luxemburg'un geçen yıl (Kasım 1913) Uluslararası Sosyalist Büro'ya yaptığı, likidatörler ve onları destekleyen gurupların paylaştığı önerisi şöyle: Rusya'da çok çeşitli fraksiyonlar arasında fraksiyon savaşı 'kaosu' vardır. Onların en kötüsü olan Lenin'in fraksiyonu bölünmeyi kızıştırmakta en etkin olanıdır. Gerçekte, farklılıklar ortak eylem olanağını dışlamaz. Birliğe giden yol, çok çeşitli eğilimler ve guruplar arasındaki anlaşmalarla sağlanır.

"Bizim savunduğumuz diğer görüş, Rusya'da 'fraksiyon savaşı kaosu'na benzer hiçbir durumun olmadığıdır. Orada olan *tek* şey, likidatörlere karşı savaştır ve yalnızca bu savaşın içinden *gerçek* bir sosyal demokrat (komünist — *İ.S.)* işçi partisi oluşuyor ve parti halihazırda Rusya'da bilinçli işçilerin ezici çoğunluğunu — dörtte beşini — birleştirmiştir." (Lenin, *agy*, c.20, s.498)

"Legal basında 'yeraltı'na (yani illegal partiye) karşı savaşan ve onu 'başbelası' ilan eden ... ve 'açık' bir 'parti' formasyonunu benimseyen bu yayıncılarla amansızca savaşmanın dışında partimizi kurmayı sürdüremeyiz." (Lenin, *agy*, c.20, s.499)

Rosa Luxemburg, Rusya'da işçi sınıfı hareketinin içinden geçtiği koşulları dikkate almıyor. Bu koşulların illegal bir örgütlenmeyi gerektirdiğini, illegal bir örgütlenmede, yukarıdan aşağıya işleyen ilişkilerin can alıcı önem kazandığını görmüyor.

Devrim için savaşan illegal bir partinin ideolojisi ve siyasal ajitasyonu yığınlara *açıktır*, ama örgütsel ilişkileri *gizli* olmak zorundadır. Bu koşullarla yukarıdan aşağıya örgütlenmek esastır, *vurgu* buradadır, tersini savunmak sahte bir demokratlıktır.

Lenin, illegal bir partide demokratik ilkelerin en geniş bir biçimde uygulanmasının koşullarının olmadığını söylüyor. ASDP ile RSDİP'yi karşılaştırarak şunları yazıyor:

"... Kimse, herkesten saklı, üyeleri gizli olan bir örgüte demokratik bir örgüt diyemez. O halde, gizli bir örgütün uygulayamayacağı geniş demokratik ilkeyi öne sürmenin anlamı nedir?" (Lenin, *agy*, c.5, s.478)

"Otokrasinin karanlığı, jandarmanın egemenliğinde parti örgütünde 'geniş demokrasi', yararsız ve zararlı bir oyuncaktan başka birşey değildir. Yararsız bir oyuncaktır, çünkü gerçekte, hiçbir devrimci örgüt, ne kadar yapmak istese de *geniş* demokrasiyi uygulayamaz." (Lenin, *agy*, c.5, s.479)

Devrimin çıkarı böyle gerektirdiği dönemlerde en katı merkeziyetçiliğe bile *gönüllü* olarak uymasını bilen bir parti *çoğunluğu* ve o çoğunluğun *kollektif bilinci*, en yüksek düzeyde bir demokrasinin de tek garantisidir.

Kuşkusuz illegalite merkeziyetçiliğin ağırlığını, vurgusunu kat kat arttırır. Ama yalnızca burjuva demokrasisinin olmadığı koşullarda değil, burjuva demokrasisi koşullarında bile olan merkeziyetçiliğin kalkması değil demokratik işleyişlerin göreceli ağırlığının artmasıdır. Burjuva demokrasisinin sağladığı "formel güvenceler" fazlaca dayanmanın sonucunun nerelere varabileceğine en güzel örnek, ASDP'nin sonudur. Rosa Luxemburg'un yazdığı gibi, ASDP'nin "çürüyen ceset" olması, burjuva demokrasisine bu fazla güvenin doğal ve kaçınılmaz sonucudur.

III

Rosa Luxemburg ve Ekim Devrimi

Emperyalist savaşla birlikte bir yandan II. Enternasyonal'in çöküşü ve partilerin burjuva hükümetleri destekleyen sosyal şöven partilere, burjuva işçi partilerine evrimlenişi, öte yandan Rusya'da Ekim Devrimi'nin başarısı, Rosa Luxemburg'u Lenin ve Bolşeviklerin siyaseti üstüne daha doğru değerlendirmeler yapmaya itti. Örneğin, 1917 Devrimi ardından, tutuklu iken yazdığı "Rus Devrimi" üstüne yazısı bunun izlerini taşıyor.

Rosa Luxemburg'un bu yazıdaki görüşlerinin tümüne değinmeyeceğiz. Yalnızca, 1904'teki Rosa Luxemburg'la farkını ortaya koymak için ele alacağız.

Örneğin, yazıda, Kautsky ve Rus menşeviklerini, "Rusya, toplumsal bir devrim, proletarya diktatörlüğü için olgunlaşmamıştır" dedikleri ve liberal burjuvaziyi destekledikleri için şiddetle eleştiriyor. *(Rosa Luxemburg Speaks*, s.367) Devrim de göstermiştir ki Rusya devrim için olgunlaşmıştır, ama tarihsel görevlerini yerine getirmek için olgunlaşmayan Alman proletaryasıdır, diyor. *(Agy*, s.368)

Rosa Luxemburg bağımsız bir sınıf siyaseti izleyerek devrimi ileriye götüren Lenin'in partisinden övgüyle söz ediyor:

"Bu durumda Bolşevik eğilim, ta başından tarihsel bir hizmet görerek ve demirden bir kararlılıkla, demokrasiyi kurtarabilecek ve devrimi ileriye götürecek taktikleri izledi. ...

"Bu nedenle, Rusya'da yalnızca Lenin'in partisi, ilk dönemde devrimin çıkarlarını doğru kavradı. O devrimi ileriye götüren unsurdu ve böylece gerçekten sosyalist siyaset izleyen tek partiydi." *(Agy*, s.372)

Devrimle birlikte Rosa Luxemburg'un çoğunluk kavramı da değişiyor. Gördüğümüz gibi 1904'te, Bolşevik örgütlenme ilkelerinin, yukarıdan aşağıya seçilmiş kadroları, o kadroları saran örgütsüz yığından ayrı bir elit olarak bırakacağını söyleyen Luxemburg, *(Agy*, s.116) bu yazısında daha değişik düşünüyor. Luxemburg, doğru taktikleri yansıtan örgütsel ilişkilerin, başta örgütün büyüklüğü, küçüklüğü ne olursa olsun, partiyi devrime giden yığınların başına koyacağını kabul ediyor. Her yönden saldırıya uğrayan bir azınlık, kısa sürede devrimin başına geçti, ve halk yığınlarını bayrağı altına topladı, diyor. *(Agy*, s.372)

"Lenin'in partisi devrimci bir partinin buyruk ve görevlerini kavrayan tek partiydi. ...

"... Bolşevikler, Alman sosyal demokrasisi üstüne kabus gibi çöken, şu meşhur halkın çoğunluğunu kazanma sorununu çözdüler. ... Birşey yapmak istiyorsan önce çoğunluğa sahip olmalısın. Oysa devrimin doğru diyalektiği, bu parlamenter köstebeklerin aklını başına getirdi: Çoğunluktan devrimci taktiklere değil, ama devrimci taktiklerden çoğunluğa. ...

"Yalnızca yönetmesini bilen, yani şeyleri ilerletmesini bilen bir parti, fırtınalı dönemlerde desteği sağlar." *(Agy*, s.374)

Yine yazıda Rosa Luxemburg, Bolşeviklerin, burjuva demokrasisini kurmayı değil, tam ve uzak erimli bir devrimci programı, burjuva demokrasisini değil sosyalizm için proletarya diktatörlüğünü, erki ele geçirmenin amacı olarak koyduklarını söylüyor ve şöyle diyor:

"İlk kez, pratik siyasetin doğrudan programı olarak sosyalizmi sonul amaç ilan etmekle kendilerine ölümsüz bir tarihsel farklılık kazandırdılar." *(Agy, s.375)*

"Oktobr ayaklanması yalnızca Rus devriminin değil, ama aynı zamanda uluslararası sosyalizmin de onurunu kurtardı" *(Agy*, s.375) diyen Rosa Luxemburg, tüm reformistlerin ve oportünistlerin hıncını kazandı. Bu nedenle onu Ekim Devrimi'nde Bolşeviklerin siyasetine karşı göstermek isteyenler, onun demokrasiye ve sosyalist demokrasiye olan inancını sömürüyorlar.

Rosa Luxemburg bu yazıda, devrimden sonra sosyalizmi geri bir ülkede, çok yönlü bir dünyasal saldırı altında kurmaya çalışan Bolşeviklerin demokratik hakları sınırlandırmasının partide deformasyona yol açabileceğini elbette haklı olarak vurguluyor. Sosyalizmde siyasal ve toplumsal yaşama tüm halkın katılması, halkın eğitimi için "en geniş ve en sınırsız demokrasinin gerektiğini" halkı olarak söylüyor. *(Agy*, s.391) Ancak, şunu da görüyor:

"... Bolşevikler tarihsel olanakların sınırları içinde, devrimci bir partinin yapabileceği herşeyi yaptıklarını gösterdiler. Olağanüstü şeyler beklenmiyor. Dünya Savaşı'yla yıkılmış, emperyalizmin kuşattığı, uluslararası proletaryanın ihanetine uğrayan, yalıtlanmış bir ülkede model, hatasız bir proletarya devrimi olağanüstü birşey olurdu." *(Agy*, s.395)

Rosa Luxemburg, zayıflığı, Lenin'in partisinde değil, ama aslında oportünizmin ihanetine uğrayan uluslararası proletaryada görüyor. Onları Rus devrimine yardıma çağırıyor. Bundan böyle dünya proletaryasının başında Bolşevik siyaset yürümelidir, *bu* anlamda "gelecek herverde 'Bolşeviklerin' olacaktır" diyor. *(Agy*, s.395)

IV

Sonuç

Rosa Luxemburg "gelecek her yerde Bolşeviklerin olacaktır" diye sözlerini bitirirken, "demokrasi" oyunu oynayanlar hâlâ tarihten ders almıyorlar. Bolşevik siyaset Rusya'ya özgüdür diyorlar, merkeziyetçiliğe karşı atıp tutuyorlar ve bu arada Rosa Luxemburg'u, uluslararası işçi sınıfı hareketinin tarihini, oportünist gözlüklerle ve çıkarlarla yorumluyor, kullanmaya çalışıyorlar.

Hangi tür bir burjuva demokrasisi işleyişi içinde olursa olsun, legal sınırların dışında illegal bir görev, devrim görevi varsa, komünist partisi her zaman özde illegal olmak zorundadır.

"Sosyal demokrat parti, hem 'bir bütün olarak' ve hem de en çekirdekte, ve *hepsinden önemlisi* devrimin yolunu döşeyecek ve propaganda edecek çalışmanın özünde illegaldir. (Lenin, *agy*, c.18, s.393-394)

İllegal bir partide formel demokrasi kuralları aramak oportünizmdir, ikiyüzlülüktür. İllegal bir partide merkeziyetçilik bilinci, demokrasi bilincinden önde gitmelidir. Programı ve taktiklerini benimsediği bir parti için yığınların merkeziyetçilik bilinci ne kadar yüksekse, devrimi başarmak da o kadar yakındır.

İşçi sınıfı, burjuvazinin merkeziyetçi güçlerine karşı savaşacak partisinde proleter ordusunun merkezi disiplinini, küçük burjuvazinin yarım demokratlığından ayırmayı öğrendikçe hiç kimse devrimin başarısının önüne geçemez. O halde görevimiz budur. Bu göreve hazırlanalım, partimizi yükseltelim.

Çeşitli Avrupa ülkelerinde dağıtılan çağrıyı özetle yayınlıyoruz: 12'ler serbest bırakılmalıdır

12'ler serbest bırakılmalıdır

7 Ocak 1985'de, Batı Almanya'da Mannheim Vilayet Mahkemesi'nde siyasi bir dava başlıyor. Bu dava demokratik kamuoyunun en yakın ilgisini çekmeyi haketmektedir.

Dava ne hakkında?

Ekim 1984'den beri 12 sanık, en sıkı güvenlik önlemleri olan Stuttgart Stanheim Cezaevi de dahil çeşitli cezaevlerinde dağınık olarak tutuklu bulunmaktadır. Bu süre içinde Cumhuriyet Savcılığı tutukluları yalıtlamak, onları özellikle de demokratik kamuoyundan koparmak için uğraşmıştır. Pek başarısız olduğu da söylenemez. Tutukluların yakınlarının onları görmesine ya hiç izin verilmemiş ya da, örneğin, bir Alman tercümanın görüşmede bulunması gibi kısa sürede yerine getirilemeyecek koşullar ileri sürülmüştür. Böylece yakınlar çoğu kez cezaevi kapılarından geri dönmek durumunda kalmışlardır. Bu çağrıyı yazdığımız şu sırada, tüm sanıkların dosyalarının tercüme edilmiş olarak kendilerine gelip gelmediği belli değildir. Dava başlamadan iki hafta önce, Noel sırasında dosyalar henüz ulaşmamıştı. Yazılı materyalin içeriye ya da içeriden dışarıya gönderilmesi keyfi bir biçimde engellenmektedir. Tutukluların haklarına girişilen saldırıların listesi daha çok uzatılabilir. Öyleyse, bunlara neden olan olaylar neydi?

19 Ekim 1984 günü saat 14 sularında sanıkların çoğu siyasal bir seminerin yapıldığı Mannheim Türkiyeli İşçiler Birliği (MTİB) lokalinin ya içinde ya da yakınlarındaydı. Bu seminerin konusu, *İşçinin Sesi* gazetesi taraftarlarınca öne sürülen Türkiye'de faşizmin çözülüşü sorunuydu. Saat 14'de katılanların bazıları arasında kavga patlak verdi ve birkaç dakika içinde polisin gelmesiyle son buldu. Şunu belirtmek gerek ki, sanıklardan bazıları binaya, polis kavgaya son verdikten *sonra* geldiler.

Böyle sık raslanabilecek tür bir olayda, normal olarak polis, müdahelesini kamu düzenini korumak için gereken boyutlarda tutar. Oysa Cumhuriyet Savcılığı bu olayın üstüne atlamıştır ve olayı bir gurubun komplosu, gizli bir partinin eylemi vb. boyutlara büyütmeye kalkışmaktadır. Ne savcının suçlamayı dayandırdığı kanıtlar, ne de tanık ifadeleri böyle bir suçlamayı destekleme ye yeterli değildir. Buna ileride değineceğiz. Burada şunu vurgulayalım: Veriler savcının temelsiz iddialarını desteklemediğine göre, öyleyse bu dava neden böyle ele alınıyor sorusu sorulmalıdır. Bu dava çok açıdan siyasi bir davadır.

Alt tarafı siyasal bir tartışmadan bir olay patlak vermiştir. Biz görüş farklılıklarının zor kullanımı ile giderilmesinden yana değiliz ama burada soru bu değildir, polis ve savcının bu olayı nasıl kullandıklarıdır. Savcının sanıkları yalıtlamak için çok çabalamasının nedeni de, bu olay hakkında kendilerinin tek yanlı anlatımlarını kolayca yapabilmektir.

Savcı neyi kanıtlamaya çalışıyor?

Savcılık, jürinin ve kamuoyunun, olasılığı son derece zayıf bir hikayeyi kabullenmesi için çalışıyor. Buna göre, Avrupa'nın çeşitli yerlerinden insanlar, tek bir adamı dövmek için hazırlandılar, bir komplo planladılar ve sonunda Mannheim'da bunu uygulamak üzere buluştular.

Bu hikayeyi desteklemek için savcı, ne kanıtlanabilir verilere uyan, ne tutarlı bir iç mantığı olan ve üstelik de sağduyuyla bile açıkça çelişen bir güdü ve olaylar zinciri kuruyor.

Buna iki örnek verelim.

Birincisi, kavgada yaralanan 5 kişiden 2'si sanıklar arasındadır. Öteki 3 kişi ufak yaralar almışken, bu 2 kişinin birinin bileğinde, birinin ayağında kırık vardır. Ama bu savcı için sorun değildir! O diyor ki bu sanıklar kendi kendilerini yanlışlıkla yaraladılar!

İkincisi, sanıklardan biri Hamburg'dan 19 yaşında bir işçidir. Bu kişi, konuya ilgi duyduğu için seminere geldiğini söylüyor. Savcı bu sözleri, eski Prusya'daki meslekdaşlarını bile kıskançlıktan çatlatacak bir küstahlıkla değerlendiriyor ve bu sanığın böyle bir ilgi duyamayacak kadar eğitimsiz biri, oysa kavga için uygun bir fiziğe sahip bir tip olduğunu söylüyor!

Şimdi, iddianamedeki temel bazı çelişkilere bakalım.

Sanıkların bir MTİB üyesine planlı, hazırlıklı saldırısını kanıtlamak için, iddianamede o gün MTİB'de duyurulmuş bir seminer olmadığı söyleniyor. Oysa savcılığın kendi öne sürdüğü tanıklar bile, yine savcılığın ana tanığı olan bir başkasının kendilerini seminere çağırdığını söylüyorlar.

Bir an için savcının iddiasının doğru olduğunu varsayalım. Neden komplocular bu işi yapmak için önü cam vitrin olan, her geçenin içeriyi gördüğü, karşısında polis istasyonu olan bir yer seçtiler?

Sonra, bir komplo için oraya gelmiş sanıklar, neden kavgadan *sonra* olay yerine gelsinler, tutuklularla ilgilenmek için karakola gitsinler? Neden bazıları da polis geri gelip onları tutuklayana kadar MTİB'de oturup çay içsinler? Önceden planlı bir kompolyu gerçekleştiren insanların tavrı böyle mi olur?

Savcılık, sanıkların tehlikeli silahlar taşıdıklarına ilişkin güçlü kanıtları varmış izlenimi yaratmaya çalışıyor. Oysa bu silahların en tehlikelisi tahta sopalardır ve böylece kavga sırasında kırılan sandalye bacakları sanıkların hazırlığının bir parçası olarak taşıdıkları tehlikeli silah olarak gösterilmek isteniyor.

Savcıya göre bütün olayın güdüsü, MTİB'in daha siyasal mı, daha kültürel mi bir örgüt olacağı sorununu bir kişiye ders verip, diğerlerini hizaya sokarak çözmektir. Savcı bu konuda da kendi tanıklarından birçoğuyla çelişkiye düşmektedir. Onların çoğu tartışılan konunun faşizmin çözülüşü olduğunu söylüyorlar. Ayrıca bu siyasal-kültürel örgüt güdüsüne kaynak olan ifadede de bu doğrultuda kim, ne zaman, nerede ne dedi, hiçbir somut bilgi yoktur, yalnızca genel bir değerlendirme vardır.

İddianamede genel olarak hiçbir ciddi somut kanıt yoktur. Kim, nerede, ne planlamıştır — bunlara kanıt yoktur, genel etiketleme vardır.

Öte yandan, iddianamede verisel değil başka ölçütlere göre "saldırganlar" ve "kurbanlar" ayrımı yapıldığı açıktır.

Olay patlak verdiğinde sandalyeler kırılıp, insanlar kavga ediyor ve yaralanıyor. Savcı bu durumda saldırganla kurbanı nasıl ayırabiliyor? Polis ilk geldiğinde savcıya göre kurbanı, saldırgan bir konumda buluyor ve kelepçeleyerek götürüyor. Karakol polislerinin ilk ifadesinde bunlar var. Ama siyasi polis işe girince, hemen ayrımlar yapılıveriyor. Polislerin MTİB'e olaydan kısa süre sonra ikinci gelişlerinde, saldırgan ile kurban ayrımı çoktan yapılmıştır. Bu ayrımın temeli siyasal konumlar olmuştur. Ayrım kanıtlara değil, ön yargılara dayanıyor.

Marktplatz olayı

13-14 Nisan 1984'de Mannheim'in Marktplatz alanında, bir gurup sivil polis evlerine gitmekte olan bir gurup *İşçinin Sesi* taraftarlarına ırkçı sloganlarla, itip kakarak saldırdılar. Kavga çıkınca da bu sivillerden biri silahını çekti ve iki kişiyi ağır, bir kişiyi daha hafif yaraladı. Neo Nazilerin saldırısına uğradıklarını sanan bu insanlar, karakola gidince anladılar ki polisin saldırısına uğramışlardı.

Saldırıya uğrayanlar tutuklandılar. Suçlanmak istendiler ama demokratik kamuoyu buna izin vermedi. Bunun üzerine bir süre sonra kefaletle serbest bırakıldılar. Sürekli imzaya gidiyorlardı. Bu kişilerden biri, Almanya dışında vize için başvurduğu bir Alman konsolosluğunda, artık imzaya gitmesi gerekmediğini öğrendi. Ama Aralık ayında dava yeniden kurcalanmaya, yeni tutuklama kararları çıkarılmaya başlandı. Savcının şimdi ana amaçlarından biri Marktplatz olayını kazanmaktır.

Demokratik kamuoyu bu uydurmacaları kabul etmemelidir. Hakların böyle ayaklar altına alınmasına bugün bu davada göz yumarsak, yarın devlet aynı şeyi başkalarına yapacaktır. Ve bu türlü keyfi işletilen bir yasal mekanizmanın kurbanı yalnızca siyasal olarak aktif yabancılar olmaz.

Eğer 12'lerin serbest bırakılmasını istersek, kendi güvenliğimizi savunmuş olacağız. Sizi 12'lerin serbest bırakılması için kampanyaya katılmaya çağırıyoruz. 7 Ocak'ta mahkemeye gelin: Vilayet Mahkemesi
Mannheim Kalesi,
Batı Kanadı
Gençlik Jüri
Mahkemesi

Sanıkları savunan protesto mektuplarını savcılığa gönderin. 12'lerin serbest bırakılması kampanyasıyla ilişkiye geçin:

KF 12
POSTLAGERND 6800
MANNHEIM 24
FEDERAL ALMANYA

Mannheim'da bir *İşçinin Sesi* okuyucusunun evine polisle birlikte baskın yapan savcı, 273. sayıdan yüzlerce gazeteye el koydu.

Mannheim'da İşçinin Sesi gazetelerin el k ndu

Mannheim'da bir *İşçinin Sesi* okuyucusunun evine polisle birlikte baskın yapan savcı, 273. sayıdan yüzlerce gazeteye el koydu.

Bilindiği gibi 273. sayımızda Mannheim olaylarıyla ilgili bazı ifadeleri yayınlamıştık. Polis, savcıyla birlikte Mannheim'daki bir *İşçinin Sesi* okuyucusunun evine baskın yapıp, bulduğu yüzlerce gazeteye el koyuyor. Bu arada dipli köşeli bir aramayla (?) ev darmadağınık bir durumda bırakılıyor.

İfadeler, yasalara uygun olarak yayınlanmıştır. Buna karşılık yüzlerce gazeteye el konması, Alman polisinin *İşçinin Sesi*'yle uğraşmak için kendi yasalarını bile pek gözetmeksizin, artık biraz fazlaca hırçın bir biçimde gerekçe aradığını gösteriyor.

Mannheim'daki eski Markt Platz olayında da polis aynı hırçın tutumu göstermişti. O olay, polis açısından bir skandal olduğu halde, *İşçinin Sesi*'ne "suç" bulaştırmak için adeta çırpınılmıştı. Başarılamayınca, saldırgan polislerin yargılanması gerekirken, sessiz sedasız dava kapatılmıştı. Son sıralarda polisin kapatılmış bu davayı da yeniden gündeme getirmeye ve Mannheim'daki son olaylara ilişkin davayla bağlamaya kalkışması, son Mannheim olayları çevresinde koparılan gürültünün de aynı tür bir skandal olduğunu başlıbaşına kanıtlamaktadır.

Gerçekten de son olaylarda koparılan gürültü, takınılan tutum, tutukluların savunma ve yakınlarıyla görüşme hakkına getirilen kısıtlamalar, iddianamenin duruşmadan yalnızca üç gün önce avukatlara gönderilmesi vb. giderek yeni bir skandalı sergilemektedir. Alman polisi, basit bir kavga olayına karışanların kendi kurallarınca cezalandırılması için çalışmıyor, bu olayın çerçevesinin ötesinde bazı amaçlarla (?) bu olaydan yararlanmaya, olayı sömürmeye çalışıyor. Böyle yaparak bu son olayın da bir skandal olduğunu sergilemiş oluyor.

Alman polisinin "bazı amaçlarının" ne olduğunu bilemeyiz. Bildiğimiz birşey, Alman polisinin *İşçinin Sesi*'yle uğraşmak için gerekçe aradığı ve bu uğurda, kendi yasalarını bile pek gözetme zahmetine girmeden, her yola başvurduğudur. Doğrusu son olaylar gündeme yeni bir soru daha getiriyor: Yoksa faşizm Ali H. K.'ların söylediği gibi yalnızca Türkiye'de değil, Almanya'da da mı daha çözülmedi?

Faşizmin Çözülüşü'nün ikinci bölümünü bundan sonraki savaşımımızın rehberi olarak değerlendirdik

Başarının anahtarı elimizdedir

Değerli Yoldaşlar,
Sizlere faşizmin çözülüşü konusundaki saptamamız ve bu bahaneyle partide sorun çıkaranlar üzerine yaptığımız tartışmaları aktarmak istiyorum.

Herşeyden önce şunu belirtmek isterim ki, konuştuğum tüm arkadaşlar yaklaşımımızın doğruluğu konusunda fikir birliği içinde. Genel olarak, Türkiye'nin nesnel konumundaki değişimi, bizlerin günlük yaşamımızda parça parça gözlediğimiz, son açıklamada ise tüm değişimin en doğru biçimde adlandırıldığı görüşü var. Ayrıca kişisel olarak belirtmek istediğim bir nokta var. Gerek kitabı okuduktan, gerekse üzerinde tartıştıktan sonra, kafamda faşizm konusundaki görüşler daha da berraklaştı. Hem ben, hem diğer arkadaşlar, faşizm olgusuna karşı duygusal yönler taşıyan yaklaşımımızdan tamamen sıyrıldık. Faşizme, baskıya göre anlam yüklemenin yanlışlığını çok iyi kavradık.

Yoldaşın söylediği gibi, işçi sınıfı ve devrimci hareket üzerinde baskının varlığı, burjuva diktatörlüğünün özünden kaynaklanıyor. Doğal olarak faşizm dönemlerinde bu baskı doruk noktaya ulaşıyor. Ama baskı devam ediyor diye faşizmin sürdüğünü iddia etmek yanlış olur.

Bu konu üzerinde durmamın nedeni Türkiye'de hiçbir şeyin değişmediğini iddia edenlerin, böyle bir iddiayla parti içinde sorun çıkaranların devrimci hareket üzerindeki baskıyı, işçi sınıfına dayatılan baskıcı yasaları ileri sürmeleridir. Bence bu yaklaşımın bir tek sonucu vardır, bugün koşulları oluşmaya başlayan açık savaşımdan kaçmak. Sanırım bugünün sorunu, baskının varlığından değil, bu baskılara karşı yığınların susup susmadığındadır.

Evet yığınsal açık tepkiler henüz sistemleşmedi, ama artık faşizm döneminde sistemleşen korku, yılgınlık da yok. İnsanlar politikadan söz ediyor, tepkilerini dile getirebiliyorlar. Sürekli "bu işin sonu ne olacak" diye soru soruyorlar. Örneğin, öğrenci gençlik bugün de geçmişten çok farklı olmayan baskılarla karşı karşıya. Ne var ki, özellikle son dört, beş aydır dağınık, kendiliğinden, kararsız da olsa sorunlarına sahip çıkma çabası içindeler. 12 Eylül öncesi ortaokul veya lisede olan birçok öğrenci, henüz yerine oturmamış bir şekilde de olsa, toplumsal bir değişim, devrim zorunluluğu konusunda kafa yoruyorlar. Bunlarla konuştuğumuz zaman bizleri büyük bir heyecanla dinliyorlar, anlattıklarımız üzerinde düşünüyorlar.

Yoldaşlar, üzerinde en çok tartışılan, ama tüm arkadaşların kafasında artık açık olan nokta, faşizmin çözülme nedenidir. Sorulan soru şuydu: "Halkın bascı burjuvazinin çelişkilerini siyasi alanda nasıl keskinleştirdi. Buna neden olacak bir tepki gündemde değildi." Bu konuyu şöyle sonuçlandırdık!

Evet ilk bakışta faşizmi çözen olgu, burjuvazinin iç çelişkileriymiş gibi geliyor. Ama faşizme muhalefet eden burjuva kesimler, halk cuntaya karşı olduğu için ortaya çıktılar. Halkın tepkisini kuşatabilmek için sahneye çıktılar. Eğer egemen güçler arasında siyasal alanda bir karmaşa yükselmişse, bu yönetilenlerin, yani halkın hoşnutsuzluğundan kaynaklanır. Çünkü yönetimin nesnesi halktır, yığınlardır. Ayrıca halkın savaşım potansiyelinin yükselmesi denilince hep yığınsal sokak gösterileri düşünülüyor. Halbuki sorun temelde hangi düzeyde olursa olsun varolan durumdan hoşnut olup olmama sorunudur. Bu hoşnutsuzluk açık gösterilere dönüşebilir ama dönüşmemesi onun olmadığını veya yükselmediğini göstermez. Faşizm sürecinde yadsınamayacak şey halkta biriken hoşnutsuzluktur. Bu hoşnutsuzluk ekonomik bunalımı çözemeyen cuntaya karşı burjuva kesimlerin muhalefeti yükseltmesini sağladı.

Kitabın ikinci bölümünde kafamızın açık olmadığı hiçbir nokta çıkmadı. Ancak bu bölüm üzerinde uzun uzun durduk. Bu bölümü bundan sonraki yaşamımızın rehberi olarak değerlendirdik. Fikirleri detaylandırarak, somut olarak nasıl bir çalışma yürütmemiz, daha yetkinleşebilmek için neler yapmamız gerektiği üzerinde durduk.

Yoldaşlar, inanın, Türkiye bugün, komünistler için, her bir anı değerlendirilmesi gereken günler geçiriyor. Böylesine doğru bir yaklaşımı oluşturduktan sonra, bizler için başarısızlığın tek gerekçesi ya çalışmamak ya da doğru bir çalışma izleyememek olabilir.

Yıldız Cansoy, Ankara

Yığınlar sokakta değil diye faşizm çözülmedi diyenler sınıflar çatışmasında proletaryanın gücünü görmeyenlerdir

Bilimselliğin yerini duygusallık alınca

Yoldaşlar,
Dünkü buluşmamızda yoldaş bizlere Almanya'da gelişen olayı bilebildiği kadarı ile anlattı. Biz faşizmin çözülme süreci ile ilgili yeni yaklaşımımızı tartışmış ve bu konuda netliğe zaten ulaşmıştık. Fakat bize dün ulaşan haberden sonra yeniden tartıştık.

Türkiye ortamının psikolojik durumunu düşündüğümde "faşizmin çözülme süreci" ile ilgili sorunların hangi noktalardan kaynaklandığını düşünebiliyorum.

Yürükoğlu yoldaşın 10 Eylül konuşmasını kapsayan kitabı şu anda yanımda yok. Aktarmaya çalışacağım görüşlerimde kopukluklar olabilir bağışlayın.

Çözülme süreci ile ilgili saptamamızı insanların anlayamamalarının ilk ve en önemli nedeni duygusal yaklaşmalarından kaynaklanıyor. Türkiye'de böyle oluyor. Geçen yıllarda Türkiye'de devrimciler arası konuşmalarda faşizm ile ilgili şunlar söyleniyordu: "Adamlar bu defa sıkı geldiler. Gitmeyecekler. Gitseler bile devrimcilerin bir daha ortaya çıkmalarını önleyecek biçimde faşizmi kurumsallaştıracaklar, öyle gidecekler." Ve hazırlanan anayasanın anti-demokratik maddeleri ile olsun, YÖK'ün sistemleştirilmesi ile olsun, biz dememiş miydik faşizm kurumsallaştı dediler.

Bu tür bir kafa yapısı bizleri çok kolay teslimiyetçiliğe ve kendi gücümüzü iyi kavrayamama noktasına götürür. Hatta sonuçta kendi varlığımızı yadsımaya götürür. Çünkü bu görüş burjuvaziyi iradi bir güç olarak gösteriyor. Burjuvazi her dönem için, çeşitli yollarla devrimci çalışma olanaklarının ortadan kaldırılması yolunda önlemler alır. Eğer olanaklı ise devrimci muhalefet ortamının bir demokratik cumhuriyet içinde eritilebilmesi, burjuvazi açısından en avantajlı konumdur.

Kapitalist devlet biçimlerini, sınıflar çatışmasının o günkü durumu, ağır ekonomik bunalım, halkın tepki gösterme sinyalleri vermesi ve burjuvazi içinde gündeme gelen iç çelişkiler temelinde incelemediğimizde, doğal olarak çözülme süreci kavramını anlayamıyoruz. İnsanlar burjuvazi halkı kandırmak için bir yalan söylüyor, siz de inanıyorsunuz diyorlar. Çünkü olayların gelişim çizgisi içinde kendi güçlerinin ne anlama geldiğini bilmiyorlar. Bugün sessiz gibi durduğu için sınıflar çatışması içinde proletaryanın gücünü göremiyorlar. Çünkü onlar için "sınıflar çatışması" kavramı ancak genel grevler olduğunda, silahlı çatışmalar başladığında anlam kazanıyor. Bir devrimci durumun üst düzeyleri demek olan o günlere daha kolay ulaşabilmemiz, en önemlisi de o günlerden devrimle çıkabilmemiz için "sınıflar çatışmasının" bugünkü boyutunu doğru kavrayıp, gereklerini yapmamız gerektiğini bilmiyorlar. Böyle baktıkları için de, olaylara, burjuvazinin, Evren'in hayalleri açısından bakmış oluyorlar. Ülkemizin tüm devrimci güçlerini, halkımızı, hapishanelerdeki binlerce yoldaşımızın direnişlerini inkar etmiş oluyorlar.

Bu noktalara birçok insan duygusal yaklaşımından dolayı geliyor. "Faşizmin çözülme sürecinin şu tarihlerde sona ermiş olmasından" söz ettiğimiz anda şöyle düşünüyorlar: Demek ki karşımızdakinin faşistliği şu tarihte sona erdi, "faşist" eşittir "kötü" olduğuna göre kötülüğü de sona erdi! İşte burası onlara ters geliyor, karşımızdakine takabileceğimiz en kötü adı koymayıp daha az kötü olanı takıyoruz! Belki çok basit bir dille anlattım ama, ben bu bakış açısının birçok insanın kafasında yer ettiğine inanıyorum. Çünkü bu konudaki görüşlerimizi ilk kez ağızdan duyduğumda (henüz yayınlar ulaşmamıştı) ben de içsel bir tepki duymuştum. Başka bir nedenden değil yukarıda sözünü ettiğim duygusal yaklaşımdan.

Yoldaşlar, bunların yanısıra çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bir yoldaşa yayınlarımızı ilettim. Konuşuyoruz. Konuşmalarımızın çok olumlu bir düzeyde sürdüğünü söyleyebilirim. Bana adı gönderilen diğer yoldaşla da her hafta buluşuyoruz. Yayınları henüz veremiyorum, konumu uygun değil. Yakında düzelecek. Geleceğe çok umutlu bakan bir insan. İlk buluşmamızın sonunda, "bu olay beni çok sevindirdi" dedi. Yayınları çok okumak istiyor. Selamlar, sevgiler.

Kemal Çağlar, Ankara

H r d"nemece hazır kadrolar

Değerli Yoldaşlar,
Parti yıkıcılığına yönelmiş birkaç kişinin ülkenin kiritik bir döneminde partiye zarar vermekten başka bir amaçları olmadığı artık açıkça ortaya çıktı. Ancak zarar veremedikleri bir yana partimiz bu olaydan da yararlanmasını bildi. Ben örgütsel birkaç noktaya değinmek istiyorum. Şunu da belirtmekte yarar görüyorum, parti yıkıcılığını amaçlayan bu kişilerin bence partide artık yerleri olmaması gerekir.

R. Yürükoğlu yoldaşın *"İşçinin Sesi*'nde kriz olmaz" yazısına canla başla katılıyorum. Avrupa'da çalışmanın yenmemiz gereken zorluklar yarattığını yoldaşımız çok güzel koymaktadır. Ayrıca partiye her kapıyı çalan girmemelidir konusu kafamda daha bir açılmıştır. Şunu da gözden geçirmek gerekir. Partimizin yukarıdan aşağıya denetlenmesi daha da sıkılaştırılmalıdır. Biz de merkeze sadece bir rapor verip denetlendiğimizi düşünmeyelim. Asıl sınandığımız yer yaptığımız iş, pratiktir. Partimiz merkeziyetçi bir partiyse sıkı bir denetim olacak demektir.

Yığın çalışması üzerine de birkaç şey yazmak istiyorum. Yığınlara yaklaşımımızı daha da yetkinleştirmeliyiz. Yığın ilişkisi olmayan bir örgüt ya da bir üye kalmamalıdır. Bugün önümüzde duran asıl temel çalışma budur. İşçilerin, emekçilerin ekonomik, demokratik sorunlarına eğilmek ve onları bu yolla devrim savaşına kazanmak olmalıdır. Partimizin önümüze koyduğu yeni görevlere sarılmalıyız. Kadrolarımızı bu savaşım içinde daha da pişirmeliyiz. Önümüzdeki dönemeci hep birlikte böyle döneceğiz. Yarın daha başka dönemeçler ortaya çıkacak. Bunlara hazırlanmalıyız. Partimiz her dönemeci dönmeye hazır kadrolar elinde yükseliyor, yükselecektir.

Kerim Kandemir, Paris

Partimizde kliklere yer, klikçiliği savunanlara da güle güle demekten başka yol yoktur

Devrim görevi bizden ne istiyorsa biz onu yapıyoruz

E. Ekin

Komünist partisinin, partiye küçük burjuva eğilimleri taşıyan ideolojik, siyasal ve örgütsel görüşlerden arınması bir gecelik bir sorun değildir. Bu, sürekli bir savaşımı gerektirir. Dünya işçi sınıfı hareketinin, özellikle RSDİP'nin tarihi ve Lenin'in savaşımı da bunun böyle olduğunu gösteriyor.

Burjuva ideolojisinin bu denli etkin, küçük burjuva yığınların bu kadar kalabalık olduğu bizim ülkemizde bu savaş, burjuvaziye karşı yürüttüğümüz savaştan biçimsel olarak daha farklı, ama daha uzun ve derin bir savaştır. Duyuyoruz, son olaylar üzerine insanlar şöyle diyorlar: "Türkiye devrimci hareketinde doğruları söyleyen tek hareket olarak gördüğümüz *İşçinin Sesi*'nde böyle olaylar beklemiyorduk." Bu anlayış doğru değildir. Ayda yaşamadığımıza göre, küçük burjuva eğilimlere karşı aşılanmış olamayız. Böyle şeyler olur ve olacaktır. Sorun, bizim bu tür olaylar karşısında tutumumuzun ne olduğu, sorunu nasıl çözdüğümüzdür. *İşçinin Sesi*'nin farklılığı işte burada ortaya çıkıyor. *İşçinin Sesi* güvene layık olduğunu burada gösteriyor.

Ali H. K. imzalı yazılar ve çeşitli bildiriler küçük burjuva kimlikli bir demagogu sergiliyor. Partimizde "tartışma özgürlüğü"nün olmadığını söyleyen, V. Dursun yoldaşımızı "diktatörlük"le suçlayan bu insana partimiz, tutanakların da gösterdiği gibi, fazlasıyla tartışma olanağı vermiştir.

Tutanaklar, illegal bir komünist partisinde sıkı merkeziyetçilikle, organlarda tartışma özgürlüğünü birleştiren bir hareket olduğumuzu açıkça gösteriyor. Anayasayı bile okumadığını söyleyerek tartışma yürütme cesareti gösteren, önce faşizmin olmadığı konusunda kafasında soru olmadığını söyleyip, sonra klik çalışmasına kılıf olsun diye sık sık platform değiştiren bu insana partimiz, dinlenmesi, görüşlerini berraklaştırması için zaman da tanımıştır. Ama o partisinin kendisine gösterdiği yoldaşça güveni kötüye kullanıp, disiplini çiğnemeyi yeğlemiştir.

Partimizin tutanakları yayınlaması, parti yıkıcılarının görüşlerinin öğrenilmesi, partimiz ve genel olarak Türkiye işçi ve devrimci hareketi için çok öğretici ve eğitici oldu. *İşçinin Sesi*'nin farklılığını, parti içindeki sorunlara yanaşımdaki komünist tutumunu, verdiği sözde duran bir hareket olduğunu yaşamın kendisi kanıtladı. Bunlar, partimizin kendine ve sınıfın bilincine olan güvenini gösteriyor. Bu güven sınıfın ve yığınların da partimize güvenini pekiştirecektir.

Demokrasi yaygarası oportünist örgüt anlayışının maskesidir

Tutanakların gösterdiği gerçekler, Ali H. K.'nın V. Dursun yoldaşımız için "diktatör"dür sözünü yalanlamaya yetiyor da artıyor bile. Lenin'e de çok söylenmiş bu söz. Doğru ideolojinin çarkları arasında küçük burjuva görüşler ezildikçe, küçük burjuva kimliklerce, devrimci ideolojinin taşıyıcısı olan partinin ve kadroların tutumu "diktatörlük" olarak algılanacaktır. Bunlara, işçi sınıfının ideolojisi ve bu ideolojinin gösterdiği merkeziyetçi örgüt disiplini ağır gelecektir. Peki bu disipline karşı çıkanlar nasıl bir örgüt anlayışı getirmektedirler? Ali H. K.'nın yazısında açıkça ortaya konan anlayış, oportünist örgütlenme anlayışıdır.

"Komünist hareketin ve onun devrimci ruhunun büyümesi, gerekli ve kaçınılmaz olarak merkeziyetçiliğin daha tutarlı bir kurumsallaşmasına götürür." (Lenin)

"Narodnaya Volya'nın yanlışı, militan bir merkezi örgütlenme kurması değildi. Hiçbir devrimci eğilim eğer gerçekten savaşmak istiyorsa böyle bir örgüt olmadan yapamaz.

Komünist partisi, sınıfının ideolojik, siyasal, örgütsel öncüsüdür, diyoruz. Parti, ideolojiyi toplumun gerçeklerine uygularken güç dengelerine göre tutum almaz. Tutanaklarda okuduğumuz, Ali H. K.'nın "anayasanın faşist olmadığını söylemeyelim, taktik yanlış olur, devrimci harekete anlatamayız" türünden sözleri, parti içinde, ya da parti dışında güç dengelerine göre tutum alan, ideolojiyi siyasete kurban eden aynı oportünist, uzlaşmacı anlayıştır. Yanına aldığı küçücük azınlığın ortak bölenine göre tutum alması, sık sık platform değiştirmesi daha şimdiden, ileride nasıl bir örgüt anlayışıyla hareket edeceğini göstermektedir. Oportünist örgütlenmenin adına "demokrasi" diyor. "Demokratik" dediği örgütlenme, içinde binbir hizbin barındığı küçük burjuva örgütlenmesidir. İşte bu örgütlenme şeflikler, dükalıklar sistemini doğurur. Anarşik örgütlenmeyi "demokratik" örgütlenme gibi göstermesi tipik bir küçük burjuva yalanıdır. Bu yalanla Ali H. K., partimizde kliklere "özgürlük" istemektedir. İstiyor ki, komünist partisi kliklerin toplamı olsun. Hayır yoldaşlar, partimizde kliklere özgürlük yoktur. Bunu savunanlara da güle güle demekten başka yol yoktur.

Komünistler üstünde baskıların bu kadar yoğun olduğu, proletarya için siyasal özgürlüklerin olmadığı bir toplumda illegal olarak örgütlenen komünist partisinde yoldaşça güvenin dışında gerçek anlamda "demokratik" ilkelerin sözünü etmek sahtekarlıktır, yalancılıktır. Lenin, oportünistlere karşı savaşında bunu defalarca vurgulamıştır.

Lenin, Narodnaya Volya hareketini eleştirirken merkeziyetçiliğin önemini şöyle anlatıyor:

> "Narodnaya Volya'nın yanlışı, *militan bir merkezi örgütlenme* kurması değildi. *Hiçbir devrimci eğilim, eğer gerçekten savaşmak istiyorsa böyle bir örgüt olmadan yapamaz...* Militan bir merkezi örgütlenme, Narodnaya Volya'nın tarihsel bir başarısıydı. Yanlışı, özünde devrimci olmayan bir teoriye güvenmekti." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce basım, c.5, s.474) (abç)

Yine Lenin, Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin Lena Kongresi'ni değerlendirirken merkeziyetçi ilkelerin daha sıkı uygulanması yönünde kararlar alındığını söylüyor. Bu kararlar içinde, komünist partisi üyesinin bir parti örgütünde çalışmak zorunluluğu, yerel örgütlerde tek adam otoritesi, tüm parti örgütlerinin gelirlerinin %25'ini merkeze vermesi zorunluluğu vb. var. Lenin bu kararları şöyle yorumluyor:

> "Komünist hareketin ve onun devrimci ruhunun büyümesi, gerekli ve kaçınılmaz olarak merkeziyetçiliğin daha tutarlı bir kurumsallaşmasına götürür." (Lenin, *agy*, c.9, s.291)

Daha çok örnek gösterilebilir. Kaldı ki RSDİP'nin başarısı böyle merkeziyetçi bir örgütlenme yaratmış olmasındadır. Elbette bu merkeziyetçilik, doğru ideolojiyle birlikte anlam kazanır. Bizim böyle bir ideolojimiz vardır.

Diktatör suçlamaları merkeziyetçiliğe düşmanlığı yansıtıyor

İlginçtir, Ali H. K. gibiler *İşçinin Sesi*'nin "Türkiye devrimci hareketinin bilgi hazinesine ve daha sınırlı olarak pratiğine birşeyler kattığı" vb. türünden değerlendirmeler yapmayı unutmuyorlar. Biz partimizin "birşeyler" değil, çok şeyler kattığını ve daha da katacağını biliyoruz. Ali H. K.'nın yukarıdaki sözleri söylerkenki amacını da biliyoruz. "İçindekilerin öznel niyetleri ne olursa olsun" demiş. V. Dursun yoldaşımızı diktatörlükle suçladığına göre, herhalde onun öznel niyetini sorguya çekmektedir. Ancak pratik, *İşçinin Sesi*'nde öznel niyeti bozuk olanların, hatta bu işi polisle işbirliği yapmaya kadar ilerletenlerin kimler olduğunu göstermiştir. Ali H. K. niyeti bozuk olanların başındadır. Partimizde yapılanları denetleyen mekanizmaların olmadığını söyleyen, Ali H. K.'nın bozuk planlarını bozan da, partinin ezici çoğunluğunun (tepesi ve tabanıyla) denetimi oldu. Bu denetleme, parti yıkıcılarına partiyi yıkma olanağı tanımadı.

Ali H. K., tüzüğümüzün merkeziyetçiliğini arttırıcı değişiklik tasarılarına da itiraz etmektedir. Ali H. K.'ya bu itirazını neden klik kurmadan önce organlarda yapmadığı sorulmalıdır. Yaptı da azınlıkta kaldıysa, bu o değişikliği yapan organdaki çoğunluğun, Lenin'in dediği gibi, devrimci ruhunun, komünist bilincinin yüksekliğini gösterir.

Lenin, komünist partisinin tüzüğü konusunda oportünistlerden gelen siz tabana "güvenmiyorsunuz" ya da tabanı "kuşatıyorsunuz" türünden eleştiriler için bakın neler söylüyor:

> "Tüzüğümüz, partinin, tüm bölümlerine karşı, yani tüm yerel, bölgesel, ulusal ve diğer örgütlerine karşı örgütlü güvensizliğini temsil ediyor." (Lenin, *agy*, c.7, s.250)

Bir başka yerde de şöyle söylüyor:

> "Kongre'nin onayladığı *tam merkeziyetçilik* siyasal belirsizliğe karşı 'kuşatma durumu'ndan başka birşey değildir." (Lenin, *agy*, c.7, s.320)

Ali H. K. kalkmış, kongreye sunulacak tüzük değişikliğini disiplinsizliğine, parti yıkıcılığına kılıf yapmak istiyor. Taslağa karşıysan kongrede söz alır konuşursun, sen de başka bir taslak sunarsın.

İşçinin Sesi beş yıllık kısa tarihinde hem güçlü bir ideolojik düzey, hem güçlü bir parti çekirdeği, hem de gücünü ideolojisinden alan bir örgütlenme yarattı. Ali H. K.'nın dediği gibi "örgütlenme sınırına dayandı" oportünist mantığıyla gitseydik, bunları başaramazdık. Ali H. K.'nın göstermek istediği gibi partimizde bunalım falan yoktur. Ama bunalan moralsizler ve safralar kendi kendilerini tasfiye etmiştir. Şimdi önümüzde duran görev yığınlarla daha sıkı bağlanmaktır.

Biz gerekeni yapıyoruz

Yürükoğlu yoldaşımız *Faşizmin Çözülüşü* kitabının ikinci bölümünde yazmış:

> "Komünist partisi propaganda örgütü olarak kaldığı anda ölmüştür, yığınların desteğini hiçbir zaman sağlayamaz. *Komünist partisi eylem örgütüdür.*
>
> "... Halkın demokratik haklarını ve özgürlüklerini özel bir hırsla, özel bir enerjiyle, *eylemle* savunmak zorundayız." (R. Yürükoğlu, *Agy*, s:112)

Bu görevi ideolojisi doğru, demir disiplinli merkeziyetçi bir parti yerine getirebilir. Ancak böyle bir parti, işçi sınıfının devrimci kurmayı olma hakkını kazanır. Bu görev neyi gerektiriyorsa biz onu yaparız.

Hem suçlu hem güçlü

Ali H. K.'nın yazılarının *İşçinin Sesi*'nde basılması çok olumu oldu. Çünkü şimdi kim neyi savunuyor herkes biliyor. Ali H. K. yazısında öyle bir dünya görüşü getiriyor ki insan, daha önce menşeviklerden niye ayrıldı diye merak ediyor. Yoldaşlar oportünizme başkaldırınca Ali H. K. da galiba "katkım olsun" diye ayrılmış.

Ali H. K. şöyle diyor: "*İşçinin Sesi*'nin açık tartışmaya açık sayfaları bize açılmadı. Yetkili bir organla tüzüğün 35. maddesine uygun yazı yayınlatma istemi de yerine getirilmedi." Sormak gerekir, *İşçinin Sesi*'nde yayınlanan yazılar kimlerin yazılarıdır? Ancak haklı oldukları bir nokta var. Bu yazılar parti-içi açık tartışma anlamında gazetemizde yer almadı. Parti disiplinini ayaklar altına alıp, sırları ortaya dökenlerin partimizden açık tartışma istemeye hakları yoktur. Bu yazılar, son olayların içyüzünün anlaşılmasına yardımcı olması için yayınlanmıştır. Gerkçekten de yardımcı oldular. Kimin ne olduğu açıkça ortaya çıktı.

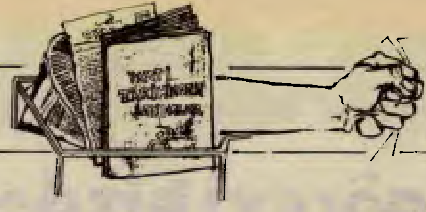
Ali H. K. bir başka yerde ise şöyle diyor:

"Bunlar üstelik polisteki ifadelerinde saldırıya uğrayan yoldaşlardan davacı oluyor ve isim veriyorlar. Biz ise saldırıya uğrayanlara ifade verirken saldırganları tanımadıklarını söylemelerini istiyoruz."

Burada galiba yaptıklarından utanmış olacaklar ki suçu yoldaşlarımıza yükleyip kurtulmak istiyorlar! Ali H. K., H. Çetin ve diğerlerinin poliste nasıl ifadeler verdiğini çok iyi biliyor. Hadi diyelim olay günü verilen ifadelerden haberi yoktu, daha sonra verilenlerden de mi yoktu? Kaldı ki, olay günü verilen ifadelerin de tümünden haberdardı. H. Çetin'in ifadesini geri alacağını birçok yerde olduğu gibi Frankfurt'ta olaylardan hemen sonra yaptıkları açık toplantıda altını çizerek açıklamıştı. 274. sayının Çek-Al'ını okuyanlar Ali H. K.'nın sözünü nasıl tuttuğunu çok güzel görüyor. Olaydan beş gün ve söz konusu toplantıdan iki gün sonra verilen ifadeler ortadadır. Ali H. K. tüm eylemiyle de, yukarıdaki sözleriyle de polis işbirliğine arka çıkmaktadır.

Alı H. K.'nın bir istemi de şöyle: "3. Kongre hazırlık komisyonu oluşturulmalı ve bu komisyonda V. Demir ve H. Çetin yoldaşlar görev almalıdır." Bu yavuz hırsızlıktan başka birşey değildir. Ali H. K.'ya önce kongre hazırlık komisyonunda görev veriliyor ve bu göreve getirilmesini "kızağa çekilmek" olarak değerlendiriyor, şimdi ise komisyonda görev istiyor! Bunca olaydan, polis ifadelerinden sonra kongre hazırlık komisyonunda görev istemek! Buna bir sıfat bulamıyorum yoldaşlar!

Cem Güçlü, Frankfurt

İspanya'da iç savaşa ve faşizmin geliş sürecine ilişkin, 1936 yılı sonrasında yayınlanmış olan bu broşürün ilk bölümünü 270. sayımızda vermiştik. Bu sayımızda ikinci bölümünü veriyoruz.

İspanya'da faşizm üzerine II

İspanya amele sınıfının pek büyük tarihî hizmetleri vardır: Faşist saldırısına karşı ilk set, umumî grevle ve asla unutulmayacak olan Asturi madencilerinin silâhlı savaşlarıla 1934 ikinci Teşrin günlerinde kurtuldu. Kanlı bir hizmete rağmen, amele sınıfı İkinci Teşrinden sonra da, yine bugün şimdi de antifaşist halk cephesinin organızatoru ve esas desteğidir.

Fakat, İspanya inkılâbının hususu mahiyeti, herşeydek evvel, proletaryanın inkılâpta öz hegemonisini kendisine mahsus şartlar içinde hayata getirmesindedir. İspanyada amele sınıfının içindeki ayrılığın kendisine mahsus çizgileri vardır: Birincisi — 1931 de monarşıyı yıkmağa giriştiği zaman İspanya amele sınıfının kitlevi bir Komünist Partisi yoktu. Bu devrede, Komünist Partisi yalnız teşkilât bakımından değil, siyasal ve ideolojik cihetten de yeni yeni kurulmakta, taazzuv etmekte idi. İkincisi — İnkılâp seyrinde kitlevi Komunist Partisi taazzuv edinceye kadar, İspanya proletaryası Sosyalist partisinin kuvvetle tesiri altında bulunuyordu.

Sosyalist partisi yıllarca burjuvazinin tesirlerini amele sınıfına geçirdi. Iki buçuk sene o, burjuvazi ile koalisyon yaptı. Amele sınıfı içinde bu partinin kuvvetli bir cephesi vardı. Bu cephe, meselâ 1905 ve 1917 de Rusyada Menşeviklerin amele sınıfı içindeki cephelerikden daha kuvvetli idi. Üçüncüsü — İspanyada Komunist ve sosyalist partilerile yanyana kutlevî anarşist sendikalist teşkilâtların bulunmasıdır. Bu da İspanyayı diğer Avrupa ülkelerinden ayrıt eden bir farktır. Bu teşkilâtların ideolojileri ve fiyatları amele sınıfının safları arasında proleter teşkilâthlığını ve proleteri disiplinini yerleştirmeğe kısmen engel oluyor.

Kendisine mahsus bir vakıa olan İspanya anarşizmı şunun makesidir: Memleket ekonomisini ve devlet bünyesinin geriliği; proletaryanın dağınık oluşu; deklase olmuş (sınıfından atılmış) unsurlardan pek çok tabakaların bulunmadı ve nihayet kendisine has bir partikularizmin mevcudiyetidir. Bütün, bu çizgileri, derebeylik artıklarının kuvvetli olduğu ülkeler için karakteristiktir. Şimdi, bugün İsypanya halkı canavar faşizma, onun kudurmuş saldırısına karşı bütün kuvvetini bir araya toplarken; anarşist ameleler cephelerde erkekçe dövüşürken, anarşizm prensipleri arkasında siper alarak zorla "kollektivizasyon" projeleri ileri süren, "paranın kaldırılması"nı isteyen, "teşkilâtlı disiplinsizlik" vs. vaızleri veren ve böylelikle Halk Cephesinin topluluğunu, vahtetini zaıflatan unsurlar az değildir.

İspanya Komunist Partisinin o muazzam hizmeti şuradadır: O, amele sınıfı içindeki bu ayrılığı kaldırmak için durmadan ve sonuna kadar savaştı ve savaşıyor; o, demokratik burjuva inkilâbının zaferinde esas şartı teşkil eden proletaryanın hegemonisini temin etmek uğrunda azami zemini yaratmak için savaş yürüttü ve yürütüyor. Meselâ: Komunist Partisi ile Sosyalist Partisi arasında yapılan tek cephe; müttehit emekçi gençlik teşkilâtının kurulması; Katalonyada bir tek proleter partisinin vücude getirilmesi ve nihayet, — ki bu en başlıcasıdır — pek büyük bir nufusa malik, bir nufuz ve tesirini mütemadıyen artıran Komunist Partisinin muazzam bir kütle partisi haline girmesi. Bütün bunlar amele sınıfının kendi hegomonisini daha eyi hayata geçirmesine, bütün inkılapçı hareketlerde sevk ve idareyi kendi üzerine alarak onu zafere ulaştırmasına en esaslı garantıdır.

Amele sınıfının safları arasında hal ve vaziyet böyledir. Köylülük işi nasıldır? Esas kısmını köylü çocukları teşkil eden ve zabitleri tarafından aldatılan ordunun ekseriyeti ısyanın ilk günlerinde halk düşmanlarından yana düştüler. Faşist zabitlerin askerin nispeten büyük bir kısmını kendilerinden yana çekebilmeleri vakıasına gelince, bu, cumhuriyet partılarının, sosyalistlerin ve anarşistlerin köylünün isteklerine yıllarca aldırış etmemelerinin, göz yummalarının bir cezasıdır. Böyle olmakla beraber, İspanya köylüsünün inkilâba aktif olarak iştirâk etmesi için zemin pek büyüktür, pek geniştir.

İspanya köylerinde iki buçuk milyon ziraat amelesi vardır. Şimal eyaletlerinin pek çoğunda bu ameleler hâlâ daha büyük toprak sahıplerinin ve ruhanilerin tesirleri altında bulunuyor. Buna rağmen, en geri kalmış eyaletlerde bile ziraat ameleleri inkılâp zelinin kaynağı taşıryor. İspanyada ziraat proletaryasının büyük tabakası, köylülük kitlelerine tesir etmek, onları faşizme karşı aktif mücadeleye çekmek, amele ile köylü arasındaki bağı perçinlemek ve bu ittifaka proletaryanın sevk ve idarecilik rolunu kuvvetlendirmek için amele teşkilâtlarına en geniş imkânları açıyor. Geriye üç buçuk milyonluk bir köylü kitlesi daha vardır ki bunun da çoğu fakırdır. Bunlar yüzlerce yıldır merhametsizce istismar ediliyor ve eziliyor. Bu kitle, şiddetli bir ihtırazla, inkilâptan kurtuluş ve toprak bekliyor. Monarşının kör inaçlarından yakasını sıyıran, yavaş yavaş kilisenin tesirinden kurtulmakta olan bu köylü kitlesinin cumhuriyete sevgileri — sempatileri vardır. Artık şimdi, Halk Milisi ordusunun kalabalık ve dolgun grupların he ne kadar köylüler doldurmakta isede, milyonlarca yedek köylü asılere karşı daha henüz aktif savaşa girmemiş bulunuyor. Galisyadan başka diğer yerlerde daha henüz geniş çete hareketleri başlamadı. Geride, arkada duran köylü henüz geniş harekete geçmedi. O, faşist ısyancıları şimdilik pek az rahatsız etmektedir. Fakat onun harekete geçmesi mutlak bir zarurattir. Milyonlarca yedek köylü duraksama, sallantı halindedir. Onlar, pek yakında kat'î sözlerini söyleyeceklerdir.

Cahil bırakılmış, okuyup yazmak bilmeyen İspanya köylüsü uzun yıllar siyasî hayatın dışında yaşadı. İspanyanın ayrıd edici bir hususiyeti de şudur: İspanya köylüsü inkılâba girdiği zaman kendisinin genel bir milli partisi yoktu. Yalnız, Galisyada papaz Bazilio Alvaver bir köylü partisi kurmağa teşebbüs etti. Adına "Fros" denilen bu parti, mahallî derebey imtiyazlarıla mücadele etmeği programına koymuştu. Bu Galisya köylü partisini teşkil ediyordu. O da 1931-35 yıllarında dağıldı gitti. Fakat şu arada bir noktayı da kaydetmek münasip düşer. Asılata karşı köylülerin kitle kitle silâha sarıldığı ve şimdi de çeteler teşkil ederek mürteci haydutlara arkadan saldırdığı biricik eyalet Galisyadır. Kiracı köylülerin — ortakçıların "Rabassayres" denilen Katalonya teşkilâtı da siyasi bir partinin bazı çizgilerini taşır. Çok karakteristik olan bir cihet şudur: Bu teşkilâtın nufuz sahibi olduğu Katalonya köylerinde faşistler hiç bir muvaffakiyyet gösteremediler.

Köylülerin gerek doğrudan doğruya olan isteklerini, gerek, köylü hisabına kiliselerin manastırların, büyük toprak sahiplerinin arazılarını bedelsiz olaraa açıktan açığa müsadere edilmesini cesaretle müdafaa eden ve bu uğurda çarpışan biricik parti — proletaryanın Komunist Partisi olmuştur. Ne yazık ki, Komünist Partisi geniş köylü kitlelerini arkasından sürükleyecek kadar henüz kuvvetli bulunmuyordu.

Şehir küçük burjvazisine gelince: onun büyük kısmı, hemen hemen muazzam ekseriyeti faşizme karşıdır: demokrasiden, inkılâptan yanadır. Burada hürriyete sosyal tarakkiye doğru olan hamlelerin ve gayretlerin, zulmet ve sefalet bataklığında yüzen mazıya karşı çevrilmiş kin ve nefretlerine de katî rolu var. Bundan ötürü İspanya faşizmi, diğer ülkelerde faşizmin yaptığı ve yapmağa uğraştığı gibi, küçük burjuvazi arasında kendisine kitlevi bir temel yaratmak imkânlarından mahrumdur. Şehir küçük burjuvaları, zanaatkârlar, esnaflar, münevverler, ilim ve fen adamları gördüler ki: faşist reisler, herkesin nefretle karşılaıdığı büyük toprak beylerile "kastler"le, halkın sefaleti hisabına göbek salmış peskiposlarla, Lasus gibi kaşerlenmiş politikacılarla, Huan Març gibi satılmış bankerlerle el ele vermiş yürüyorlar. İspanya faşizminin yaptığı sosyal demagojilerin foyası bu vakıalarla çabuk meydana çıktı. Evet, küçük burjuvazi sallandı. Monarşi devirildikten sonra onlar, kualisyon siyasetini tuttular. Halk cephesi hareketine girmekle beraber, halk cephesinin programına toprağın konfiske edilmesinin konmasına yanaşmadılar, bunu reddetmekte ayak dırediler. Hattâ 6 Şubattan sonra bile, halk cephesi partilerine dayanan Azana hükûmeti devlet cihazlarını ve orduyu faşistlerden temizlemek işinde kararsızlık ve gevşeklik gösterdi. Küçük burjuvaziyi temsil edenlerin pek çoğu faşizme karşı açıktan açığa savaştan yançizmek gayretile uzlaşma yollarıla aradılar.

Fakat, faşistlerin kahpece ve şiddetle meşru hükûmete saldırmaları şehir küçük burjuvazisi arasında bomba hızıla patladı, onları şaha kaldırdı; mühim sallantılarını düpedüz kesti. Cumhuriyetçi önderler vakaiyin tazyıkı altında faşist ısyancılara karşı sonuna kadar ve katî savaş yolunu tuttular. Bunun üzerinedir ki, Azana şu beyanatta bulundu: "Ordunun büyük bir kısmı Cumhuriyete sadakat yeminlerini bozduktan sonra bize ne yapmak kaldı? Bize müdafaadan kaçınmak ve yeni müstebit zalimlere boyun eğmek mi gerekirdi? Hayır! Biz halka kendisini müdafaa etmek imkânlarını vermek mecburiyetinde idik". Cumhuriyetçi küçük burjuvazi faşizme karşı mücadelede halk metotlarına — umumî rey usullarına — başvurdu. Ameleye, köylüye silâh dağıtmağa razı oldu. Robespier ve San Just zamanındaki emniyet komitelerinden daha az bir kuvvetle çalışmayan inkılâpçı halk mahkemelerinin kurulmasını tuttu. Demek oluyor ki: İspanyada şehir küçük burjuvazisi, meselâ Almanya ve İtalyada faşizmin hakimiyete geçmesi arifesinde ve geçerken küçük burjuvazinin oynadığı roldan tamamile farklı bir rol oynuyor. İspanya inkılâbının bugünkü safhasını karakterize ederken bu hususî çizgiyi de hisaba katlmak lâzımdır.

Burjuvaziye gelince: Derbey imtiyazlarının tehtid edilmesinde menfaatı olduğundan o, Primo dö Rivera ve monarşının diktatorasını yıkmağa oldukça aktif iştırak etti. Endüstri burjuvazisi kendi inkişafı için daha uygun, daha elverişli bir şaraiti cumhuriyetten bekliyordu. Burjuva partileri bu gayelerini derebeyi ve yarı derebeyi kastlerle uzlaşarak elde etmek istediler. Onlar, maalesef, cumhuriyetçi küçük burjuvaziyi ve hattâ Sosyalist partisini iki buçuk yıl bu yolda sürükledi. Kualisyon hükûmetinin bu politikası hak kitlelerini pek derin bir hayal kırıklığına uğrattı. Demokrası cephesinin bu zafından faşizm istifade etti: memlekette koyu irticaî ne varsa hepsini topladı, seferber etti ve hücuma geçti.

Faşizmin bu çeşit kuvvetlenmesi kitlelerin şuurunda onu yolunu kapamak zaruretini uyandırdı. Kitleler cumhuriyeti müdafaaya kalktı. (1934 İkinci Teşria). Burjuvazinin ayrılmagruplaşma seyri kuvvetlendi. Eski burjuva partilerinde buhran başverdi. Meselâ, siyasaca soysuzlaşmış ve İspanyada büyük burjuvazinin bütün zafiyetini ve çöküşünü âksettiren Lerus'un radıkal partisi suratla dağılmağa başladı. 1956 intihabatından sonra da bu parti siyasi sahneden büsbütün yok olup gitti. Bu partiden bir grup ayrıldı idi. Bunun başında şimdiki kortes (parlaman) reisi olan Martines Bario bulunuyor. Bu grup, faşizme karşı koymak teşkilâtına girdi ve halk cephesi saflarında yer aldı. Martines Barrio partisinin intihabatta mühim muvaffakıyyet kazanması; faşistlerin ve onların müttefikı Lerus'un mürteci niyetlerinin tahakkuk etmesile çıkarı olmayan bir kısım burjuvazinin antifaşist bir meyil taşımasından başka bir şey ile izah edilemez. Martines Barrio halk cephesinin ilk teşekkülünden itibaren ona faal olarak iştirâk etti. Tolodonun düşüşünden sonra cephedeki sıkışık vaziyet esnasında o parlamanın Birinci Teşrin ictimaına riyaset etti. Bu toplantı Madritin müdafası için yapıldı.

16 Şubat 1936 intihabatinden sonra teşekkül eden cumhuriyetçi hükümet kabinelerine giren unsurlar, şüphe yok ki, muhtelif burjuva tabakalarının mümessilleridir. Faşist ısyanı patladığı zaman bu adamlar cumhuriyetten yana kaldılar. Hoze Hiral Sol cumhuriyetçi partinin azasıdır. Şimdiki hükûmette nazırdır. Oldukça büyük mülk sahıbıdır; toprakları vardır. Onun arazileri cumhuriyetin daha ilk yılında zırai islahata ta'ı tutuldu. Faşist ısyancılara karşı cumhuriyeti müdafaa etmeği teşkilâtlandıran kabinelerden biri de Hoze Hiral kabinesidir. Bu kabineye giren: Fransisko Barne, Kasares Kirogo ,Enriko Ramos, Manüel Blasko Garson toprak sahibi fabrika sahıbı burjuvalardır. Eğer vakaıın inkişafı başka türlü olsaydı belki de bu adamlardan bir kısmı irtica'la bir uzlaşma ve anlaşma arayacaklardı. Fakat, faşist ısyanı onlara bu imkânı bırakmadı; bütün vasıtalarla cumhuriyeti ve demokrasıyı müdafaa etmek zaruretini onların önüne koydu; onların mukadderatlarını savaşan halk kitlelerinin mukadderatlarıyla bağladı.

İspanya feodalizminin ezdiği milli azınlıklar burjuvasından pek çok gruplar cumhuriyete taraftarlardır. İspanyada öyle eyaletler varki, yüzlerce yıldır bu eyaletlerin halkı millî esaret boyunduruğundan kurtulmak için savaşıyor. Bu eyaletlerin en başında Katalonya ve Baka (Biskaya) gelir. Bu eyaletlerin burjuvazisi faşistlere sempati besleyemez, onları tutamaz. Çünkü onlar, eğer faşizm galip gelirse kendilerine her hangi bir istiklâliyet veya muhtariyet vermeyeceğini pek eyi bilirler. Onlar için, faşizmin zaferi eski milli esaret rejimine dönmek olacaktır.

Devamı var

Güney Kıbrıs'ta yaşayan bir Türk sanatçı olan İbrahim Aziz'in bize gönderdiği bir yazısını veriyoruz. İbrahim Aziz, yazısında ulusçuluğun bölücü etkilerine karşı direnmek için nasıl Güney Kıbrıs'ta kaldığını ve ne gibi sorunlarla karşılaştığını anlatıyor. Onun bu direnişi, kuşkusuz ancak kapitalizmin dünya yüzünden kazınmasıyla zafere erişecektir.

Neden kaldım

Neden kaldım? Evet, sık sık işittiğim bir soru. Ancak bu soru birkaç sözle yanıtlanabilecek bir soru değildir.

Neden kaldığımı niye soruyorsun? Gitmek bir zorunluluk muydu yoksa?

Neden kaldığımı soran sadece sen olmadığın için sakın tuhafıma gittiğini sanma! Sadece yeni tanıdıklara anlatmak gerekmiyor. Her gün birlikte olduğum insanlara ve dostlara da sık sık anlatmam gereken bir şey. Tanıdıklar bazen birbirleriyle anlaşmış gibi, biri bırakır öteki sorar: Neden kaldın?

Peki, niçin gideyim? Nereye?

Kalmak alışılmışlığın dışında, gitmek de normal bir davranış mı yoksa!

Kaldığıma hayret edenlere hayret etmiyorum doğrusu. Kalmamda hayret edilecek hiçbir şey yoktur, kardeşim. Yanıt çok basittir: Gitmek istemedim diyebilirim sadece. Ancak, bilirim yetmez. Niçin istemedin diye başka bir soru soracaksın hemen.

Niçin gitmek istemediğimin yanıtı da basit: Evimi, büyüdüğüm köyümü terketmek istemedim, dersem, bu defa sana verdiğim yanıt beni tatmin etmeyecek. Neden mi? Çünkü sadece bu kadarla, gitmediğimin asıl nedenlerini anlatmış olmam. Harmanda top ve "pirilli" oynayarak beraber büyüdüğüm insanlara karşı dıştan gönderilen bir "paşanın" emrinde elime silâh alamazdım!

Bunun için gitmedim.

İnsanları niçin bölersin? Ben bölemezdim. Elime silâh alıp düşman olamazdım. Harmanda "pirilli" kapışması başka, birbirimize karşı silâh çekme başka.

Ben bunları kabul edemezdim, etmem.

İnsanlarımızı bölme ve seni bana, beni sana düşman yapma yolunda olanların buyruğuna boyun eğemezdim.

Peki, sen olsan ne yapardın? Bizimkilerden çoğunun gittiği gibi sen de gidermiydin?

Kalanlar bu kadar az olduğuna göre, herhalde sen de giderdin değil mi? Ancak bizimkilerden içi kan ağlayarak gidenleri yadırgamadığım gibi, seni de yadırgayamam.

Bilirim, gidecek olsaydın belki sen de gözlerin dolu gidenlerden olacaktın. Ya da, benim gibi büyüdüğün eve, tıpış tıpış koştuğun, Memet'le oynadığın mahalleye kıyıp gidemeyecektin. Lâstikle kuş avladığın bahçelere kıyamayacaktın, belki. Ve halkların bölünmesine karşı direnecektin dimdik.

Ben, halkları bölmek isteyenlere karşı direnmek için kaldım. Önce bölmeye boyun eğmeyi, sonra da birleştirmek için direnme yoluna gitmeyi yeğlemedim. Hiç bölünmemiş gibi, bölünmeye boyun eğmeden direniyorum.

Zeyko da böyle yapmak istemişti. Can havliyle önce gidenlerden sonra, geride az kalanlardandı. Komşumdu. Shakespeare'in "olmak ya da olmamak" dediği gibi, "gitmek ya da gitmemek" seçeneği karşısında canlı bir ceset olmuş, taşı sıksa suyunu çıkaran o kocaman cüssesiyle yıkılmış, adeta bir çöküntü haline gelmişti.

Hatırlarım, "gitme" dedimdi. "Dört çocuğum var" diye karşılık verdi. "Kendilerini nerede okutacağım? Görüyorsun, okul kalmadı. Öğretmen kalmadı!" Sustum. Bir daha gitme diyemedim. Diyemezdim.

Komşumuz Manyo da Zeyko'ya: "Gitme be Zeyko" demişti. "Kal bizimle... Kalsana! Zararımız dokunmayacak, bilirsin!" Manyo Türkçe bilenlerdendi.

"Bilirim" diye karşılık vermişti Zeyko. Öyle suskun, üzgün, düşünceli. Hepimiz kahvehanede, oradakiler, tepkisinin ne olacağını farketmek için dik dik bakakalmıştık yüzüne.

Kısa sayılmayacak bir suskunluktan sonra Zeyko yutkunarak: "Haydi gitmemeye karar verdim", demişti. "Diyelim ki gitmeyeceğim. Senin de bana zararın dokunacağına hiç inanmıyorum. 1963'te de öyle olmuştu. Hatırlarsın, gitmedimdi. Lâkin, o zaman olduğu gibi 'C'den silâhla gelenleri, gidenlerin evlerini cayır cayır yaktığı gibi, kalanları da canlı canlı evleri içinde yakmak hıncında olanları kim durduracak? Yine gelirlerse ne yapacaksın? Hem, şimdi görmüyor musun? Kanun nizam herşey ellerinde!"

Bu sözler karşısında, Manyo da benim Zeyko'ya tekrar gitme diyemediğim gibi, başını önüne eğmiş, gitme sözünü yineleyememişti.

Gitmek kolay değildi, kardeşim. Ancak kalmanın da kolay olduğunu sanma, hiç de sanıldığı kadar kolay değil! Ben gitmedim, kaldım, işte! Dostlara şükür, bana birşey olmadı. O

fırtınalı günlerde çoluğumu çocuğumu toplayıp Limasol'a, bir hafta Bitsillulara, bir hafta Şalolara gidip ortadan kaybolmasaydık! Dönüşte de dost komşular evimizi korumasaydı, birşey olmayacağını kim söyleyebilir? Ya eğer Kapseros itiyle birlikte, kalaşnikofla gelenler beni evde bulsaydı o gün, nereye götüreceklerdi? Kalmak kolay değildi, kardeşim.

Dün işime gittiğimde, tam imza defterine imzamı attığım sırada, koltuğumdaki çantanın arkadan hafifçe çekildiğini farkettim. Dönüp bakınca, Adamidis'in karşımda biraz başka türlü gülümsediğini gördüm.

"Bu çantada Denktaş'a ilettiğin belgeler mi var?" dedi. Şaka yollu tabii! Ancak şakasının ciddi bir yönü olduğunu gizleyemedi.

Ben nerede, Denktaş nerede?

Neyse, alıştım bu gibi şeylere. Umursamıyorum artık. Fakat nasıl oldu, hiç anlatamayacağım bir duygu ile çantayı açmak geldi içimden. Açtım. Bay Adamidis'in gülümsemesine de aynen karşılık vererek: "Evet!" dedim, "Belgeleri göndermeden burada topluyorum!"

Çantamda, sabahları dairemde işe başlamadan önce okuduğum *Haravgi* vardı...

"Okuyun!" dedim. "Bu gazeteyi sizin de okumanızı salık veririm. Zamanla faydasını göreceksiniz."

Adamidis, aklından kötü şeyler geçirmenin yüzüne yansıttığı hafif kızarıklıklarla öncekinden farklı, ciddileşen bir gülümseme ile omuzuma dokundu. İmza defterine imzasını atıp, hiçbir şey eklemeden doğru dairesine gitti.

Kıbrıslı değil, bazılarınca sadece Türk sayıldığım ve bu vatanda yaşama hakkı olan normal bir vatandaş sayılmadığım için tutuklanıp kaybolma tehlikesi geçirdiğim günler, ya da bir Türk öldürmenin bazılarınca kahramanlık sayıldığı dönemler geçti. O fırtınalı günler de şimdi geride kaldı. Serbest dolaşımın özel izne bağlı olduğu günler ve çocuklarla birlikte karakola götürülüp sorguya çekilme tehlikesi de geçti. Bora dinmiş durumda...

Ancak şimdiye dek Alkmini gibilerinin çok kez, "İşte kaldı, bizimkilerden birinin yerini aldı, maaşını alıyor" ya da müdürün, "Rum değilsin, seni kimlerden sayalım!" gibi tüylerini buz buz eden sözlerini umursamamak kolay olabilir. Ancak bunlar karşısında rahatsız olmamak mümkün mü hiç?

Kalmanın bir sorun olduğunu unutan bazıları var ki "kolay yaşamak için kaldı" diyorlar! "Sizlerden birinin maaşını alıyor" saplantısı gibi yüzeysel ve çok garip savlar bunlar. "Kolay yaşamak için kaldı" görüşü, kalmanın tehlikeli olduğu o günleri, tel örgüyü can havliyle geçtikten sonra unutanların ya da o günleri yaşamayanların savıdır. Bu savda olanlar, süngüyle evlerinden sökülen insanlar ve oğlunu-sevgilisini yitiren analar-bacılar arasında, zalim kurşunun babasını alıp götürdüğü yetimler önünde, "Türksün" gözüyle bakılmanın ezikliği altında eğilmeden yaşayabilmenin kolay olmadığını anlayabilirler mi bilmem!

Ya da, 25 Mart gibi günlerde öğretmenin "ateşli" konuşmasından sonra sınıftaki çocukların "Türk" diye oğlunu teneffüste oyuna almamasının ya da evin yakınındaki harmana gidip oynayamamasının çocuk psikolojisindeki ezikliği ve etkilerini, babasına bundan gözyaşlarıyla yakınmasını ve babasının da ızdırabını anlayabilirler mi acaba!

Milliyetçi, şoven çevrelerin "ihanet" iddiasına hiç aldırış edeceğim yok, tabii. Çünkü bölünmeye karşı boyun eğmeyenleri kasıtlı karalamaların neden yapıldığını biliyorum da ondan. Kendilerinin iki adımlık yeri kin ve kanla bölme suçunu gizlemeye çalışanların bu suçlaması beni üzmüyor. Ama kolaylık için diyenlerse acıtıyorlar. "Düşmana inat, bir gün daha yaşamak" misali, boyun eğmeden inatla yaşamanın "kolay" olduğunu sananlar, bunun tadını hiç tatmamış olanlardır.

İbrahim Aziz

Yıkılası duvar

Çocuk olmak güzeldir. Çünkü insanlar daha hoşgörülüdür çocuklara karşı. Çünkü bütün sorumluluklar büyüklerdedir. Çocuklarsa ekmek elden, su gölden yaşayıp sadece derslerine çalışırlar değil mi? Söz konusu bizim gibi ülkelerdeki işçi, emekçi çocuklarıysa hayır! Bizim çocuklarımız büyüklerinin bütün acılarını, yüklerini, umutsuzluklarını paylaşıyorlar. Hatta hapishanelerindeki işkencelerini bile.

Yılmaz Güney'in son filmi Duvar'da düzenin ezdiği yoksul çocuk mahkumlar ile sadist arzularını çocuklar üzerinde tatmin etmeye çalışan gardiyanlar arasındaki ilişki işleniyor. Çocukların bütün dayağın, aşağılanmanın karşısında bir tek umut kapıları vardır, dilekçe yazmak. İçlerinden biri, oraya nakledilmek için İzmit Cezaevi'ne dilekçe yazar. Diğerleri hemen sorarlar: "Orada da dayak var mıymış?" Çocuk, "Varmış ama az varmış, üstelik çocukların koğuşunda televizyon bile varmış" diye cevap verir. Hepsinin içinde bir umut doğar, bir köşede dilekçelerini yazarlar. Ama yazdıkları hapishane müdürünün çöp tenekesinden daha öteye gidemez. Onca dayak, onca gözyaşı, kin, umutsuzluk bir duvarla çevrilidir ve eleştiri niteliğindeyse bir mektup dahi çıkamaz dışarı.

Filmde mahkumlara yapılan adaletsizliklerle ilgili her sahneden sonra bir gurup asker gösterilir. Askerler hapishanenin çevresinde ellerinde tüfekleriyle, "yüküm şimşir kaşıktır, dilo dilo yaylalar" türküsünü söyleyerek talim koşusu yaparlar durmadan. Çocuklar dövülür, hapishane duvarlarından çığlıkları yükselir. Askerler türküyle koştururlar hapishanenin çevresinde. Kadınlar koğuşunda bir kadın doğurur, diğer kadın mahkumlar bağrışırlar doktor gönderin diye. Askerler yine talime devam:

"Yüküm şimşir kaşıktır
Dilo dilo yaylalar"

Ne zaman ki önce siyasi, sonra çocuk mahkumların koğuşlarında isyan çıkar, o zaman askerler gelir makinalı tüfekleriyle, gözyaşı bombalarıyla, panzerleriyle...

Çocuklar dilekçe yazmaktan umudu keser, kaçmaya karar verirler. Ancak bir teki başarabilir kaçmayı, o da birkaç gün sonra yakalanıp geri getirilir. Falakaya yatırılır, elektrik şoku verilir. Çocuk ölür. Film boyunca, radyodan zaman zaman kan anonsu yapılır "falanca çocuk hastanesinde yatmakta olan yeni doğmuş bir bebek için çok acele kan aranıyor" diye. Bu da düzenin çelişkilerinden biridir. Bir yandan çocukları en kötü koşullarda çalıştırırlar, okulsuz, ilaçsız, kitapsız bırakır, onları döve döve öldürürler, diğer yandan da birkaçı için kan anonsu yaparlar. Sanki onların yaşamalarına değer veriyorlarmış gibi.

Kaçan çocuk mahkum yakalanıp getirildiğinde, "bizim için hayat yok hiçbir yerde, dışarıda da yok" der. Yılmaz Güney'in Yol filminde olduğu gibi Duvar'da da anlatmak istediği, bütün Türkiye'nin yasaklarıyla, zulmüyle, baskısıyla bir hapishane olduğu ve dışarısıyla içerisinin pek birbirinden farklı olmadığıdır. Tıpkı çocukların dilekçelerinin hapishaneden dışarı çıkamadığı gibi Türkiye'den içeri de sistemi eleştiren filmler giremez. Bu yüzden Yol ve Duvar Türkiye'de yasaklanmıştır. Ama yasaklar ve baskı ne kadar büyük olursa olsun hangi duvar dayanır ki insanların özgürlük tutkusuna?

Başak Uludağ, Londra

Limousin Bölgesi Orman İşçileri Sendikası bu dalda çalışan tüm işçilere hizmet etmek, onları örgütlemek, burjuvaziye karşı mücadele etmek için kuruldu.

Kurduk ve yaşatacağız

İşçi Emekçi Kardeşlerim, Yoldaşlar,

Biz, Fransa'nın Limousin bölgesinde çalışan, orman işçileriyiz. Bu bölgedeki orman işçilerinin geçmişi günümüzden on yıl öncelerine dayanır. On yıl önce çok az olan Türkiyeli orman işçisi sayısı şimdi 500 kişiye yaklaşmıştır. Bu yazımda Türkiyeli orman işçilerinin bazı dertlerine değineceğim.

500'e yakın orman işçisinin çoğu Türkiye'nin değişik yörelerinden, köylü kökenli, küçük burjuva türü insanlardır. Bir kısmı Fransız hükümetinin, 1981 yılında yabancı kaçak işçilere tanıdığı af yasasından yararlanmak için turist olarak bulundukları diğer ülkelerden ve Türkiye'den Fransa'ya girmeyi başarmış işçilerdir. Diğer bir kısmı yine siyasi sığınma yasasından yararlanmak amacıyla girenlerdir. Bu insanların, bu yasaların tanıdığı haklardan yararlanabilmeleri için Fransa'da iş bulmaları gerekiyordu. Mesleklerine uygun veya fabrikada iş bulmanın imkansızlığı nedeniyle, akrabalık ve hemşehrilik gibi ilişkilerin yardımıyla orman ve inşaat işkolunda iş bulabilmişlerdir.

Orman işi bulabilenlerin oturma izni alabilmeleri için, bir yıllık iş kontratı yaptırmaları gerekiyordu. Bu kontratı yaptırmak için çoğu patronlara 6000-12.000 frank açıktan para ödemek zorunda kalmışlardır. Bu parayı ödemeyenler ise 6-12 ay arası boğaz tokluğuna çalışmayı kabullenmişlerdir.

Bu soygun çarkını çevirenler arasında "ezilen" Türkler ve diğer yabancılar da vardır. Bölgedeki orman tekelleri boğaz tokluğuna işçi çalıştırmakta kolaylık sağlayan Türkiyeli küçük orman patronlarını tercih eder olmuşlar ve kârlarını istedikleri noktaya ulaştırmışlardır. Bu arada, küçük patronlar arasında korkunç rekabet vardır. Ve bu rekabetle işçilere en acı emek sömürüsünü, en çirkin şekilde Türkiyeli patronlar uygulamaktadırlar. Bu da gösteriyor ki sorunun kökü ulusal değil sınıfsal farklılıklardır.

Neticede işçi olarak çalışanların çoğu aç, yorgun, evsiz, dilsiz, hasta ve parasız olmuşlardır. Bu durumlarını dil bilen bazı arkadaşların yardımlarıyla ilgili makamlara iletmişlerse de netice değişmediği gibi, daha da kötüye gitmiştir. Burjuva yasalarının işçilerin derdine deva olmaması sömürenlerin cesaretini arttırmış ve açıktan tehdit bile eder olmuşlardır. Bu durumda örgütsüz olan bu işçiler, bırakın çağın uygarlığını bir yana, Fransa'nın 50 yıl önceki yaşam düzeyinden bile daha geri bir yaşam düzeyine terkedilmişlerdir.

İşte bu vahim durumlar karşısında böyle durmak yerine kurtulabilmek için, burjuvazinin örgütlü gücü karşısında bizim de örgütlü gücümüzü göstermemiz gerektiğini orman işçilerine anlattık. *İşçinin Sesi*'nin önerisiyle yıllardır örgüt girmemiş bu bölgede bir orman işçileri sendikası kurmaya karar verdik. CFDT'den yardım istedik. Kabul ettiler. Ve Bourganeuj kazasında 30 kadar Türkiyeli arkadaşla 25 Kasım pazar günü bir evde ön toplantımızı yaptık. Bu toplantıda tüzük tartışılarak kabul edildi. 1 Aralık cumartesi günü Gueret ilinde kongre yapılması kararlaştırıldı.

1 Aralık günü kongre yapacağımız salonda CFDT'nin "açık kapı" dediği herkese açık bir toplantısı vardı. Bu toplantıdan sonra saat ikide kongremiz başladı. CFDT'nin bölge sekreteri ve yardımcısı, bazı görevlileri ve üyeleri de aramızda idi. Kongreye kalabalık bir Türkiyeli topluluğu katıldı.

Kongrenin gündemi şöyleydi: Bir dakikalık şehitlerimize saygı duruşu, divan seçimi, konuşmalar, tüzük tartışması, yönetim kurulu seçimi ve kapanış.

Saygı duruşundan sonra divan seçimi yapıldı. Divana, başkan olarak bir Fransız ve iki Türkiyeli arkadaş seçildi. Daha sonra *İşçinin Sesi*'nin ve Paris İşçi Bürosu'nun kutlama mesajı okundu. Mesajlar coşkuyla alkışlandı. Kongrede tüzük tartışması çok canlı geçti. Bu arada aramızda olan *İşçinin Sesi*'nden bir yoldaşın işçi, patron ve küçük burjuva tanımlamalarını yapması bizim için çok öğretici oldu. Kongremizde olup bitenler bir arkadaş aracılığıyla Fransız arkadaşlara tercüme edildi. Yönetim ve denetleme kurulu seçildi.

Kongremiz coşkuyla başladı ve öyle kapandı. Böylece Limousin Bölgesi Orman İşçileri Sendikası bu dalda çalışan tüm işçilere hizmet etmek, onları örgütlemek için, burjuvaziye ve sömürgenlere karşı mücadele etmek için, işçilerin birliği olarak kurulmuş oldu.

Onu amacına ulaştırmak ve yaşatmak için daha çok çalışmak gerekir. Daha çok destek ister ve her yönüyle daha çok güçlü olmak gerekir. Bu da bu birlikteki arkadaşların azimle, yılmadan çalışmalarına bağlıdır ve biz bundan eminiz. Kurduk ve yaşatacağız.

A.S. Özgürol, Limousin

1980 öncesi devrimi satanlar aynı tutumlarını her yerde gösteriyorlar

Pirault gr vi ve menş vikler

Yoldaşlar,

Pirault grevi sırasında menşeviklerin aldıkları tutum, burada başta Pirault işçileri olmak üzere herkes tarafından biliniyor. Faşist patronun düzenlediği saldırı sırasında, bir teki bile işçilerin yanında kalmayan, olayın başından sonuna kadar pasifizm yaymaya çalışmaktan başka birşey yapmayan menşevikler, şimdi grevin yarattığı sempatiden parsa toplamaya çalışıyorlar.

Türkiye Postası'nda grev hakkında çıkan bir yazıda, patron fabrikaya bitişik arsanın demir parmaklıklarından içeri girip işçilere saldırdı ve biz işçiler olay yerinden telefon ederek polis çağırdık, polisler olayı durdurdu, bizler de greve devam ettik, diyorlar. Olayı anlatış biçimleri bile buram buram oportünizm kokuyor. Pirault olayları hiç de onların anlattığı gibi geçmedi.

Gazetemizde yazdığımız gibi, Pirault işçilerinin ilk grevi CGT'nin bizim menşeviklerin de katkılarıyla aldığı hatalı tutum nedeniyle işçilerin işyerinden çıkarılmasıyla son bulmuştu. İkinci grev işçilerin kararlı tutumu ve *İşçinin Sesi* sempatizanlarının öncülüğüyle başlamıştı.

Grevin 3. gününde patron ve 30 kadar satılmış köpeği buldozerlerle işçilerin üzerine saldırdılar. Menşevikler saldırı başlar başlamaz uzaklaşıp kaçtılar. İşçiler, bizden ve başka bir siyasetten devrimciler saldırıyı püskürtmek için savaşırken onlar ortalıktan toz oldular. Saldırı başladığında bir yoldaşımız, "geri çekilmeyin, karşı koyun" diye haykırıyordu. Patron ve adamlarını menşeviklerin dediği gibi polis durdurmadı, işçilerin kahramanca savaşı geri püskürttü.

Menşevikler CGT'nin koltuğunda birşeyler yapar görünüyorlar. Gelin görün ki hiçbir zaman işçilerin gönlünü kazanamıyorlar. Tekkeci davranışları işçiler arasında tepki uyandırıyor. Örneğin CGT'den birkaç delegeyle birlikte kimseye haber vermeden açlık grevi yapmaya karar verdiler, bölücülük yaptılar. Bu tutumlarının eyleme zarar vermemesi için çalışan gene biz olduk. Bunun sorumlusu kuşkusuz CGT'yi de yanıltan menşeviklerdir. Her yaptıkları iş patrona yarıyor.

Önce herşeye seyirci kalan menşevikler bir işçi ölüp üç işçi de yaralandıktan sonra, CGT'yle birlikte gösterişli eylemler düzenliyorlar. Ama işçiler yaşadıkları deneylerden çok şey öğreniyorlar. 1980 öncesinde devrimi satanlar aynı tutumlarını her yerde gösteriyorlar.

Burjuvazinin karşısında çelik disiplinli, savaşkan, kafası pırıl pırıl açık bir komünist partisi gereklidir. Bu nitelikleri taşıyan partimiz TKP-*İşçinin Sesi* işçi sınıfının öncü örgütü olacaktır.

Hüseyin Savaşkan, Paris

Rotterdam'da pazar işçilerinin grev haberini geçen sayımızda vermiştik. Grevlerini başarıyla bitiren pazar işçileri İşçi Merkezi'nde yapılan bir toplantıda